ROMAN

KAR VE İNCİ

NİHAN KAYA

ithaki

Nihan Kaya

Türkçede on iki kitabı olan Nihan Kaya, kurmaca eserleri kadar edebiyat, psikoloji ve estetik teori üzerine yazdıklarıyla da biliniyor. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Edebiyatı mezunu. İngiltere'de, University of Essex, Centre for Psychoanalytic Studies'te Psikanaliz yüksek lisansı yaptı. King's College London'da yazdığı doktora tezini *Yazma Cesareti: Acının Yaratıcılığa Dönüşümü* (2013) adıyla kitaplaştırdı. 2005'ten bu yana, edebiyat ve psikoloji alanlarında Avrupa ve Amerika'nın değişik yerlerinde konferans tebliğleri sundu, konuşmalar yaptı. *Çatı Katı* kitabı 2004'te Türkiye Yazarlar Birliği ödülü aldı. İngiltere'de Routledge Yayınlarından çıkan *Dreaming the Myth Onwards: Revisioning Jungian Therapy and Thought* (2008) ve *The Blazing Sublime: Thresholds and Pathways between Jung and Lacan* (2019) kitaplarının yazarlarından. MEF Üniversitesi Psikoloji bölümünde *Psychoanalysis and Literature I* (Psikanaliz ve Edebiyat I) ve *Psychoanalysis and Literature II* (Psikanaliz ve Edebiyat II) derslerini veriyor. Ayrıca, edebiyat, psikoloji, yaratıcılık gibi alanlarda atölye ve seminerler yürütmekte.

Twitter @nihanka
Instagram @nihanka7
YouTube @NihanKayaOfficial

Romanları: *Kırgınlık* (2017), *Kar ve İnci* (2016), *Disparöni ya da Yaşama Korkusu* (2008), *Buğu* (2006), *Gizli Özne* (2003)
Öykü kitapları: *Ama Sizden Değilim* (2012), *Çatı Katı* (2004)
İnceleme kitapları: *Yazma Cesareti: Acının Yaratıcılığa Dönüşümü* (2013), *Fildişi Kuyu: Psikanalitik Edebiyat Eleştirisi ve Kadın* (2011)
Diğer: *İyi Aile Yoktur* (2018), *İyi Toplum Yoktur: Günlük Hayatta Toplumun Bireyi İstismar Biçimleri* (2019), *Bütün Çocuklar İyidir* (2019)

Kar ve İnci
Nihan Kaya

İthaki Yayınları - 1587

Yayıma Hazırlayan: *Devrim Horlu*
Düzelti ve Son Okuma: *Sevdagül Kasap*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
3. Baskı, Haziran 2020, İstanbul

ISBN: 978-605-7762-55-9

Sertifika No: 46603

© Nihan Kaya, 2019
© İthaki, 2019

[Bu romanın bazı bölümleri Letonya'da, Ventspils Yazarlar Evi'nde yazılmıştır.]

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamuccilit@gmail.com
Sertifika No: 40200

NİHAN KAYA

Kar ve İnci

roman

ithaki

Doğmuş olmaya

"Bembeyaz karla kaplı bir tarlanın üzerinde yürümek gibi olabilir.
Korkunç da olabilir, harika da."

Michael Cunningham, *Saatler*

Sad Lisa

She hangs her head and cries on my shirt.
She must be hurt very badly.
Tell me what's making you sadly?
Open your door, don't hide in the dark.
You're lost in the dark, you can trust me.
'Cause you know that's how it must be.

Lisa Lisa, sad Lisa Lisa

Her eyes like windows, tricklin' rain
Upon her pain getting deeper.
Though my love wants to relieve her.
She walks alone from wall to wall.
Lost in a hall, she can't hear me.
Though I know she likes to be near me.

Lisa Lisa, sad Lisa Lisa

She sits in a corner by the door.
There must be more I can tell her.
If she really wants me to help her.
I'll do what I can to show her the way.
And maybe one day I will free her.
Though I know no one can see her.

Lisa Lisa, sad Lisa Lisa

Cat Stevens

"Cehennem, acı çektiğimiz yer değildir;
acı çektiğimizi kimsenin bilmediği yerdir."

Hallac-ı Mansur

Gece

Kaya anlatıyor

*Ah nasılsınız*lar, *Sizi görmek ne güzel*ler, *Canım ne güzel olmuşsun böyle*ler. Tuvaletler ve smokinler. Herkes çok şık ve ben herkese gülümsüyorum. Herkes *Ah babanızla çok gurur duyuyor olmalısınız Kaya Bey*ler, *Ne büyük mutluluk sizin için*ler, *Tebrik ederiz*ler, *Hayırlı olsun*lar, ben herkese teşekkür ediyorum. Herkes gibi papyon takıyorum ve herkes gibi el sıkışıyorum.

Karımla hep yan yana duruyoruz ve karımla yan yana durduğumuz ve yan yana durmadığımız bütün anlarda çok mutlu ve çok mükemmel ve çok uyumlu ve çok örnek bir çift görüntüsü çiziyoruz. Çizdiğimiz görüntü herkesin zihninde ve herkese karım da dâhil. Karımın zihninde ben çok mutluyum ve onu çok seviyorum tabii ki ona sırılsıklam âşığım ve evliliğimiz çok iyi bile gitmiyor çünkü muhteşem ve bunun nedeni tabii ki kendisinin çok özel bir kadın olması. Çok özel

bir kadın olduğu düşüncesi bütün kadınlarınki kadar genel. Ama, tam bir aile babası, üstelik de nazik, sevecen bir koca; kocanın saygın, üstelik gelinlerinin ve torunlarının üzerine titreyen ailesi; güzel ve sağlıklı, üstelik biri kız biri erkek iki çocuk: Mutlu olmadığımıza *herkes*ten kim inanmaz?

Bu gece herkesin zihninde biz yine çok mutluyuz çünkü babam çok başarılı meslek hayatına bu gece veda ediyor ve üstelik ödül de alıyor ve bu gece hepimiz burada babamın ödül töreni için toplandık, babam çok ünlü bir besteci çok ünlü bir profesör biz tabii ki onunla çok gurur duyuyoruz ve herkese karımla annem de dâhil.

Annem yavaşça kulağıma eğiliyor ve "Kaya, Göksel Beyler sağ tarafta; sana sesleniyorlar," diye fısıldıyor. Otomatik olarak sağ tarafa dönüyorum ve otomatik gülüşüm ve otomatik selamlayışımla Göksel Bey'e otomatik elimi uzatıyorum. Görevim, gece tamamlandığında sağ elimi salonda bana uzatılmış bütün sağ ellere dokundurmuş olmak. Yüzlerini görmüyorum; yüzlerine bakıyorum, ama aslında, görevim olan ellerini görüyorum sadece. Görevime üç beş hazır cümle dâhil. İlk önce onlar, sonra ben. Görevim olan cümlelerin ve onlara karşılık olarak söylenenlerin hiçbirini aslında duymuyorum. Annemin görevi, görevimi eksiksiz yaptığımdan emin olmak. Görevimiz çok önemli. Çünkü buradaki herkes, bu iş yapılmazsa bütün eksik kalacak kadar önemli. O hariç.

Geldiğini daha ona bakmadan biliyorum. Buradaki kimseyi önemsemeden burada yürüyen tek kişi. Kadehlerin, kahkahaların, zarif tuvaletlerin arasından geçip gidiyor, kimsenin

fark etmediği kemancı kızın önüne gelince aniden duruyor. Salondaki hiç kimse kemancı kızın çaldığı sonatla kızı onun tam önünde durmuş pür dikkat dinleyen Gece'nin farkında değil. Ben hariç.

Sadece varlığını değil, her hareketini içimde duyuyorum. Hâlbuki ona dönüp bakmadım bile. Hâlâ. Bütün bir salon, içindeki her şeyle birlikte, onun varlığının arkasında basit bir dekora dönüşüyor o içeri girer girmez. Bütün dünya bana onun bedeninin gerisinden görünüyor. Sanki o hareket etmiyor; o duruyor, salon, bedenler, garsonlar, ipek şantunglar, pırlantalar, masalar, *Poison*lar, brokarlar, kadehler, gülüşmeler, makosenler, *Şekerim görüşemedik*ler onun arkasından geçip giden görüntüler gibi değişip duruyor. Bütün dünya Gece'den geriye kalanlar. Gece'nin varlığının arkasında her şey tümden birleşip, anlamsız bir uğultuya dönüşüyor, silikleşiyor. Gece kendisinden öte ne varsa hepsini silikleştiriyor.

Vücudu yokmuş gibi hareket ediyor. Dünya yokmuş gibi hareket ediyor. Görünmez bir perdenin arkasından yaşıyor gibi hareket ediyor. Sanki bir gölgenin içinden ve vücudu dünyanın hiçbir noktasına değmeden hareket ediyor. Salonda kendisinden başka hiç kimse yokmuş gibi hareket ediyor. Burada ama sanki burada değilmiş, hatta dünyaya da ait değil de yanlışlıkla buraya düşmüş gibi. Ayakları yere basmıyormuş gibi. Havada hafifçe süzülüyor gibi. Vücudu yavaşça kayıyor ve salonu ortadan ikiye ayırıyor gibi. Ortası, o nereye ayak bassa orası.

Üzerinde salondaki en iddiasız elbiseyle kimseye bak-

madan herkesin arasından geçip gidiyor ve sessizce boş bir yere yerleşiyor. Şu an bu salonda olup da topuklu ayakkabı giymeyen tek kadın. Yanındakiler bu yabancı kadına bir an kaçamak bir bakış fırlatıp konuşmalarına devam ediyorlar. O gözlerini yine dimdik karşısına dikiyor. Karşısı, salonun sürekli hareket hâlindeki yığınının tekâsüf ettiği bir nokta. Noktadan, güvercingöğsü şifonlar, *Shiseido*lar, *Prada*lar, ipek gömlekler, ziberlinler, *Histoire d'or*lar, *Hermes Birkin* çantalar geçip gidiyor ve devasa harekete karışıyorlar. Sadece o duruyor ama bana göre şu an salonda hareket eden tek şey onun kalbi.

Başımı sallayarak "Evet, üçe geçti," diyorum ve Gece tek eliyle şalını boynuna atıyor. Karım heyecanla ve mutlulukla şakırken elini hafifçe koluma dokunduruyor, çünkü hayatımız tek ve o hayatımızdan bahsediyor ve ben onunla çok mutluyum. Mikrofonlar, ışıklar, salondaki bütün konuşmalara ve hareketlere yukarıdan verilen durma emri, *Bu gece burada toplanmamızın nedeni*, bir sürü sözcük, onaylama hareketleri, bir sürü başka sözcük, onaylama hareketleri, işaretler, alkışlar, bir sürü başka sözcük, yine alkışlar, sözcükler, alkışlar, başka herkes emirlere aynen uyuyor. Yine bakmıyorum ama yine biliyorum; o alkışlamıyor. Ne zaman bir topluluktaki bütün kollar hep birden alkış tutsa onun kolları hiç kımıldamaz. Onun öylece durması, yanında birilerini alkışlayanlara da kendilerini garip hissettirir. Alkışlamaya devam edemezler.

Çevresine tuhaf bir tedirginlik hissi verir. Onunla konuşan, aynı masada oturan herkes farkında olmadan şöyle bir yoklar kendisini. İşin tuhafı aslında hiçbir şey yapmamakta-

dır. Ama o kadar dik bir hâli vardır ki kendinizi ister istemez saldırı altında hissedersiniz. O gelmeden önce rahatça konuşurken şaşırmaya başlarsınız. Duruşu size bir şeyi yanlış yaptığınız hissini vermektedir. Kendisine has hâli bütün dünyadan o kadar yabancı, hatta yabani, bir yandan da o kadar sarsılmaz, inatçı, kıpırtısızdır ki bu kırılmazlık karşısında ezildiğinizi duyarsınız.

Suskunluğunda çok incitici bir şey var. İnadına susar gibi. İnsanı sinsice, bilerek incitir gibi. Gizlice incitmekten gizli bir zevk alır gibi. Hınzırca zevk alır gibi. Hiçbir şey yapmadığını söylediğim o hâlinin içinde öyle dikine, öyle...

"Dikine? Dik mi yani?"

Hayır, değil işte, dikine. Dikine dikine. Sürekli, ne olduğunu çözemediğiniz bir şeyin dikine dikine gider gibi. Eylem hâlinde bir dikleşme. Uyumayan bir dikleşme. Tetikte bekler gibi. Bir şeyle keskin bir uzlaşmazlık. O şey ne, kimse söyleyemez. Hiçbir zaman kabalaşmadığı halde çok sertleşen bir hâl. O kadar sert ki yanında her şey yanlış duruyor. Ama neyin sertliği?

Ne hissettiğini, ne düşündüğünü anlamak olası mı? Sanki dünyayla arasına bir mesafe koyarak yaşıyor. O mesafeyi aşıp da ona ulaşamayacağınızı hep hissettirir. Zaten hayatı hakkında kimse çok şey bilmemektedir. Esrarengiz değildir; ama o kadar uzak, ulaşılmaz ve başkadır ki onu saran esrarengiz bir hava olduğu hissine kapılırsınız.

Kimseye ihtiyacı olmayan, kendi kendisine mükemmelen yeten bir kadın görüntüsü. Sanki yalnız doğmuş ve hep öyle yaşamış gibi. Nerede ne yapıyor olursa olsun, sanki kimseyle paylaşmadığı hususi bir hayatı yaşıyor gibi. Yakınında herhangi birini düşünmek çok zor. Hayatında bir erkek olmuş mudur hiç?

Bacağını dizinden indirdi.

Bacağını dizinden indirdi.

Vücudu ne zaman kımıldasa, dünya da onunla birlikte kımıldıyor sanki. İçimden gemiler ordular hâlinde kalkıyor. Dünya ayaklanıyor, ben yalnız kalıyorum.

Küstahlık olmayan bir küstahlık. Saldırganlık olmayan bir saldırganlık. Cüretkârlık? Sürekli bir terslenmişlik hissi. Sanki çok sivri, tehditkâr bir yanı var; ama nasıl, nerede? Küçümseme desen değil, istihza desen değil, iğneleme desen değil. Ama nasıl oluyor da hepimizi olduğumuz yere buzdan bir etkiyle çiviliyor? Bilememek insanı çıldırtıyor. Kolay kolay kimseye doğrudan bile bakmaz oysa. Çoğunlukla sessizdir, aramızda değil gibidir; yine de varlığı etrafındakileri birer birer en kuytu yerlerinden kıskıvrak yakalar. İnsanı en zayıf noktasından huzursuz eder. Hâlbuki hiç kimseyi umursamayan bir hâli var.

Hiç kimseyi umursamıyorsan gözlerime neden böyle bakıyorsun?

Hepsi bir ânın içinde olup bitiyor. Bir ânın! O kadar kısa bir an ki koskoca salonda ikimizden bir başkasının bilmesi imkânsız. Nitekim ikimizden bir başkası diye bir şey de yok. Salona adım attığı andan itibaren, bu kalabalıkta yalnızca ikimiz varız. Bunu o bana bakmadan biliyorum. Şimdi boynunu hafifçe yana eğdiğini bildiğim gibi. O kadar hafif bir eğiklik ki başı hâlâ, hep dik görünüyor. Sanki boynu eğilse de başı eğilemez. Birazdan ayağa kalkacak. Kendisine vişne suyu alacak. O kadar karmaşık ve gizemli bir havası var ki içtiğinin vişne suyu olduğuna kimse inanmaz. Göz göze geldiğimiz o âna da. Hiç kimse.

Onun hakkında bildiğim ne var? Bu bakıştan başka. Fiziksel özelliklerini bile kesin çizgilerle tarif edemem. Sanki bedeninin yerinde, iç içe geçmiş birkaç beden var; ama hiçbirini net göremiyorum. Ona asla sarılamayacağım hissini veren bir beden. Var olduğu açık seçik belli olduğu hâlde ona ait bütün özellikler varlıkla yokluk arasında gidip geliyor. Esmerlik olmayan bir esmerlik. Ne teni ne de saçları koyu renk; buna rağmen ilk bakıştan itibaren esmer bir kadın görüntüsü uyandırıyor. Hatta, ileri gideceğim; insanın zihnine kadınlığın ve esmerliğin kaynaşarak tecessüm ettiği bir varlık olarak işliyor, hem de çok keskin işliyor. Onu tanıdığım zaman kumral olduğuna yemin edebilirim. Sanki yıllar geçtikçe ağır ağır, fark ettirmeden koyulaşıyor ve giderek esmer bir kadın tarifine dönüşüyor. Hatta esmer kadın tarifi kendisi, diğer tarifler ona bakılarak yapılıyor ve esmer kadın tarifini o dönüştürüyor.

"Benzetme bile olsa çok abartılı."

Farkındayım. Bir başkası onu böyle görür müydü bilmiyorum. Ama kendisini baktıkça ele veren bir fiziği var. İnsanı hemen, bakar bakmaz çarpan bir güzelliği yok mesela. Çok derinde gizli bir güzellik, ona ait her şey gibi. Kendisini baktıkça açıyor bakanın gözlerine. Ama gerçekte nasıl, anlat deseler anlatamam. Belirgin hiçbir özelliği yok. İnsanın zihninde ondan hiçbir şey kalmıyor. Ne uzun ne kısa. Ne ince ne dolgun. Yok, hayır, aslında ince, ama hatları sanki flu; nasıl bir incelik, tarif edemem. Belli belirsiz, ama seyrettikçe bir girdap gibi içine çeken, o belirsizlikler arasında derinleştikçe derinleşen özellikler. Ona ait her şey gibi. Gece'nin içinde kaç tane Gece var bilmiyorum. Gözleri gibi; baktıkça oradan sonsuzluğa bakar gibi hissediyorum, her daim arkadan daha başka, daha derin bir Gece çıkıyor, birbirleri içinde çoğalıyorlar, dipsiz ve karanlık bir boşluğun eşiğinde nereye bastığımı bilmediğim, bocaladığım hissine kapılıyorum. Ona ne zaman, ne yönden bakarsam bakayım kaybolacağım kadar çok katmanlı, uzak bilinmezliklerle kuşatılmış buluyorum kendimi. Siyah, simsiyah, tılsımlı bir siyam kedisi. Her an tırnaklarını çıkarıp üstünüze saldırmaya hazır. Ama yapmıyor.

Beni ürkütüyor.

Beni cezbediyor.

Çok mu güzel? Hayır. Çok mu çekici? Hayır... Ama farklı. Herkesten değil; dünyadan. Farkı, başka kadınlardan farklı olması değil. Onda, bir çeşit, nasıl desem... Evet, onda sanki bir çeşit *dünyaya alışamamışlık* var. Hem dünyada olup hem

de dünyadan olmamasından mı bilmem; insan onu bir kez gördü mü, onu izlemekten bir daha vazgeçemiyor. Ama bu gece bütün salonda onu gören sadece benim.

Zamanla isminin anlamına mı dönüşmüş, yoksa zaten böyle olduğu için mi bu ismi vermişler ona; düşünmeden edemiyorum. Ama bir şey var. Bilmediğim, açıklayamadığım bir şey. Onda. Ona bakarken bazen aklımdan şüphe ediyorum.

Bir kenarda dikiliyor ve vişne suyunu yudumluyor. Ayrıksılığı umurunda bile değil. Hiçbir şey umurunda değil; ama burada. Hem dalgın hem dikkatli. Sonra, fark edilemeyecek kadar kısa bir ânın içinde, yine...

Bu kalabalık içinde bir fişek etkisiyle çarpıyor bakışları bana. Bu kadar kısa bir âna sıkıştırılmış bir bakış nasıl bu kadar keskin olabilir? Onun normal bakışlarını bilirim. Genellikle kimseye bakmaz, hatta hiçbir zaman bakmaz; ama bazen gözlerini karşısındaki insana birdenbire dikişi vardır. O kadar korkusuz ve ısrarlı bakar ki bu bakışlara maruz kalan zavallı ne diyeceğini şaşırır, bakışlarını elinde olmadan bu gözlerden kaçırmaya başlar. Hiç bu kadar koyu, sonsuz bir karanlığın üzerinize böyle yöneldiğini hissetmemişsinizdir. Kaçacak yer bulamazsınız.

Onu hiç tanımayan birkaç kişinin bu korkusuz bakışlara bakışlarını çevirmeden karşılık verdiğine şahit olmadım mı? Oldum. Gece'nin onlara baktığı gibi onlar da bir süre, sanki bu işin içinden ne çıkacağını bilmeden Gece'ye bakmışlar,

sonra Gece onlara yine hınzırca, sanki muzaffer bir alayla gülümseyerek bakışlarını başka tarafa çevirmişti.

Yaptıkları değil de bir şeyi yapma tarzı sanırım insanları şaşırtan. Başını hiç sallamaması. Hiçbir onaylama hissi vermemesi. Hep sorgular gibi bir bakış. Bir insanla tanışınca "Memnun oldum" dememesi. Bir gün ünlü bir kompozitörle tanıştığında, "Memnun oldum" der gibi olağan bir tavırla "Beni tanımanızı çok isterdim," demişti, her kelimenin üstüne basarak. "Sizinle tanışmayı hep çok istedim" der gibi söylemişti bunu. Sözcüklerini işitmeyen biri herhalde ancak böyle bir şey söylüyor olabileceğini düşünürdü.

Bir keresinde vapurda, kararlı adımlarla gidip yabancı bir adamın önünde pat diye durduğuna şahit olmuştum. Adam irkilmiş, başını okuduğu gazetesinden kaldırıp şaşkınlıkla, karşısında dikiliveren genç kadına bakmıştı. Gece hiç duraksamadan "Beni bir yerlerden tanıyor olabilir misiniz?" diye sormuştu adama. Bunu o kadar doğal, o kadar kendinden emin bir şekilde söylemişti ki söylediği şeyin tuhaflığı neredeyse hissedilmiyordu. "Sizi bir yerlerden tanıyor olabilir miyim?" diye sorar gibi sormuştu. Adam artan bir hayretle baktı Gece'ye. Gece'nin dimdik, cüretkâr, üstüne üstlük ısrarlı bakışları ne zamandır dünyadan habersiz gazetesini okuyan bir adam için, sahilde sakince yürürken kendini uçurumdan yuvarlanırken bulmak gibi bir şey olsa gerek. Adam uzun süre cevap veremedi. Hafızasını hayli zorladığı ve hayli zorlandığı her hâlinden belliydi. Neden sonra, kendisini onaylamak yerine yalanlar gibi, Gece'nin sorusuna olumsuz bir yanıt verebilmek imkânsızmış gibi, söylediği şeye kendisi de pek

ikna olmamış gibi, başını "Hayır" anlamında iki yana salladı, müteredditi. Gece'ye sanki korkarak bakıyordu. Ama Gece yalın bir "Peki," dedi ve hiçbir şey olmamış gibi, geldiği kararlı adamlarla dönüp yerine geri oturdu. Vapurun güvertesinde oturuyorduk. Yanımda oturan arkadaşım da Gece'yi benimle birlikte uzaktan, şaşkınlıkla izlemişti. Gece önümüzden geçip gittikten sonra kulağıma eğilip "Ne tuhaf yaratık..." diye fısıldadı.

Gece'yi tanıdığımı bilmiyordu. Hiç kimse bilmiyor.

Kimse bilmez. Bana dikilmiş gözlerindeki içli, yaralı bakışlar, kimsenin bilmediği bir Gece'ye ait. Bana salonda ikimizden başkası yokmuş gibi bakıyor. Bana "dünyada benim için senden başka kimse yok" der gibi bakıyor. Bana hem paramparça, hem de varlığını olduğu gibi bana vermek için yanıp tutuşan bir bakışla bakıyor. O bana böyle bakarken sanki sadece gözleri yaşıyor ve varlığının geri kalanı gözlerine asılı duruyor. Sanki bütün varlığı bakışlarında özetleniyor, sonra beni kesici bir silah gibi delip geçiyor, ben zayıf bir iplik gibi kalıyorum.

Bana neden böyle bakıyorsun?

Bir şeylerden incinmiş gibi. Geri dönülemeyecek bir yerden bakar gibi. Çok uzak, ama tam içimde bir yerden bakar gibi. Hem acılı, hem tutkulu. Bu bakış sanki bir şeyler anlatmak istiyor, ama ne?

Etrafta kimsenin bizi tanımadığı zamanlarda gözlerimi-

zi hiç kırpmadan birbirimize kenetlediğimizi hatırlıyorum. Gözlerimiz üzerinden varlığımızı birbirine kenetler gibi. Bazen metrelerce uzaktan. Bazen dakikalarca. Hiçbir şey söylemeden ve hiç kıpırdamadan. Bazen vapur dururdu, herkes inerdi, biz aynı vaziyette kalırdık. Gözlerinde çok mahzun bir şey olurdu. Ama bu denli acı var mıydı? Belki göremiyordum.

Bugünkü gibi büyük, kalabalık salonlarda karşılaşırdık. Hiç bakışmadan birbirimizin yanından geçerdik, o sırada birbirimize içten içe gülümsemekte olduğumuzu salonda yalnızca ikimiz bilerek. Salonun farklı uçlarına yürürdük yavaşça. Sonra geri döner, yine hiç bakışmadan, salonun tam ortasında, içeceklerin durduğu masanın karşılıklı iki tarafından kendimize birer kadeh alırdık. Gözlerimiz buluşmadan, salonun farklı köşelerine yürürdük yine. Sonra otururduk ve birbirimize bakardık. Metrelerce uzaktan. İnsanlar geçerdi. Müzik devam ederdi. Biz salonda ikimizden başka kimse yokmuş gibi birbirimize bakmaya devam ederdik. Vapurlar dururdu. Vapurlar kalkardı. Şarkılar dururdu. Şarkılar başlardı. İnsanlar ve dünya kalabalık bir uğultu gibi aramızdan geçerdi. Biz salonda ikimizden başka kimse yokmuş gibi, metrelerce uzaktan birbirimize bakmaya devam ederdik. Yaşanan her an birbirimizin gözlerinin içine bakmak için yaratılmışız gibi. Birbirimizin gözlerinin içine baktığımız her an yeniden yaratılıyormuşuz gibi.

Şimdi, o kadar kısa bir ânın içinde, o kadar derin... Bu kadar derin bir şeyi vücudum nasıl kaldırabilir? Artık nasıl el sıkışabilirim?

Sonra gözden kayboluyor. Nereye gittiğini biliyorum. Nereye giderse gitsin hâlâ içimde dolaşıyor. Onu benden başka kimse fark etmiyor.

Kar'ın bir arkadaşı geliyor. Kar'ın adını kimse anmıyor. Gecenin başından beri. Ama aniden ağırlaşan bir hava. Kar'ın arkadaşıyla annem bir süre birbirlerine bakıyorlar. Annemin gözleri dolu. Kar'ın arkadaşı ne diyeceğini bilemiyor. Annemin elini onu teselli eder gibi avuçlarının arasına alıyor. Karşılıklı susuyorlar. Etrafta kahkahalar. Bir an, birbirlerine sarılıp herkesin ortasında ağlamaya başlayacaklarından korkuyorum. Korktuğum şey olmuyor.

Babam yanımıza geliyor. Kar'ın arkadaşına "Nasılsınız?" diye soruyor. Konuşuyorlar. Kar'ın arkadaşının geçen yıl bebeği olmuş. "Eve dönmeliyim," diyor. Bu, şu an anneme çok dokunuyor olmalı. Karım her şeyden habersiz bana "Dişimde bir şey var mı?" diye soruyor. Etrafta *Sen nasıl istersen*ler. Bu sırada yere düşen bir kadehin şangırtısı, sessizlik. Babamın üstüne biraz şarap sıçrıyor. "Mühim değil," diyor babam. Kar'ın yokluğu bir varlık gibi aramızda.

Daha üstündeki şarap kurumadan, babamın ünlü tangosu çalmaya başlıyor: *Bir Şansımız Daha Yok*. Beklendik bir sürpriz gibi. *Aaa*lar. Bütün gözler babama çevriliyor. Ve tabii anneme. Babamın bu gecede burada olup da şimdi annemle gülücükler içinde dans etmemesi gibi bir şansı var mı? Benim de karımla. Smokinlerimizi giyip buraya gelerek gecemizi başkalarının eline çoktan teslim ettik zaten. Şimdi oynayacağız.

Karım çok güzel dans ediyor ve annem de fena sayılmaz. Beni annem büyüttü; çocuklarımızı ve aile tangolarımızı karım büyütecek. Bu yüzden de dans ederken çok mutlu. Müzik ve gerekleri her yanımızı işgal ediyor. Gece'nin iskeleden öteye aç bir çocuk merakıyla baktığı gün geliyor aklıma. *Yüzünü bana dönüyor ve birden gülümsüyor. Hayır, gülüyor. Yan oturmuş, kollarını demirlere uzatmış, saçları rüzgârda sallanıyor, vücudu eğik. "Berbat görünüyorsun!" diyor gülerek, "Saçların birbirine karışmış." Gülüyor ve gözleri beni çok seviyor; titriyorum.*

"Düzelteyim mi?" diye soruyorum.
Elim farkında olmadan saçlarıma gidiyor.

"Hayır," diyor, "Tabii ki düzeltme!"

Avizeler çok ışıltılı. Ne yana dönsek bir dönememezlik. Yüksek, sarı duvarlar içimize kadar giriyor. Ben dışarı çıkamıyorum. Her şey çok kusursuz ve ben çok ütülüyüm. Sanki nefes alsak kırışacağız.

Bir trendeyiz. Gece başını trenin penceresinden dışarı uzatmış. Birden tek eliyle pencereye tutunup vücudunu beline kadar dışarı çıkarıyor. Sonra dönüp bedenini kollarıyla birlikte dışarı çıkarıyor ve kollarını iki yana açıyor. Gülüyor mu bağırıyor mu belli değil. Üzerinde mavi bir elbise var. Elbise uçuşuyor. Gece orkestrada çalmayı aniden bırakıp çellosuyla köşesine çekilmeden önce. Ben karımla tanışmadan çok önce. Kahkaha atıyorum. Kahkaha atmak için bir neden gerekmesinden çok çok önce.

Üstüme beton gibi çöken müzik kesilince silkiniyorum. Sönen ışıklar, bir başka müzik, pasta, alkışlar, şampanya, kahkahalar, ışıklar, bir başka müzik, dans, kahkahalar. Annemi ve çevresindeki güvenlik görevlilerini neden sonra görüyorum. Annem pasta kesildikten sonra (bu, aslında "ışıklar açıldıktan sonra" demek) akarsu gerdanlığının üzerinde olmadığını fark etmiş. Salonda bir telaş. Aslında mesele gerdanlık değil. Aile yadigârı o meşhur elmas, gerdanlığın kendisinden daha mühim. Aslında mesele elmas değil. Koskoca İlter ailesi iktidarının bilmem kaç kuşaktan annemin boynuna geçen simgesi, elmastan daha mühim. Babamın bu gece aldığı ödülden daha mühim. Zira babamın ailesi aslında babamdan daha mühim.

Müzik yine kesiliyor. Herkesten, oldukları yerde önlerine ve arkalarına bakması istenen bir anons yapılıyor. Salonda kayıp olan, küçük bir kızmış gibi. Küçük kız bulunmak istiyormuş ve biz onu bulamazsak çok kötü olacakmış gibi. Kimsenin olduğu yerden kımıldamaya cesareti yok. Bana kalırsa aslında istedikleri, kapıları kapatıp herkesin üstünü bir bir aramak. Ama bu kadar mühim insanın toplandığı bir yerde böyle bir şeyi açıkça söyleyemezler. Zaten burası her şeyin açıkça söylenebileceği bir yer olsa, bu kadar mühim insan burada toplanmış olmaz. Karım çok kaygılanmış görünüyor. Ne de olsa annemden sonra gerdanlığı teslim alacak olan kendisi.

Dışarı çıkıyorum. Onun yanına. Burası salonun "resmî" balkonu değil. Balkon olamamış bir balkon; kuytu bir aralıkta bulduğum merdivenler beni oraya çıkarıyor. Orada olduğunu baştan bilmesem bu merdivenleri hayatta bulamam. Hareket etmiyor ama geldiğimi bildiğini biliyorum. Yüzü karanlık

denize dönük. Salondan anlamsız sesler geliyor. Kim bilir ne kadar zaman orada sessizce durup onu seyrediyorum. Sonra dayanamıyorum, sözcükler ağzımdan neredeyse bilmeden dökülüyor. "Gece, benimle neden evlenmedin?" diye soruyorum, isyan ederek; "Neden birden gittin? Neden?"

Ben hiçbir şey sormamışım gibi karanlığı seyretmeye devam edeceğini biliyorum. Bu, yıllardır cevap alamadığım kim bilir kaçıncı soru.

Deniz

Ünlü bestekâr Prof. Deniz İlter anlatıyor

Yavaşça salona girdiğini benden başka kimse bilmiyor. İnsanların arasında dolaşıyor, onu benden başka kimse görmüyor.

Birini arıyor:

Beni.

Bulunmamak için sırtımı çeviriyorum. Yine de bakışlarını üzerimde hissediyorum. Sanki tam karşımda dikiliyor ve gözlerini benden hiç ayırmıyor.

Üzerinde beyaz bir elbise var. Saçları kumral, teni solgun. Dakikalarca orada durup hiç sesini çıkarmadan bana bakıyor. Nereye saklansam bu bakışlardan kurtulamıyorum. Ne tarafa dönsem karşımda. Sanki ağzı kilitli. Bu sessizlik, hesap soran gözlerini daha da ağırlaştırıyor.

Ayakları çıplak. Saçları ıslak. Sadece bana görünüyor. Beni böyle sessizce her yerde aramaya başladığında iki yaşında var yoktu. On iki yaşına gelince büyümesi birden durdu. Yıllar oldu, o on iki yaşında. Buraya bir denizden çıkıp geldi. Hangi deniz, bilmiyorum. Bilmek istemiyorum. Orada duruyor ve gözlerini benden bir an ayırmıyor. Kaçacak hiçbir yer yok. Ne tarafa dönsem karşımda. Bu salondaki kral benim ve çıplak olduğumu ondan başka kimse bilmiyor. Çıplak olduğumu haykırmıyor, ama ne tarafa dönsem karşımda. Saklanacak hiçbir yer yok.

Nehir

Polis mi psikanalist mi olduğunu bilmediğimiz
Aydın anlatıyor

Onu getirdiklerinde hiçbir şey hatırlamıyordu. İsminden başka. Kötü bir olaya şahit olmuş olduğunu düşünüyorlardı. Şok yaşadığını. Nitekim sürekli "Bir şey oldu," diyordu; "çok kötü bir şey oldu." Ama ne olduğunu bir türlü hatırlayamıyordu. "Biri tehlikede." deyip duruyordu. Kim, neden; söyleyemiyordu.

"Bir kızı öldürdüler," dedi bir gün.
Bu, aslında, "Masum bir kızı öldürdüler," demekti.

"Kimi? Neden?"
Bir süre durup düşündü.
"Kızda değerli bir şey vardı," dedi. "çok değerli bir şey."
"Ne?"
"Bilmiyorum."

"Değerli bir mücevher gibi bir şey mi?"

Bir an durdu.
"Evet," dedi, "öyle bir şey."

Onu denizden çıkarmışlardı. Bulunduğu yerin etrafı, denizin içi ve civarı etraflıca araştırıldı. Herhangi bir ize rastlanmadı. Diğer yandan, denizde bir ize rastlamanın ne kadar güç olduğunun da farkındaydık. Nehir olayın nerede olduğunu dahi hatırlayamıyordu. "Bir kızı öldürdüler," diyordu sadece; "Ama biri daha var. O tehlikede."

"Neden tehlikede olsun? Mücevherden dolayı mı?"
Buna cevap veremiyordu.

Kimliği bir türlü tespit edilemedi. Hiçbir kayıp kaydı, eşkâline uymuyordu. Yirmi yaşlarında, kumral bir kızdı. Onu her tarafı beyaz bir odaya aldırdım. Odanın büyük bir penceresi vardı. Beyaz perdeleri. Pencere hastanenin bahçesine bakıyordu. Bahçede banklar, ağaçlar, ağır ağır dolaşan insanlar. Hastalar ve sağlamlar. Kimileri tekerlekli sandalyede olurdu. Kimileri kol kola volta atardı. Nehir hep pencerenin önünde otururdu. Vücudunda beyaz sargılar vardı. Üstünde beyaz hastane elbisesi. Elbisesinin, kollarını açıkta bıraktığı kısımlarındaki, yüzündeki çiziklere, yara izlerine hep gözlerim takılırdı. Onlardan hiç bahsetmezdik. Nehir onları önemsemez görünürdü. Sorduğum soruları pencereden dışarı bakarak yanıtlardı. Ondan aklından geçen her şeyi ölçüp tartmadan anlatmasını isterdim.

"Biz burada oturuyoruz," diyordu; "ama kayıp bir kız var. Denizde bir yerde. Ölecek. Belki de çoktan ölmüştür. Biz burada oturuyoruz ve onun için hiçbir şey yapmıyoruz. Biz yaşıyoruz ve o ölüyor. Burada böylece oturmak ve o ölürken yaşamak çok acı."

"Kim olduğunu hatırlayabiliyor musun?"

"Hayır..."

"Başka?"

"Kızın ölmesini istiyorlar."

"Kimler?"

"..."

"Kimler?"

"O adam."

"Hangi adam?"

"..."

"Adam kızın ölmesini neden istesin?"

"Kızda adama ait bir şey var."

"Ne?"

"..."

"Kız o şeyi adamdan zorla mı almış?"

"Hayır."

"Gizlice mi almış?"

"Hayır."

"Adam kıza kendi isteğiyle vermiş bunu yani?"

"Öyle sayılır."

"Kız bunu kendi isteğiyle mi almış?"

"Belki."

"Nasıl?"

"Bilmiyorum..."

Bir süre susuyor.

"Şunun gibi... Adama ait bir şey, ama kızda kalmış."

"Sonra?"

"Sonra..."

"Adam verdiğini geri mi istiyor?"

"..."

"?"

"Bir şekilde. Sanki. Evet. Verdiklerinin hepsini geri almak istiyor."

"Hepsi?"

"..."

"Hatırlamaya çalış. Adam kendi rızasıyla verdiği bir şeyi neden geri istiyor?"

"Bunu bilmiyorum..."

"Düşün."

"..."

"Adama lazım mı o?"

"Adam onun yok olmasını istiyor. Ya da..."

"Ya da?"

"Kız yanlış kişi. Adam onu başkasına vermek istiyor."

Ne kadar üzgün saçları var. Ne zaman yüzüne baksam, tek bilyesi çukura düştüğü için oyunu uzaktan izleyen bir çocuğa bakar gibi hissediyorum. Ona başka bir bilye veremem. Sanki bu kadar mahzun olmasa, yüzü bu kadar ince olmayacak. Sanki o tek bilye bulunabilir olsa, yeryüzünde artık incinmiş çocuk kalmayacak. Ama bütün oyunların kuralları baştan belirlenmiş ve bütün kurallar biri oyunu uzaktan izlesin diye. İlk taşı en

günahkârımız attı. O sesini çıkarmıyor. Saçlarından omuzlarına, kollarına yayılıp onu çepeçevre saran burukluğa rağmen sesini çıkarmayışı içime dokunan. Sanki boynu bu kadar bükük olmasa, başını böyle dik tutamayacak. Sanki olanları gerçekten anlatsa, olanlar böyle olmuş olmayacak. Ne olduğu ile ne olduğunu anlatmaması arasında gizli bir bütünlük var.

Onunla, olmaması gereken bütün şekillerde bir bir konuşuyorum. Olması gerekene ihanet etmesem, sanki durumun doğasına ihanet etmiş olacağım. Kayıp kıza dair izlerin hepsi kayıp. Bana kayıp kızın hikâyesini gerçeğe ne kadar uygun olup olmadığını düşünmeksizin anlatmasını istiyorum. Kızın etrafına bir masalı uydurur gibi. Bir süre düşünüyor. Sonra, "Kız bir ormanda yaşıyor," diyor. "Ormanın orman olduğunu bilmeden yaşıyor ormanda. Henüz küçük bir kız. Dünyanın ne kadar büyük olduğunu bilmiyor. Pelerininin kırmızı olduğunu ve korkması gerektiğini bilmiyor. Üstelik fazla nahif. Nahifliği naifliğini daha da pekiştiriyor. Pelerini kırmızı ama kız çok beyaz. Hem dünyadan korkması gerektiğini bilmiyor hem de ürkek. Tam tersi olması gerekirken."

"Ormanda büyük bir şato var. Şatoda güçlü bir aile yaşıyor. Bütün güçlü ailelerin düşmanları olur. Bu ailenin de var. Aile için büyülü bir tuzak hazırlıyorlar. Çok kötü bir büyüyle yapılmış bir tuzak."

"Büyü?"

"Evet."

Yüzüme şaşırarak bakıyor. Söylemiş olduğu şeyi şimdi fark etmiş gibi. Duraksıyor.

"Aile için yapılan büyü yanlışlıkla kıza tesir ediyor."

"Tesir ediyor? Büyü mü?"

Bir şey söyleyemiyor. Yine duraksadıktan sonra devam ediyor.

"Evet. Kız her şeyden habersiz, tuzağın olduğu yerden geçerken. Sessizce, yavaşça yürüyüp geçerken. Bastığı yeri ürkütmekten korkar gibi geçerken. Oyun oynamaya bile çekindiği bir hayatta geçerken. Tuzak açılıyor ve içindekiler kızın üstüne dökülüyor. Bütün kötülük büyüsü kıza işliyor. Kız o esnada bunu fark etmiyor, ama üzerine bir tutukluk çöküyor. Kız oradan aksayarak, fena bir toz bulutunun içindeymiş gibi ayrılıyor. Kendisine ne olduğunu anlayamıyor. Ama bundan sonra sanki etrafını göremiyor, işitmiyor, sanki dokunduklarına dokunamıyor. Uğraşıyor, ama bir türlü olmuyor. Sisle sarılmış gibi. Kız bocalıyor. Zaten içine kapanık bir çocuk. İyice şaşırıyor. Kendisindeki hâli ne anlayabiliyor ne de kimseye anlatabiliyor. Vücudundaki tutukluk kelimelerine de işliyor. Derdini hiç anlatamaz oluyor. Biri anlasın diye bekliyor, ama kimse fark etmiyor. Kız ne zaman konuşmaya çalışsa, ağzından ses yerine is çıkıyor. İsin kızın kelimelerinin kendisi olduğunu zannediyorlar. Sorunun kızın kelimelerinde olduğunu zannediyorlar. Kız kelimelerini bir türlü ulaştıramıyor. Kendisini camdan bir fanusa hapsedilmiş gibi hissediyor ve elinden hiçbir şey gelmiyor. Onu görüyorlar, ama duyamıyorlar. Daha kötüsü, duyamadıklarını bilmiyorlar."

"Tuzağı ormana koyan kişiler bu duruma çok üzülüyorlar. 'Biz çocuğun zarar görmesini istememiştik. Büyü ona tesir etsin istememiştik. Büyüyü bozun.' diyorlar. Büyücü 'Bu mümkün değil,' diyor; 'Büyü bir kez yapıldı ve artık bozulamaz.' "

"Demek ki kızın hâlini fark eden hiç kimse yok değil. Bu büyüyü yaptıran insanlar uzaktan da olsa her şeyi açıkça görüyorlar."

"Öyle olmalı..."

"Sonra? Kıza ne oluyor?"

Cevap veremiyor. Benim içinde büyü geçen bir masalla ne yapacağımı bilmediğimin farkında. Yüzüme özür diler gibi bakıyor. Sonra birden, bir şeyi yeni fark etmiş gibi, ama fark ettiği şeyden tereddüde düşmüş gibi, mırıldanıyor:

"Kız..."

"Kız?"

"..."

"?"

"Kız onların kızı."

"Kimin?"

"Onların."

"Ailenin mi?"

"Evet. Kız şatoda yaşayan ailenin kızı."

"Ama kız ormanda yaşıyordu?"

"Evet..."

"?"

"..."

"Şato ormanda bile olsa, şatoda yaşayan bir ailenin kızı korunaklı duvarlarla çevrili değil midir; nasıl oluyor da tuzağa böyle bir küçük kız düşüyor?"

"..."

"?"

"Bir de.."

"Bir de?"

"Kızın adı Karin."

Bu isimden sanki çok emin ve bunun her şeyi çözeceğini sanıyor. Uzun süren bir sessizlik. Bana yeni bir masal anlatmasını istiyorum.

"Kız büyüyor, ama kolları bacakları düzgün çalışmıyor. Herkes bunu onun normal hâli sanıyor. Kız adamı seviyor. O adamı. Adamı çok seviyor. Ona bağlanıyor. Adamın onu kurtaracağına inanıyor. Çünkü adam kıza öyle söylüyor. Onun için her şeyi yapacağını söylüyor. Artık yalnız olmadığını, bundan sonra hep yanında olacağını, onu bütün kötülüklerden koruyacağını söylüyor. Camdan fanusunu gördüğünü söylüyor. Fanusu ilk bu adam fark ediyor. 'Artık oradan çıkacaksın. Çok mutlu olacaksın,' diyor. 'Camdan fanusunu görüyorum.' demek, aslında kıza 'Seni görüyorum.' demek. Kızı ilk kez adam görüyor."

"Adam kızın elinden tutuyor ve onu ormandan çıkarıyor. Çok uzak bir yere götürüyor. Sonra..."

"Sonra?"

"Çok kötü bir şey oluyor."

"Ne?"

"Çok kötü bir şey."

"?"

"..."

"Adam kıza tecavüz mü ediyor?"

"Hayır."

"Adam kızı öldürüyor?"

"Hayır."

"Hayır"ları çok net. Demek ki ne olmadığını çok iyi biliyor. Ne olduğu karışık. Anlattığı kız aynı kız mı farklı kızlar mı, hiçbir zaman emin olamıyorum. Anlattığı her şeyin aslında doğru olduğunu biliyorum. Anlattığı hiçbir şeyin aslında gerçek olmadığını bildiğim gibi. Onu dinlemek zorundayım. Çok iyi dinlemek zorundayım. Yoksa bu korkunç olurdu.

Onu arayan hiç kimse yok. Buna rağmen o kadın sık sık gelip durumunu soruyor. Kim olduğunu söylemiyor. Kim olmadığını söylüyor: Nehir'in hiçbir şeyi olmadığını. Nehir'in kim olduğunu söylemiyor. Onu nereden tanıdığını. Geldiğini Nehir'in bilmesini istemiyor. Nehir'in durumunu soruyor; ona ihtiyacı olabilecek şeyler, yiyecekler, kitaplar, çorap, çamaşır, üst baş gibi bir sürü ıvır zıvır bırakıp gidiyor. Bunların kimden geldiğini başta Nehir olmak üzere herkesten gizli tutmamızı her seferinde sıkı sıkı tembihliyor. Nehir'i daha önce hiç görmediğini, varlığını gazeteden öğrendiğini söylüyor. Yalan söylüyor. Sırf Nehir hakkında bilgi alabilmek için uzak bir şehirden geliyor. Başka yollarla bilgi alamadığını ve Nehir için endişelendiğini belli etmemek için çok uğraşıyor. Yardımseverlik kisvesi herkesi az çok kandırabilir. Zira ne çok genç ne de yoksul. Zengin olduğunu belli etmemek için çok uğraşıyor. Bu, aslında kim olduğunu belli etmemek için uğraşması demek. Kendisi dâhil kimseye söylemesem de onun aslında kim olduğunu biliyorum.

Nehir bir gün "Adamın kıza verdiği şeyi hatırlıyorum," dedi. "bir inciydi."

"İnci?"

"Evet. Küçük bir şey."

"Çok değerli bir şey olduğunu söylemiştin. Küçük bir inci ve çok değerli bir inci mi?"

Yutkundu. Nedense gözleri doldu.

"Evet," dedi; "Adam değerli olmadığını söylemişti, ama kız için çok değerliydi."

Yavaş yavaş hatırlamaya başlar gibiydi. Ve hatırladıklarından çok incinmiş, çok kırık bir hâli vardı. Ondan adama ve kıza dair hatırladığı ne varsa anlatmasını istedim. Önce tereddüt etti, bir şey söyleyemedi. Ben soru sormayı denedim.

"Kız güzel miydi?"

"Adam ona baktığı zaman güzeldi."

"Bakmadığında?"

"Yoktu. Var olmak için çırpınıyordu. Denizden bir mezardaydı, çıkmaya çalışıyordu."

"Denize nasıl girdi?"

"..."

"Denize onu adam mı soktu?"

Düşünüyor. Başını "Evet" anlamında sallayacak, sallayamıyor.

"Kız hâlâ denizde," diye mırıldanıyor; "Birimiz onu çıkarmalıyız. Yoksa ölecek."

"Birimiz?"

"..."

Suçluluk duyuyor. Neden, bilmiyorum. Ne zaman denizdeki kızdan bahsetse, görünmez bir endişeye kapıldığını görüyorum. Sanki kızı kendisinin öldürdüğünü düşünüyor. Kendisini hiç affetmeyecek. Aslında bütün acısı bu vicdan azabından.

"Denize kızı adamla ikiniz mi soktunuz," diye soruyorum nihayet.

Çok müteessir oluyor. Derin olduğu çok açık bir acı. O kaskatı duruyor, acısı gözlerinden ve yüzünden alevli dalgalar hâlinde geçiyor; bir şey diyemiyor. Sorduğuma pişman oluyorum. Sanırım ne diyeceğini gerçekten bilmiyor.

"Küçük bir kız," diyor; "Çok küçük. Ve hiç kimsesi yok. Kendisine bir anneyle bir baba arıyor. Ayakkabılarını yatağının altında saklıyor. Kirlenmesinler diye. Kırmızı ayakkabılar. Bir yere giderken onları elinde taşıyor. İnsanları fark eder etmez yere koyup çıplak ayaklarına giyiyor. Üzerinde her zaman temiz ve ütülü tutmaya çalıştığı elbisesi var. Bu kadar küçük bir kız bunu nasıl yapabilir? Yapıyor. Bu onun tek elbisesi. Beyaz bir elbise. Ayakkabılarını giyiyor ve sonra bulabildiği en tatlı gülümsemesiyle gülümsüyor. İnsanların arasından geçiyor ve her birine 'Acaba beni evlat edinirler mi?' diye düşünerek gülümsüyor. Hem korkuyor, hem de ümit ediyor. Çok heyecanlı. Ona bakan bütün yetişkinlere gözleriyle şöyle söylüyor: 'Bildiğiniz en cici kız olacağım. Beni evlat edinirseniz

sizi hiç üzmeyeceğim. Çok uslu olacağım ve ne isterseniz yapacağım.' Akşama kadar insanların arasında böyle dolaşıyor. İçlerinden birinin onu alıp eve götürmesi için boş yere her birine gülümseyip duruyor. Ama her akşam karanlık inine tek başına, kırmızı ayakkabıları ellerinde giriyor. Küçücük, minicik bir kız ve akşam karanlığında elinde kırmızı ayakkabıları, bir metre bile etmeyen boyu, bütün garipliği üstünde, hayal kırıklığının çöktüğü küçük omuzları iyice düşmüş, bütün hayalleri düşmüş, yine de gözyaşları kirpiklerinden hiç düşmeyen o kırık ve küçük hâliyle şehirden çıkıyor, kilometrelerce, kilometrelerce yol yürüyor, her akşam, villaların önünden geçiyor, her birinin bahçe duvarından içeri içi giderek ve içi burkularak bakıyor. Aydınlık evlerin bahçelerinde ve aydınlık salonlarında kucaklarda taşınan çocuklara bakıyor ve 'Ben çok iyi bir çocuğum,' diye geçiriyor içinden, çok kırık içinden; 'Beni alsalar çok iyi bir çocuk olurum. Hiç sesimi çıkarmadan bir köşede otururum. Her akşam mutfaktaki külleri süpürürüm ve sonra ocağın içinde kıvrılır yatarım. Sofranın boş bir kenarına büzülürüm ve önüme koydukları artan yemeklerle beslenirim. Hiç yaramazlık yapmam, ne isterlerse yaparım. Kimseye yük olmam, yaşamıyormuş gibi yaşarım.' Sonra yine o buruk, küskün hâlini, düşmüş omuzlarını, eğik başını alıyor ve karanlık inine giden yoluna devam ediyor. İni çok koyu karanlık. İçinde yarasalardan başka hiçbir şey yok. Bir yatağı yok. Her gece uyumak için taştan yere uzanıyor ve..."

"Kırmızı ayakkabılarını yatağının altına koyuyor demiştin?"

"Doğru, kırmızı ayakkabılarını yatağının altına koyuyor. Buna rağmen bir yatağı yok. Bu gece de biz burada otururken o şimdi zifiri karanlık inine girdi, kırmızı ayakkabılarını usul-

ca yanına koyup yere uzanmaya hazırlanıyor. Bir yandan, bu akşam o çok uzun yolu çıplak ayaklarıyla gelirken villaların birinin kapısındaki hizmetçinin yandaki villanın hizmetçisiyle konuşurken duyduklarını hatırlıyor. Villada yaşayan ailenin, yıllarca istedikten ve her yola başvurduktan sonra nihayet bir kızları olmuş. O kadar sevinmişler ki kıza 'kalbimin biricik incisi' anlamında 'İnci' adını vermişler. Kız şimdi, kendisi için çok önceden bütün detaylarıyla hazırlanmış bembeyaz bir odada bembeyaz cibinliklerle sarılı beyaz bir yatakta süslü beyaz çarşaflar ve beyaz yastıklar üstünde prensesler gibi mışıl mışıl uyuyan bebeği düşünüyor. 'Şimdi bir bebek olsaydım onu o yataktan gizlice alıp buraya getirir ve sonra kendim sessizce o yatağa girip uyurdum; hiçbir şey anlamazlardı,' diye geçiriyor aklından. 'Nasıl olsa bütün bebekler birbirine benziyor.' Bebek olmadığı için derin bir acı duyuyor. Çok beyaz olmadığı ve masum bir bebeğin kötülüğünü dilediği için ayrıca üzgün. Herkes kendi bebeğini istiyor. Bebek kara bile olsa. Herkes ismini kendisinin koyduğu bebeği istiyor. Kız isminin İnci olmasını hayal ediyor. Sonra her akşam önünden geçtiği ama içine giremediği o evde büyümeyi. Kızın bir ismi yok; bebekken ona kimse isim koymamış. Bir ismi olmadığı için derin bir acı duyuyor. Biri ona ismini koysun diye bekliyor ümitle. 'Bana ne isim verirseniz alırım,' diye geçiriyor aklından; isim 'Kara' bile olsa. Sanki İnci ismini almak, o aydınlık eve girmek ve bir aile tarafından büyütülmek demek."

"Herkes kendi bebeğini istiyor ve herkes evlatlık olarak istediği çocuğu da bebek olarak istiyor. Yani mümkün olduğunca çocuklarına kendi şekillerini vermek istiyorlar. Kızı kimsenin evine almamasının nedeni bu mu?"

« »
...

"Mesela kızın herkesten farklı olması? Kızın bir farklılığı mı var?"

"..."

"?"

"Hayır, bir şey daha var."

"?"

"Önemli bir şey."

"Evet?"

"Kızı hiç kimse göremiyor. Kız bu yüzden kırmızı ayakkabılarını giyiyor. Biri onu görsün diye. Kırmızı ayakkabılarıyla çocuk tabanları ağrıyana kadar şehrin her yerinde geziyor, ama kimse onu görmüyor. Kız da bu yüzden üzerine kırmızı bir pelerin geçiriyor, başına kırmızı bir başlık takıyor ve ormana gidiyor."

"Ormana?"

"Evet."

"Tabii tek başına?"

"Evet."

"Bence adam kızı evine götürüyor."

Duraksama. Acı. Bunlar olurken hep pencereden dışarı bakıyor.

"Evet," diyor. "Ama sonra onu sokağa atmak istiyor."

"Zorluyor mu?"

"..."

"Yoksa kızı öldürüyor mu? Ölen kız bu olmasın?"

"..."

"Kızı tarif et."

Uzun süre cevap veremiyor. Sonra, "Beyaz," diyor; "çok beyaz."

"Kız mı?"

"Evet."

"Teni mi?"

"Evet. Her şeyi."

Bunun diğer anlattıklarıyla aynı kız olup olmadığını sormuyorum, çünkü bu soruya cevap veremeyeceğini, iyice şaşıracağını biliyorum.

Ama kırmızı ayakkabılı kızı yeniden anlatmaya başlıyor.

"Evet, adam kızı evine götürüyor. Işıklar içinde bir ev. Işıklar kızı büyülüyor. Ama adamın evde bir kızı daha var; esmer bir kız. Adam beyaz kızı evlat ediniyor ve artık onun da kendisi için öz kızıyla bir olacağını söylüyor. Onu öz kızından hiçbir zaman ayırmayacağını söylüyor. Ama sonra kızlar arasında bir tercih yapması gerekiyor ve öz kızını seçiyor. Beyaz kızı sokağa atıyor."

"Neden?"

"..."

"Neden bir tercih yapması gereksin?"

"..."

"?"

"Adamın tek odası var. Kırmızı bir oda. Odada dört yatak, dört duvar, dört pencere var. Işığı dışarıdaki karanlığa karşı üç kat sarılmış bir oda bu. Beyaz kız geldiğinde esmer kız çoktan o odada yaşıyordu. Kırmızı ayakkabılı beyaz kız esmer kızın her yanı kaplayan eşyalarını görünce odaya girmeye korktu. 'Çekinme,' dedi adam; kızı elinden tuttu, gözlerinin içine bakarak 'bu odaya hiç korkmadan gir,' dedi, 'Bu odada ikinize de yetecek kadar yer var. Bu oda artık ikinizin.

Ve her zaman öyle olacak. Sen istemediğin müddetçe seni bu odadan hiçbir şey çıkartamayacak.' Kız adama güvendi. Odaya çekinerek, korkarak, ayaklarını yere hafifçe basarak girdi. Elinde adamın eli vardı. Ses çıkarırım diye o kadar korkuyordu ki kırmızı ayakkabıları ayaklarında değildi, onları diğer elinde taşıyordu. Odanın her tarafı esmer kızın burada yıllar boyunca birikmiş eşyalarıyla doluydu. Beyaz kız bir köşeye büzüldü. 'Bu odada böyle eğreti durma,' dedi adam; 'diğer kızım yıllardır burada yaşıyor olabilir, ama artık oda ikinizin. Odada ikinize de yetecek kadar yer var.' Kız başını salladı. Esmer kıza baktı korkuyla. Esmer kız onların konuştuklarını hiç duymadan şarkı söylüyordu. Kız ayakkabılarını usulca yere bıraktı. Esmer kıza kuşkuyla baktı. 'Kederlenme,' dedi adam, 'Yakında seninle konuşacak.' Esmer kız adamın beyaz kızı nasıl avuttuğunu hiç görmeden dans ediyordu. 'Seni o karanlığa asla terk etmeyeceğim,' dedi adam; 'Artık bu ışık senin de. Bu ışıkta ikinize de yetecek kadar yer var.' 'Şimdi burada otur ve mutlu ol,' dedi adam; 'Mutlu olmak için burada yeterince beyaz, yeterince kırmızı var.' Kız bir köşeye tedirginlikle oturdu. Odanın köşesindeydi ve yerdeydi. Mümkün olduğunca az yer kaplamaya çalışıyordu. Adam 'Ne kadar yer kaplarsan kapla, bütün oda senin,' dedi; 'Oda aynı zamanda onun da olsa da.' Sonra esmer kızı alıp gitti. Adamın işi vardı. Esmer kızın okulu vardı. Adam esmer kızı her gün okula götürüyordu. Sonra bütün gününü işte geçiriyordu. Akşam eve esmer kızla beraber geliyordu. Kızın okulu yoktu. Kızın işi yoktu. Çünkü kimliği yoktu, yaşadığını kimse bilmiyordu. Çünkü kızı kimse görmüyordu, kızı kimse duymuyordu. 'Üzülme,' dedi adam; 'burada seni görmeme yetecek kadar ışık var.' Esmer kız adamın beyaz kızın saçlarını okşadığını görmeden odada

parende atıyordu kahkahalarla. 'Üzülme,' dedi adam; 'yakında o da görecek seni.' 'Burada olduğumu neden ona söylemiyorsun?' diye sordu beyaz kız kaygılı ve korkulu beyazlığıyla. 'Her şeye yetecek kadar vakit var,' dedi adam; 'Sabırsızlanma. Gün gelecek o da olacak.' Kız adama inandı ve oturup sabırla bekledi, esmer kızın odanın bir köşesinden diğer köşesine attığı taklaları izledi. İçeride dört yatak vardı, ama kız geceleri köşesinde kıvrılıp yatıyordu. Çünkü esmer kız her gece neşeyle yataklardan birine yatıyordu. Yatmıyordu, yataklarda tepiniyordu, hoplayıp zıplıyordu. Bir yataktan diğerine atlıyordu. Her birini dağıtıp o dağınıklık içinde bırakıyordu. 'O iyi bir kız,' dedi adam, 'yoksa ona nefretle mi bakıyorsun?' 'Hayır, hayır!' dedi kız korkuyla, 'Asla! Sadece beni görmesini bekliyorum umutla.' 'Bekle,' dedi adam; 'Ve hüzünlenme; gün gelecek seni görecek.' Kız başını salladı ve oturduğu köşeden beklemeye devam etti. O kadar çok bekliyordu ki, kollarını iki yana açmış, odada dönüp duran esmer kızdan gözlerini bir türlü ayıramıyordu. Odanın pencerelerinden beline kadar sarkıp duran kızdan gözlerini bir türlü ayıramıyordu. 'Yeter,' dedi adam. 'Bu oda senin de. Bana inanmıyor musun ki sürekli onu seyrediyorsun? Onu değil beni seyret. Artık onu seyretmeni istemiyorum.' 'Ama ne yapabilirim,' dedi kız, 'odanın her yanında dönüp duruyor, ne yana baksam o var.' 'Onu seyretme!' dedi adam; 'Etrafa bak ve beni seyret.' Kız ne yapacağını şaşırdı ve köşesinde daha çok büzüldü. Adama bakmaya çalışıyordu ve esmer kız önlerinden geçip duruyordu, kız esmer kızdan bir türlü adamı göremiyordu. Sonra kız odanın zemininin aslında trambolin olduğu fark etti. Odanın zemini dört yandan çelik bir çerçeveye geçirilmişti. Zemin taş değil, tahta değildi. Su geçirmez brandadandı. Branda elastik de-

ğildi, ama brandayı çeliğe bağlayan çok gergin yaylar boyunca gerim gerim gerilmişti. Kız ne yana hareket etse yayların telleri geriliyordu. Kız yayları titretmemek için ne yapacağını şaşırdı. Teller kıza büyükleniyordu, ona kaşlarını çatıyordu. Kız yaylar üzerinde doğrulmaya çalıştıkça tökezleyip yeniden düşüyordu. Yerçekimi kızı balçık gibi kendisine çekmekteydi, kızın ayakları kız ayaklarını kaldırdıkça yeniden dönüp yere yapışıyordu. Kız bal kavanozu tuzağına düşmüş arı gibiydi. Bir parça şeker varken bir kavanoz bala göz diken bütün arılar er geç ölümü tadar. Kız korktu ama sesini çıkarmadı. Hayretle esmer kıza baktı. Esmer kız trambolinin her yanında uçarı bir neşeyle zıplayıp duruyordu. O kadar uzun zamandır bu odadaydı ki trambolinde nasıl zıplanacağını adı gibi ezberlemişti. Zaten esmer kızın adını da adam koymuştu. Beyaz kız kendisinin bir ismi olmadığını içi ezilerek duydu."

Anlattıklarından hiçbir şey anlamıyorum ve çok sıkılıyorum. Onu dinler görünmeye çalışıyorum, ama söylediklerinin çoğunu duymuyorum bile artık. O konuşuyor, konuşuyor; ben, denizde boğulma tehlikesi atlatarak buraya gelmiş, kimliği belirsiz bir kızın hikâyesiyle nasıl bağdaştıracağımı düşünüyorum anlatılanları.

"Esmer kız o kadar yükseğe zıplıyordu ki başının tavana çarpmaması hayret vericiydi. 'Endişelenme,' dedi adam, 'ben odanın tavanını o'nun için çok yüksek inşa ettim. Burada istediği kadar yükseğe zıplayabilir o.' Kız adamın ona kızacağını bildiği için sesini çıkarmadı, ama esmer kız o kadar güçlü zıplıyordu ki başını tavana çok sert çarpmasından için için korkuyordu kız, gözlerini ondan alamıyordu. Kız bu şiddetle

tavana çarpsa anında ölürdü, trambolin yatağına ölüsü yığılırdı. Adam kızın esmer kıza baktığını fark ettikçe sinirleniyordu. 'Sana ne onun bu odada ne kadar yükseğe zıplayabildiğinden!' dedi adam, 'Sana ne ha, sana ne!' Sonra kız tavanın sadece esmer kız için yüksek olduğunu fark etti. Sonra kız odanın sadece esmer kız için geniş olduğunu fark etti. Kendisi karanlık yoldan geçerken durup seyrettiği evlerdeki ışığa baktığı zamanki gibi burkuldu içi. İçine taşlar doldu. Taşlar ağzını kilitledi. 'Lanet olsun, tavana bakma diyorum sana!' diye bağırdı adam. 'Duvarlar yeterince geniş. Odayı sana verdim diyorum, daha ne istiyorsun sen ha!' Kız kıpırdamadan duruyordu odada, kıpırdamayan yüzünde gözlerinden yaşlar iniyordu. Gözleri kırmızı olmuştu. 'Odada sana yetecek kadar kırmızı var,' dedi adam. Kırmızı ışığın ve beyaz ışığın odaya kızın gözlerinden yansıdığını artık fark edemiyordu. Kız adama paramparça bakıyordu, baktıkça daha da parçalanıyordu, daha da kırmızı oluyordu. Kızın gardırobu yoktu. Çünkü kızın eşyaları da yoktu, adam ona eşya almayı akıl edememişti. Kızın sadece kırmızı ayakkabıları vardı."

"Kızın aklına yine karanlıklar geliyordu, kız adamın onu yine karanlıklara atmasından çok korkuyordu. Korkmuyordu, ödü kopuyordu, içini karanlıklar kaplıyordu. Kırmızı, siyahtan iyiydi; çünkü kırmızıya dayanılabilirdi siyaha dayanılamazdı. Bu yüzden kız başını salladı, hem beyaz titrek ürkek, gözlerinde tuzlu su, hem kırmızı deniz acısı, yaralı kalbi her an kan kaybederek baktı; adama 'Sen nasıl istersen,' dedi, 'söz,' dedi, 'seni asla üzmem, sana asla yük olmam,' dedi. Adam başını salladı ve sırtını döndü. Esmer kız beyaz kızı hâlâ göremiyordu. Kızın üzerinde oturuyor, yatıyor, zıplıyordu, kızın üzerinde oturduğunu, yattığını zıpladığını hâlâ bilmiyordu.

Adam kıza 'Sabret,' dedi; 'seni elbet görecek.' Kız başını beyaz, kırmızı salladı ve dişlerini sıktı. Kız başını beyaz, kırmızı salladı ve dişlerini sıktı ve esmer kız üzerinde tepindikçe dişleriyle birlikte bütün vücudunu o kadar sıktı ki vücudu trambolin yatağının gergin yaylarına dönüştü, kız üstünden zaten ayrılamadığı kırmızı zeminden artık ayırt da edilemez oldu. Adama çaresizlikle baktı, adam kızın vücudundaki kırmızı çürükleri görmedi. Adam görmedikçe kızın çürükleri daha çok çürüdü. Adam kıza 'Sabret,' dedi. Kız yine sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti sabretti. Sonra kız adama 'Dayanamıyorum artık; çok acıyor!' dedi. Adam 'Dayan!' dedi ve kız bir kere daha dayanmaya çalıştı ve bu sefer o kadar çok acıdı ki kız avazı çıktığı kadar bağırarak ağlamaya başladı. Adam kızın tavanları inleten sesini duymadı. Kızın ağlayan yüzünü gördü ve 'Böyle çok çirkin oldun,' dedi. Kız 'Çok acıyor!' dedi. 'Lütfen duralım, çok acıyor! Dayanamıyorum yalvarırım dur çok acıyor!' Adam kızı duymadı. Kızın yüzünden yüz çevirdi. O sırada esmer kız beyaz kızın kırmızı ayakkabılarını buldu ve ayağına geçirdi. 'Hayır!' diye bağırdı beyaz kız; 'onlar benim ayakkabılarım! Hayır, hayır, onları geri ver!' Esmer kız beyaz kızı duymuyor, kırmızı ayakkabıların içinde mutlulukla dans ediyordu. Esmer kız kırmızı ayakkabılarla mutlulukla dans ettikçe, beyaz kızın tozlanmasın diye her yere elinde taşıdığı, üstüne titrediği ayakkabılar aşınıyor, çürüyor, eriyor, deliniyordu. Beyaz kız siyah bir kaplan gibi esmer kızın içinde dans ettiği kırmızı ayakkabılarına saldırdı. 'Çıkar onları, lütfen!' dedi ağlayarak, 'Yırtılıyorlar! Yırtılıyorlar! Lütfen, yırtılıyorlar yırtılıyorum!' Esmer kız onu görmüyor ve dans etmeye devam ediyordu.

Kız olanca gücüyle bağırıyor, ağlıyordu. 'Yeter artık!' dedi adam, 'çok çirkin oldun!' Adam kızın ağlamasını da aşınan kırmızı ayakkabılarını da görmüyor, sadece kızın yüzünü görüyordu. Kızı kolundan tutup odanın kapısına doğru sürükledi. 'Seni pis sürtük!' dedi; 'dışarı çık ve bir daha da gelme!' 'Hayır!' dedi kız, 'Kırmızı ayakkabılarımı ver! Kırmızı ayakkabılarım olmadan gidemem! Yalvarırım! Yalvarırım kırmızı ayakkabılarımı ver!' 'Yalvarırken çok çirkin oluyorsun,' dedi adam, 'Yalvarmalar çok çirkin.' Adam kızın yalvarmasını duymuyor, onu sadece görüyordu. 'Kırmızı ayakkabılarımı verin, onlar olmadan hiçbir yere gidemem, bayım, yalvarırım, lütfen, lütfen!' dedi kız ağlayarak. Adam kızı çürüklerinden tutmuş sürüklüyordu ve kızın çürükleri hızla çürüyordu. Kız büyük bir çürüğe dönüştü. 'Kes sesini sürtük!' dedi adam. 'Beni karanlığa kırmızı ayakkabılarım olmadan bırakmayın!' dedi kız; 'Onlar olmadan yaşayamam! Kırmızı ayakkabılarım olmadan yaşayamam! Kırmızı ayakkabılarım olmazsa beni kimse göremez! Yalvarırım, yalvarırım yapmayın, yapmayın! Buraya geldiğimde yanımda kırmızı ayakkabılarım vardı.' 'Yok böyle bir şey, pis yalancı!' dedi adam. 'Seni karanlıklardan çekip evime aldım. Sense kalkıp kırmızı ayakkabılarda hak iddia ettin, çirkin karanlığını evime bulaştırdın!' Kız adamın ayaklarına yapıştı. Adam 'Seni adi kaltak! Defol!' dedi ve kızın suratını tekmeledi. Kızın suratı kırmızı oldu. Kızın burnu kırmızı oldu. Sonra adam ayaklarını hoyratça silkeledi. Ve kızın üzerine sertçe kapıyı kapattı. Kız karanlıkta tek başına kaldı."

"Çünkü hiçbir odada iki kişiye yetecek kadar yer yoktur."

"Öyle."

"..."

"..."

"Ama adam kızın kırmızı ayakkabılarını ona neden vermiyor?"

"..."

"?"

"Adam bir gelincik bahçesinde bir gelincik yetiştiriyor. Gelincik bahçesi her sene bir gelincik veriyor. Kız gelinciklere bayılıyor. Bunu bilen adam kıza bu seneki gelinciği ona vereceğini söylüyor. Kız sevincinden deliye dönüyor. Bütün sene o tek gelinciğin açmasını bekliyor. Adamın eve elinde o tek gelincikle geleceği günü. Her sabah ve her akşam gidip o gelinciğe gelincik daha tohumken bakıyor, gelinciğin toprağına toprağa bakmaya bile kıyamadan bakıyor. Yaz geldiğinde adam nihayet eve elinde senenin o tek gelinciğiyle geliyor ve gelinciği esmer kıza veriyor. Beyaz kız hiçbir şey söylemiyor, yüzünde karanlıkla ve içinde karanlıkla dişlerini sıkıyor, ama adamın gelinciği ona söz verdiği hâlde gidip gelincik sevmeyen kıza vermesi kıza o kadar dokunuyor ki kız bir türlü eskisi gibi olamıyor. Karanlık, tuzlu su olup kızın hareketsiz gözlerinden iniyor. Karanlık oluk oluk kızın bedeninden akıyor, karanlık kızın bedeninden oluklar hâlinde akarken kızın bedenini oluk oluk bölüyor, parçalıyor. Kız oluklar onu parçalarken öylece duruyor. Adam esmer kızı ona tercih edecek de onu sokağa atacak diye kızın aklı çıkıyor. Bu yüzden sesini çıkarmıyor, ama bundan sonra ancak kendisini zorlayarak gülümseyebiliyor. Adam kıza 'Sadece gülerken güzelsin,' diyor; 'şimdi çok çirkin oldun. Demek ki seni içeri alırken gözüm yanılmış; sen sana o sözleri verdiğim kız değilsin. Sözlerimin her biri geçersiz.' Kız adamın kendisini geldiği karanlıklara atacağını anlayınca gözlerini esmer kızın içinde dans ettiği

kırmızı ayakkabılarına dikiyor. Ama adam kırmızı ayakkabıların olduğu yerde kırmızı gelinciği görmekte. Esmer kıza ait ne varsa hepsini gelincik sanıyor. 'Onu ona verdim, sana değil, seni açgözlü besleme!' diye bağırıyor kıza. 'Hemen, hemen terk et evimi, adi hırsız! Defol!'

"İyi ama, gelincik yabani bir çiçek. Yetiştirilmez ki?"

"..."

Bu kadar üzgün birinin yanında hiç kimse bazen bezmeye yaklaştığını itiraf edemez. Ona şarkıdan bahsediyorum.

"Bazen bir şarkının iki saniyesi bütün bir şarkıyı sırtında taşıyabiliyor," diyorum.

Anlıyor ve gülümsüyor. Hangi şarkıdan bahsettiğimi biliyor.

"Şarkının ikinci dakikasından sonra, on yedinci saniyeden on dokuzuncu saniyeye kadar olan kısmı," diyor.

Şaşırıyorum. Otizmli olmasından şüpheleniyorum. Olmadığını bildiğim hâlde.

Çaresizce arkama yaslanıyorum ve 'Neyin var?' diye mırıldanmıyorum. O, yine sesini çıkarmıyor.

"Herkes duyulmak ister," diyor. "Herkes."

Saçları hep nemliymiş gibi. Bu, insana çaresizlik hissi veriyor. Yine.

"Ben anlamadığım müddetçe hiç anlatmayacaksın, değil mi," diyorum.

Biraz duruyor.

"Evet," diyor sonra; "Anlatmayacağım."

Gündüz

İsmini bilmediğimiz kız anlatıyor

Bir keresinde ölmüştüm. Çok kötüydü.

Hayatın üzerimde bir mezar gibi kapandığını hatırlıyorum. Bağırmak için ağzımı açtığımda ciğerlerimden içeri acı dolmuştu. Dolmakla kalmamış, oraya taş gibi oturmuştu. Sadece ciğerlerim mi? Var gücümle çırpınıyordum ama hareket edememezlik vücudumun her noktasına taş taş dolmuştu. Hiçbir yana kımıldayamıyordum. Yine de oradaydım. Zor olan da bu.

Aslında her insan, öleceğinin sinyalini ölmeden önce defalarca veriyor. Biz bu sinyalleri görsek, zaten ölmeyecek. Kimse görmediği için ölüyor her insan.

Her yanımı sonsuz bir karanlığın kuşattığını hatırlıyorum. Karanlık vücuduma işlemişti, karanlıktan hiçbir yana kımılda-

yamıyordum. Karanlık, sonsuz bir boşluk. Ölürken yalnızdım. Yine de, benimle birlikte ölen biri daha vardı. Hâlâ kendime "Yoksa yok muydu?" diye sorduğum zamanlar oluyor. Geçmişle geleceği birbirine karıştırıyorum çünkü bazen. İnsanın ölürken onunla birlikte ölen biri daha olup olmadığını anlaması çok zor. Bazen, birlikte öldüğünüz kişi henüz doğmamış bile olabilir. Bir gün doğacak da olabilir, doğmayacak da. Ve dünyada hiç kimsenin ağırlığı doğmayacak birinin ağırlığı kadar ağır olamaz. Bunu içimde duyduğum için biliyorum.

Sanırım ölmekten daha acısı var. Öldüm ve bunu kimse bilmedi.

Ölmeden bir süre önceydi. Zaten, olan her şey ölmeden bir süre önceydi. Evden çıkmaya hazırlanıyordum; alelacele süslenmiş, taksiye gün aşırı binmekten vazgeçerek alabildiğim parfümümü sıkmıştım. Kapıdan çıkmadan önce annem önüme dikildi.

"Yine Aslı'ya mı gidiyorsun," dedi, alaylı.

Bu, "Buluştuğun adamın kim olduğunu biliyorum," demekti. Yalandı.

Bu, "Sana engel olamayacağımı biliyorum. Ama en azından seni tehdit edermiş gibi konuşabiliyorum," demekti. Doğruydu.

Bu, "Geceleri Aslılarda kalmadığını biliyorum," demekti. Ne doğru ne de yalandı.

Ben uzaklaşırken annem arkamdan seslenmek, tehdide benzer bir şeyler söylemek istedi; yapamadı.

Annem, insanı dakika başlarında sivri ucuyla dürten ve kusursuz işleyen bir sarkaç gibi. Kusursuz işleyen her şey gibi elektrikli bir sarkaç. Babam öyle değil. Ama babam bizimle yaşamıyor. Sanırım babamın bizimle yaşamaması, annemin insanı dakika başlarında sivri ucuyla dürten ve kusursuz işleyen bir sarkaç gibi olmasından. Nitekim öyle bir şansım olsaydı ben de annemle yaşamazdım. Ama yaşıyorum.

Ona gitmek için göze alamayacağım şey yoktu. Üzerime kapıları da kilitleseler bir yolunu bulurdum sanırım. Zorluklar gözümde bile değildi. Bana bakarken gözlerinin dolduğu an dünyayı avucumun içinde sanırdım. Bu kadar çok mutlu olunca bu kadar çok mutsuz olacağımı henüz bilmiyordum. Öldüğümde yanımda yoktu.

Hayatımda biri olduğunu herkes biliyordu. Bilmedikleri, kim olduğuydu. Hayatımda biri olduğunu bunu ben onlara söylediğim için bilmiyorlardı. Ayaklarım yerden öylesine kesikti ki hayatımda biri olduğunu anlamamak olanaksızdı. Bana ayaklarımı dünyaya sanki yeri incitmekten ürker gibi, hafifçe bastığımı söylemişti. O zamandan beri ayaklarım yere basmıyordu ve dünyayı havalarda uçarak geziyordum. İkarus'un hikâyesini hikâye sandığım günlerdi. Kitapları parmaklarımla okuduğum günler. İnsanoğlunun uçmak için yaratılmadığından haberim bile yoktu.

Beni ne zaman çağırsa elimdeki işi ne kadar önemli olursa olsun bir kenara atar koşardım. Ona koşarken merdivenlerden uça uça inerdim, yoldaki arabalara dikkat etmezdim, yolları gözlerim geçtiğim hiçbir yeri görmeden geçerdim, kaldırım-

larda, parklarda etraftaki hiç kimseyi önemsemeden, yüzümde kocaman, aptal bir gülümsemeyle, hatta gülerek, deli gibi koşardım. Aslında şimdi düşünüyorum da, ona gittiğim günlerden birinde ölmemiş olmam mucize.

Öldüğümde yanımda yoktu.

Çocukluğumdan beri hayatım ikiye ayrılmıştı. Annemle birlikte çok sıkıcı, her detayın sivri köşelerle çevrelendiği bir hayat yaşar, babamla geçireceğim Pazar gününü iple çekerdim. Annemle sürdüğümüz hayatın köşeleri içine kıvrıktı. Babamla birlikte iken ise ne yapsak, neye binsek yuvarlaktı.

Babamla o yuvarlak dünyadan dönerdim ve annem bana hayat hakkında hiçbir şey bilmediğimi söylerdi. Annem bana hayatı ve erkekleri sürekli kötülerdi. Annem bana hayatı ve erkekleri kötüledikçe ben hayattan, erkeklerden değil, annemden nefret ederdim. Yaşadığım günlerdi bunlar. Ölmeden önceki günler.

Öldüğümde yanımda yoktu.

Annem babam hakkında kötü hiçbir şey söylemezdi, ama babamdan nefret etmemi isterdi; her hâliyle söylerdi bunu. Annem babamdan nefret etmemi istedikçe ben babamdan değil, annemden nefret ederdim. Ölmeden önceki günlerdi bunlar.

Bir, babamı görmeye giderken evden uça uça çıkardım. Bir de, annemin Aslı olmadığını söylediği adama giderken.

O gün de yine evden ağzım kulaklarımda koşa koşa çıkıyordum ki...

Gece

Kaya anlatıyor

"Neden birden gittin Gece?" diye soruyorum tekrar; "Neden?"

Salondan sesler geliyor. Gece denizi seyreden tunçtan bir heykel; bizi saran gece, bu muhteşem bina, muhteşem balo, muhteşem teras ve ben -ondan geriye kalan her şey olarak biz- ise sadece sivrisineğiz. Sanki yokuz.

Güldüğü günler aklımda. Gözlerime öyle bakardı ki istese bile asla gidemez sanırdım. Gözlerime öyle bakardı ki gözlerini istese bile başka yana çeviremez sanırdım. Hâlâ bana ne zaman baksa bakış aynı bakış. Ama artık ender olarak çarpan, bir an bile etmeyen bakışlar. Yerimde kim olsa neye uğradığını şaşırır. Ben ise hiç kimseyim; yerim zaten yok.

Gözleri simsiyah. Kapısında bir açıklama için bağıra bağıra

yalvardığım günler aklımda. Sesim ne kadar yüksek, ne kadar ağlamaklı çıkarsa çıksın, sanki yokum. Yine de, "Neden?" diye soruyorum ısrarla; "Ne oldu?" Her şeyi en ince ayrıntısına dek düşünüp duruyorum ve aklıma tek bir neden gelmiyor.

"Hayır, seni deli gibi seviyor," diyor Pınar; "Belki eskisinden de çok. Sana kapıyı açmıyor, telefonlarına cevap vermiyor; ama sen dışarıda onunla biraz konuşabilmek için ortalığı inletirken o salonda hareketsizce oturmuş, senin ona armağan ettiğin şarkıyı dinliyor. Telefonun başından bir an ayrılmıyor. Sen arayacaksın diye evden bile çıkmıyor. Aramadığın zaman hasta oluyor. Ne zaman telefon çalsa, yerinden fişek gibi fırlayıp arayan sen misin diye telefonun göstergesine bakıyor. Arayan bir başkasıysa ona çok öfkeleniyor. Sen aradığın zaman nasıl mutlu oluyor, tahmin bile edemezsin. Gözleri doluyor, ellerini yumruk hâlinde ısırıp bir aşağı bir yukarı yürümeye başlıyor odanın içinde. Sanki telefonunu açmamak için ısırıyor ellerini. Dişleri ellerini kanatırcasına tutmasa, elleri ahizeye kendiliğinden uzanacak sanırsın. Elleri ahizeye gitmesin diye dört dönüyor duvarlar arasında. Ne yaptığını o biliyor, elleri bilmiyor."

"İnan yüzünde sana karşı sevgiden başka şey yok," diyor Pınar; "asla kırgın, öfkeli bir kadının yüzü değil bu. Onu üzecek hiçbir şey yapmamış olduğunu senin bana tekrarlayıp durmandan bilmiyorum, Gece'nin yüzünden biliyorum bunu. Buna rağmen neden böyle davranıyor sana, en ufak bir fikrim yok. İntikama benzer bir şey değil onda gördüğüm. Sen onu aramasan sanki ölecek. Seni karşılıksız bırakıyor diye de kendisini yiyip bitiriyor. Çözemiyorum."

Sizinle konuşmayı kesin olarak reddeden biriyle konuşmayı denemeyi en fazla ne kadar sürdürürsünüz? Üç yıl? Beş yıl? Ben çok daha uzun sürdürdüm. Geçmesi muhtemel yollarda bekler, bir anda karşısına çıkıp ellerine sarılırdım. "Yalvarırım Gece," derdim; "gözlerime bak. Bir kez bak! Hatırlamıyor musun?"

Gözlerime bir an dönüp bakmadığı o yıllarda da biliyordum; beni deli gibi seviyordu.

"Ne oldu da birdenbire çekip gittin, Gece?" diye soruyorum, "Lütfen cevap ver; ne oldu?"

Gece ben orada yokmuşum gibi, taş gibi, denizi seyrediyor. Biliyorum, beni deli gibi seviyor. Bana cevap vermiyor.

Dolunay

Polis mi psikanalist mi olduğunu bilmediğimiz Aydın anlatıyor

O gizemli kadın bugün yine hastaneye geldi. Her zamanki gibi, yine Nehir onun geldiğini bilmedi; ama o el altından da olsa Nehir'in durumunda hiçbir değişme olmadığını öğrenmeyi başardı. Hemşirelere, Nehir'e vermeleri için büyükçe bir poşet bıraktı yine: Bir paket kuru incir, ayıklanmış cevizler, taze böğürtlenler ve yabani armutlar, çikolatalı kurabiyeler, temiz çamaşırlar, muhtemelen soğumaya başlamış havalar düşünülerek konulmuş kalın bir hırka, iki kazak, kışlık çoraplar, beyaz bir bere. Hâlbuki Nehir, geldiği günden beri bir kez olsun bahçeye çıkmadı. Elde örülmüş bir bere bu. Hâlbuki getiren, örgü örecek bir kadın değil. Bereyi Nehir için birine mi ördürttü acaba diye düşünmeden edemiyorum. Aklımda sayısız sorular uçuşuyor. Bu kadar ilgi, o ilgiyi saklamak için bunca çabayla birleşince daha da artıyor sorular.

Gizemli kadın hastaneden çıkıyor ve şehrin sakin sokaklarından yürüyüp ücra bir pastaneye giriyor. Deniz kenarındaki bu tenha şehrin, denize yukarıdan bakan bir pastanesi bu. Kadın pastanenin terasında oturuyor ve denizi seyrederken bir yandan da kahvesini yudumluyor dalgınca. İşte o zaman çıkıyorum karşısına. Şaşırıyor.

"Merhaba," diyorum; "oturabilir miyim?"

Yarım bıraktığı pastası, Nehir'e getirdiği gibi böğürtlenli. Spor ama şık bir bluzu, ince bir ceketi, boynunda desenli bir ipek eşarbı var. Güneş gözlüklerini başına kaldırmış.

"Ta buraya kadar, sırf Nehir'i görmek için geliyorsunuz," diyorum; "onca uzaktan. Az iş değil."

Bir şey söylemekle söylememek arasında müteredditi, gülümsüyor. Bütün o uzun yollar, kapanmayan mesafeler, zihnimde Nehir'in uzaklığıyla, şimdi karşımda oturan bu yabancı kadının uzaklığıyla iç içe geçiyor. Çok tanıdık bir yabancılığı var Nehir'deki bu uzaklığın. Nehir'e sarılsam, kendime sarılmış bulacağım sanki kendimi. Öyle bir uzaklık hissi yerleşmiş hâlde içime haftalardır, bu histen kurtulamıyorum. Nehir'in uzaklığını, bu kadının uzaklığına anlatmaya başlıyorum çaresizce.

"Nehir," diyorum, "hikâyesini aslında hatırlıyor, ama benim anlayabileceğim bir hikâye olarak anlatamıyor onu. Biliyorum, her şeyi söylüyor bir bir; her ne olmuşsa hepsi anlattıklarının içinde; ama anlattıklarından bir şey anlaşılmıyor. Yüzlerce

masal dinledim Nehir'den bütün bu zaman içinde; hangisinin neresinden tutup yola çıksam bir türlü kestiremiyorum. En az Nehir kadar kaybolmuş hissediyorum kendimi bu keşmekeşin ortasında. Aslında, evet, aslında, bakmasını bilsem her şey bu masalların içinde, onun da farkındayım. Gerçeğin temsili olan bir sürü hikâyeyle çevrili durumdayım. Kimi söyledikleri birebir gerçek, bunu da seziyorum. Yani, gerçek derken, kimi söyledikleri bildiğimiz anlamda gerçek demek istiyorum; gerçekten olmuş şeyler kimi söyledikleri, temsili hikâyeler değiller. Ama söylediklerinden hangileri böyle hangileri değil, bundan emin olamıyorum işte. Şu dünyaya dair, yaşadığımız gerçeğe dair bir ipucuna ihtiyacım var yol almak için."

Bana bakıyor. Hiçbir şey söylemiyor, hiçbir şey sormuyor.

"Sanki... Nasıl desem... Tek bir şey öğreneceğim ve ondan sonra bu karmakarışık masalların hepsi birdenbire aydınlığa kavuşacak. 'Ne kadar da basitmiş her şey,' diyeceğim; 'Hepsi apaçık ortadaymış, gözümün önündeymiş, ben göremiyormuşum.' Ufacık bir ışık lazım bana. Nehir'in anlattığı masalları ezberledim. Sayfalarca not var çantamda. Onlardan şablonlar çıkardım, her birini enine boyuna ölçtüm, birbiriyle kıyasladım; içinde büyüler, şatolar, canavarlar geçen masallar üzerinde ciddi ihtimaller yürüttüm, gece gündüz kafa yordum. Bir şey var. Bilmem gereken küçücük bir şey. Onu öğrenince, anlamsız görünen her şey anlam kazanacak. Gerçeğe o kadar yakınım ki."

Bana bakıyor. Hiçbir şey söylemiyor, hiçbir şey sormuyor.

"Nehir'in kimliğine dair hiçbir ipucu yok hâlâ. Sanki hiç yaşamamış gibi. Uzaydan dünyaya fırlatılmış gibi. Nehir ve gerçek dünya arasında tek bağ var kurabildiğim: Sizsiniz."

Bakıyor. Sormazsam söylemeyeceğini şimdi bu bakışla biliyorum. O yüzden devam ediyorum:

"Nehir'in söz ettiği karakterleri birer birer çıkardım, dikkatle inceliyorum. Bir sürü isim geçiyor anlattığı hikâyelerde ve bu isimlerden en azından bir kısmı 'gerçek'. Üzerlerinde öyle çok çalıştım ki bazı isimlerin uydurulmuş olmadığına kani oldum. Nehir'in hangi ismi nerede, ne sıklıkta söylediğini de dikkate alıyorum tabii. Nehir'in sık tekrarladığı bir isim var ki onun gerçek dünyadan birine ait olduğuna inanmak için makul sebeplerim var. Hangi isim biliyor musunuz: Karin. Kızınıza 'Kar' diyordunuz. İlginç bir isim 'Kar' tek başına. 'Kar', acaba 'Karin'in kısaltması mı diye düşünmeden edemedim."

Şaşırıyor.

"Kim olduğunuzu nasıl anladığıma şaşırdınız, değil mi, diyorum. Ne de olsa sizin dünyanızdan uzak, ücra bir yerdeyiz burada. Sözde, kent; ama aslında ıssız bir kasaba burası. Hele sizin dünyanızda ağır yer tutan şeyler hesaba katılırsa!"

"Ne zaman," diye soruyor usulca; "Ne zaman anladınız?"

"Biliyor musunuz, aslında sizi daha ilk gördüğümde şüphelenmiştim ben. Ama emin olamadım hemen. Ne zaman emin oldum biliyor musunuz: Bir gün siz tren istasyonunda beklerken. O her zamanki dalgın, düşünceli hâlinizle oturu-

yordunuz. Önünüzdeki bir noktaya sabitlemiştiniz bakışlarınızı. Sanki orada değildiniz, etrafınızda neler olduğunun farkında değildiniz. Sonra bir şey oldu: Koskoca tren istasyonunda sizden ve benden başka hiç kimsenin farkına varmadığı bir şeydi bu. Böyle bir sahil kasabasının tren istasyonunda rastlanması beklenmedik bir şey. O büyük gişe camlarının üstündeki duvara asılı radyo hoparlörleri yine açıktı, sesi çok da kalabalık olmayan istasyonu dolduruyordu. Kanalda birden *Requiem* çalmaya başladı. O muhteşem güzelliğiyle. İçerideki memurlar oturmuş, birbirleriyle şakalaşıyordu. Kontrolörlerden biri ayakta heyecanla bir şeyler anlatıyor, gişe camına sırtlarını dönmüş, oturdukları yerden onu dinleyen gişe memurları gülüyor, bir yandan da çaylarını içiyorlardı. İçeride, hemen biraz ötelerindeydi radyo. Ne onlar ne de bekleyen diğerleri farkına vardı *Requiem*'in. Siz ve ben irkildik sadece. Üzerinize sıcak bir şey dökülmüş gibi ayağa kalktınız birden. Öyle birdenbire ayağa kalktığınızın farkında bile olmadan kalktınız ayağa. Biletiniz parmaklarınızın arasından yere düştü. Avcısını fark etmiş bir av gibiydiniz. Her an üzerine saldıracak bir kaplan karşısında tetikte, iliklerine kadar dehşete kapılmış bir hâliniz vardı. Nasıl da korkuyla doludur bu ağıt. Tedirgin edici, dehşetengiz güzelliğini korkudan alır. *Requiem* karşısında ava dönmüştünüz adeta; *Requiem* bütün hücrelerinize saldırıyordu, siz zevkten ve korkudan tir tir titriyordunuz, korkuyu bu denli güçlü duyduğunuz için zevk alıyordunuz. Müziğin tüylerinizi diken diken etmesi gerçekten nedir, çoğu insan bilmez. Çok yakın birinin ölümünü yaşamış birçok insan bile *Requiem*'i duymaz. Sadece acıyı bilmiyordunuz siz; müziğin ne kadar muazzam, büyük olabileceğini de bedenen yaşıyordunuz. O zaman hiç şüphem

kalmadı. Ben daha küçücük bir çocukken izlemiştim sizi; konserinize annem götürmüştü beni. Sahnede başkaları da vardı, ama o gece nasıl keman çaldığınızı hâlâ unutamam. O günlerde ben de keman dersi alıyordum. Annem müziğe düşkün bir kadındı. Ben müzikle ilgileneyim diye çok heves etti. Ama öyle şeyler oldu ki müzik dâhil birçok şeyden kopmak durumunda kaldım büyürken. Neyse... Hâlâ aklımda; "Bu kızın geleceği çok parlak," demişti annem sizin için o gece, eve dönerken. Belki isminiz pek duyulmadı ama ben sizi hiç unutmadım o geceden sonra. Gazeteden evlendiğinizi okuduğumuz günü de hatırlıyorum annemle. Annem, 'A... O gece dinlediğimiz kemancı kız ünlü müzisyen Deniz İlter'le evlenmiş. Bak, resimleri de var,' diyerek gazeteyi göstermişti bana. Gazetede ilk ve son kez resminiz o gün çıkmıştı sanırım. Annemin sesinde sanki bir hayal kırıklığı vardı evlendiğinizi haber verirken; ünlü bir müzisyenle evlenerek kendi müziğinizi katlettiğinizi daha o gün görmüştü sanırım. Sanırım gerçekten de annemin sezdiği gibi oldu; nerede ne yaptığınıza dair haber görmedik o günden sonra. Deniz İlter'in eşi, Kaya ile Kar'ın annesi oldunuz muhtemelen. Bir erkek başarılı bir kadınla yuva kurduğunda kendisi sönmez hâlbuki. Müziği tamamen mi bıraktınız evlendikten sonra bilmiyorum, ama peşine düşmeme rağmen hiçbir bilgi bulamadım bu konuda. Sizi burada, hastanede, onca yıldan, onca mesafeden sonra görünce, birden annemle çocukluğumu görmüş gibi oldum inanın. Sizi sahnede annemle izlediğim gün, şimdi öyle uzak ki bana. Üzerinden öyle uzun zaman geçti ki ve hayatım şimdi o kadar başka bir yerde ki, sizin o olduğunuza inanamadım önce. Hiçbir yerde fotoğrafınızı da görmemiştim bunca yıldır. Ama çok tanıdık gelen bir şey vardı sizde bana. Zarafetiniz...

O kadar kendinize has bir zarafetiniz var ki, o kadar yıldan sonra bile hemen çıkarıyor insan onun o gece o sahnede gördüğü zarafetle aynı zarafet olduğunu. Bir tek sizde gördüğü bir hâl; çok başka. O gece, daha çocukken sizi ilk izlediğimde büyülemişti bu zarafet beni. Biraz da o zarafet nedeniyle müziğinize dair haberleri aradım hep. Çünkü, biliyorum, ancak bu kadar iyi biri bu kadar zarif yürüyebilir ve bu kadar güzel keman çalabilir. Evet, iyi birisiniz siz. Çok iyi biri hem de. Biletinizi *Requiem*'i duyunca elinizden düşürmenizden biliyorum bunu. Hüznün size bu kadar içeriden dokunabilmesinden, bu kadar güzel dokunabilmesinden, o gün treninizi göz göre göre kaçırmanızdan biliyorum. En yakın vardiya iki saat sonraydı. Ama treniniz geldiğinde *Lacrimosa* başlamıştı; siz *Lacrimosa*'yı bütün bedeninizle dinliyor, ayakta titriyordunuz. Olduğunuz yerde kaldınız, tren geldiği gibi gitti; siz treninize binmek yerine Mozart'ı sonuna kadar dinleyip iki saat daha beklemeyi tercih ettiniz. Aslında, evet, tren gittiğinde ve sizi istasyonda öylece bıraktığında son şüphelerim de tamamen dağıldı; o zaman emin oldum karşımda yıllar önce izlediğim kemancı kızın durduğuna. Kuartet başlamadan önce durup gözlerinizi kapatarak nefesinizi tutmanız geldi gözümün önüne. Müzik tren gibi bedeninizden geçmişti; her iki seferde de. Gişenin arka tarafında memurlar hâlâ gülüşüyorlardı. Bir simitçi geçti, uzaktan bir kahkaha daha duyuldu, bir kedi miyavladı. Siz ayaktaydınız. Benim dışımda hiç kimse fark etmedi sizi. Siz, annemin sahnedeki bir düzine insan arasından tutup "İşte, bu kızın geleceği çok parlak," dediği kişiydiniz hâlbuki; solo çaldığınızda salondaki çok dinleyicinin yüzünde yaşlar görmüştüm, o güçlü yorumcuydunuz siz. Şimdi bu tuhaf kasabada, tuhaf istasyonda durmuş, tek

başınıza Mozart dinliyordunuz. Dolunay Hanım, siz burada ne yapıyorsunuz?"

Gülümsüyor.

"Tuhaf bir kasabada, tuhaf bir istasyonda benim kim olduğumu görebilen tek kişisiniz madem, siz ne yapıyorsunuz burada," diye soruyor.

"İnanın bunu ben de soruyorum kendime sürekli. Hayatın nasıl olup da beni türlü badireden geçirip sonra bu köşeye attığına hayret ettiğim zamanlar oluyor. Ama... Nehir'in hastaneye geldiği gün, uzun zamandır ölü yatan bir umut uyandı içimde. Sizi gördüğümde daha da pekişti bu umut. Sanki bir güç beni buraya Nehir geldiğinde onu burada karşılayayım diye getirip bıraktı. Nehir'in hikâyesini çözeceğim ve sonra gideceğim buradan. Yardıma ihtiyacı olan kayıp bir kızın yolunu bulmasında aracı olmak için buradayım ben."

"Mesleğiniz p., hâlbuki siz p. imiş gibi davranıyorsunuz. Ne yalan söylemeli ki öykündüğünüz bu işte de pek başarılı sayılmazsınız. Hastaneye geldiğim gün fark etmiştim Nehir'e ilginizi. Bana sorarsanız, fark edilmeyecek gibi değildi. Mesleğinizin gerektirdiği ilgiden çok daha fazlası bu. Şu an karşımda oturmanızı mesleğinizle açıklayamayacak bir ilgi. Beni hastaneye geldiğim günden beri izliyorsunuz, değil mi? Aslında siz beni izlemiyorsunuz; siz öyle bir hâle gelmişsiniz ki kime, nereye bakarsanız bakın sadece Nehir'i izliyorsunuz artık. İyi, zarif bir insan olduğumu, acıyı bildiğimi söylemeniz bile aslında bana değil. Nehir'e. Nehir güzel, hüzünlü, yardıma ihtiyacı olan bir genç kız sizin gözünüzde. Nehir'i tanımıyorum. Onu burada denizden çıkarmadan önce neler oldu,

ne işi vardı denizde, bilmiyorum. Nehir'e yardımcı olmayı ben de isterim. O yüzden buradayım. Ama şu an yapıyor olduğumdan fazlası gelmez elimden. Evet, Nehir için yapabilecek başka hiçbir şeyim yok benim. Yapabileceğimi fazlasıyla yapıyorum zaten."

"Nehir çello çalan bir kızdan söz ediyor. Kız konservatuvara giriyor. Sizin gibi. Konservatuvarda bir hocası var. Aralarında bir şeyler oluyor. Bu, 'gerçek' olduğuna güçlü şekilde inandığım bir hikâye. Nehir konservatuvardaki kızla ilgili masal anlatmıyor bana kalırsa. Nehir'in anlattığı kız bana sizi hatırlatıyor ister istemez. Deniz İlter Bey siz öğrenciyken hocanız değil miydi konservatuvarda?"

Gülüyor.

"Nehir'in henüz dünyada bile olmadığı yıllardan söz ediyorsunuz. Nehir'in benim evlenmeden önce neler yaşadığımı bilmesi olanaksız. Ben Nehir'i bir kere bile görmedim hayatımda."

"Evet, biliyorum," diyorum. "Nehir için bunca yoldan geliyorsunuz, ama onu hâlâ bir kere bile görmediniz burada. Neden?"

"Beni Nehir'e öteberi getiriyorum ve sağlığını hemşirelerden soruyorum diye mi suçluyorsunuz?"

"Bunları uzaktan da yollayabilirsiniz kuşkusuz."

"Herkes bazen bir trene binip biraz uzağa gitmek ister."

"Yaşadığınız acıdan dolayı mı başka bir yere değil de hep buraya geliyorsunuz o trenle," diye soruyorum.

Susuyor. Acılı bir anne kadar dokunulmazlığı olan az şey

var muhtemelen, bu dokunulmazlık onun etrafına ağır, korunaklı bir duvar örüyor. Karşısındakinde saygı uyandıran, insanın cesaretini kıran bir duvar bu. Ama aklıma Nehir ve Nehir'in acısı gelince konuşmaya devam ediyorum:

"Nehir'i daha önce hiç görmediğinizi söylüyorsunuz."

"Doğru."

"Peki ya Kar?"

"?"

"Kar'ın ne ilgisi var Nehir'le?"

"Bildiğim kadarıyla yok. Kar'ın da Nehir'le karşılaşmış olduğunu hiç sanmam. Bakın, Nehir'in size neler anlatmış olduğunu bilmiyorum. Ama yanlış iz sürüyorsunuz; Nehir hakkında size bir şeyler anlatabilecek belki de son insanım ben. Aslında, gözleriniz Nehir'le fazla dolu olduğu için göremiyorsunuz bunu. Siz beni çocukluğunuzda görüp de sonra bir tren istasyonunda tanımış değilsiniz aslında. Nehir'in masalları arasında çello çalan kızlar, konservatuvar hocalarıyla ilişkisi olan öğrenciler olmasa aklınıza bile gelmeyecektim belki. Beni tanırken bile Nehir'i tanıyorsunuz aslında siz."

Susuyor. Kar'ın adını anmak beni de ürkütüyor, ama Nehir'in masallarından cesaret buluyorum:

"Konuyu açtığım için özür dilerim," diyorum. "İnanın amacım yaranızı kanatmak değil. Ama Nehir hep, bahsettiği kızın hasta olduğunu yineliyor. "Sorun kızın kalbinde" diyor. Hakkında masallar anlatıp durduğu asıl kahraman bu kız. Kar'ın da kalbinde sorun yok muydu?"

Nehir'in "Sorun kızın kalbinde... Kız ölecek. Böyle yaşayamaz," deyip durduğunu söyleyemiyorum bile. O kalkıyor. *Requiem*'i duyduğu gün ayağa kalktığı gibi. Üzerine sıcak bir şey dökülmüş gibi. Ama o sıcak şeyi ben dökmüyorum; üzerimizdeki bu açık, mavi gökyüzünden dökülüyor üzerine sanki o şey.

"Özür dilerim," diyor. "Trene yetişmem gerek."

Bu sefer treni kaçırmayacak.

Deniz

Nehir, Gece'ye anlatıyor

"Kız adamı gördüğü zaman hayatındaki her şeyi hiç düşünmeden bir kenara atıp adama koştu. 'Artık dünya yok,' dedi ona; 'Artık sadece sen varsın.' Çünkü adam kıza 'Artık ben varım. Ve sensiz yaşayamam,' demişti. 'Sen olmayınca mezarda gibiyim. Yaşamıyor gibiyim,' demişti. 'Beni hayata bağlayan tek şey sensin. Senin için yapmayacağım şey yok,' demişti. Kız adama 'Dünya yok,' dedi, 'yapılacak ve yapılmayacak şeyler yok; dünyayı içindeki her şeyle, herkesle beraber bir yana koyuyorum, seni bir yana koyuyorum; dünya yanında çok hafif kalıyor.' Kız hafif kalan dünyayı silkeleyip attı. Ailesini, yaşamını, nesi varsa hepsini silkeleyip attı. 'Hiçbiri umrumda değil,' dedi; 'benim için önemli olan sadece sensin.' Adam 'Seni seviyorum,' dedi; 'Ölene kadar sadece seni seveceğim ve saçının teline zarar veren olursa ona dünyayı zindan edeceğim.' Kız 'Dünya yok,' dedi; 'saç telleri, zindanlar, şövalyeler, kılıçlar yok. Senden başka hiçbir şey yok.' Adam 'Varsam senin için

varım,' dedi; 'Yaptığım her şeyin içinde mutlaka varsın. Sen olmasan hiçbir şey yapacağım yok.' Kız 'Ben yokum,' dedi; 'sen beni sevince var oluyorum.' Henüz çok gençti. 'Hayatım senin içinde,' dedi; 'dünya senin içinde. Sen gülünce dünya da gözlerinin içinden gülüyor. Sen yoksan dünyam da yok. Kendi dünyamı görmek için sana bakıyorum. Hepsi sende.' "

"Kız ayçiçekleri gibi adama dönüyordu. Adam ne tarafa dönse ona dönüyordu, onunla beraber dönüyordu; gözü ondan başka hiçbir şey görmüyordu."

"Kadınlar çiçekler gibi kapanıyorlardı, kadınlar çiçekler gibi açılıyorlardı. Kız dünyanın gerisine kapalıydı, bir tek adama açılıyordu. Adamı görür görmez, hatta görmeden, sadece ona açılıyordu. Kız adama hep açıktı, her an hazırdı; adam kıza dönünce birden yaşamaya başlıyordu, yaşadığını her hücresinde duyuyordu. Adam kıza dönüp de varlığını kızın ona açılmış bütün varlığıyla bakan gözlerinden içeri doldurunca bilmediği dünyalar kızın oluyordu. Kızın varlığı açıktı; adam bütündü. Adam bütün olan varlığıyla kıza döner, bu varlığı kıza duyurur ve sonra bütün varlığıyla kızdan çekilir, kendisine dönerdi. Kız kendi varlığını adamın ona duyurduğu varlığı ile algılardı; kendi varlığı sadece onunla vardı. Vücudu adamın vücudunun şeklini alıyordu. Adam kızın bedenini terk ettiğinde vücudu kızın vücudunu unutuyordu, kızın vücudu adamın vücudunu unutmuyordu, onun şeklini taşımaya devam ediyordu. Adamın vücudu hep kendisi olarak kalıyordu, kızın vücudu ona hiç etki etmiyordu. Hâlbuki adam kızın vücudunu terk ettiğinde varlığının izlerini kızın varlığında bırakıyor ve kız artık eski varlığı olmaktan çıkıyordu."

"'Seni bırakıp gitmeme takılma; her gittiğimde geri döne-

ceğim,' dedi adam. 'Dalgaların kıyıya döndüğü gibi geri döneceğim, kartalların yuvalarına döndüğü gibi geri döneceğim, gözlerin uykuya döndüğü gibi geri döneceğim, sarıların yeşillere döndüğü gibi, insanın toprağa döndüğü gibi, oturmaların kalkmalara döndüğü gibi geri döneceğim, sana anılar gibi, eski alışkanlıklar, sebepli sebepsiz hüzünlenmeler, sabahlar gibi döneceğim. Sen beni beklediğin müddetçe geri döneceğim. Sen bana bir kez döndün; bana dönük kaldığın müddetçe ben sana sonsuza dek defaatle ve defaatle döneceğim. Her gittiğimde döneceğim, ne olursa olsun döneceğim ve her ayrılığın sonraki kavuşma için bir başlangıç olduğuna yemin ederim.' 'Mümkün olsaydı hep seninle kalırdım, seni bir an bırakmazdım,' dedi; 'Şartlar ve mecburiyetler yüzünden gidiyorum.' 'Gidiyorum ama seni her an zihnimde taşıyorum,' dedi; 'Baktığım her şeyde varsın. Gördüğüm her insanda varsın. Gitmeme takılma, çünkü bundan sonra hep seninle kalabilmeyi mümkün kılabilmek için gidiyorum. Başka türlüsü mümkün olmadığı için gidiyorum. Gitmekten acı duyarak ve yokluğunu her an iliklerimde duyarak gidiyorum.' "

"'Her çift düşer,' dedi kız, 'ama biz kütük gibi kalakalmayalım düşünce. Fidan gibi, boynumuzu tekrar kaldıralım. Dikilelim, eğilelim, kapaklanalım. Ama her inişte kalkalım. Her vakit düşelim, her vakit yeniden doğrulalım.' 'Kütüklerin sağlam olduğu yalan,' dedi adam. 'Ben seni ezelden beri seviyor değilim; ben seni kendimi bildim bileli her an yeniden seviyorum. Seni sevmem her seferinde gençleşiyor.' 'Seninle birleştiğimde inceliyorum,' dedi sonra ikisi birden."

"'Ama ince şeyler daha çabuk kırılmazlar mı?'"

"'Hayır,' dedi adam, 'eski yanımla yanında öyle sürekli duracağım ki artık hiç kırılmayacaksın, buna izin vermeye-

ceğim.' 'Bunların hepsi geçmişte kaldı; artık ben varım.' Kız testerelerden çok korkardı, adam ona ince, incecik, saydam çelikleri anlattı. 'Herkes düşer,' dedi kız; 'Eğilelim ve her eğildiğimizde yeniden doğrulalım.' 'Tamamen düşmek yok,' dedi sonra her ikisi birden.

"Kız oturmuş, sert maddelerin daha çabuk kırıldığını ve kırılmadığını düşünüyordu. Adam 'Canavarlar serçelere dokunmaz,' dedi. 'Bilmiyorlardı,' diye düşündü kız; 'bilselerdi yapmazlardı.' Kapının önünden her akşam okyanus geçerdi. Pencereler sımsıkı kapalıydı. Çay kaşıkları bazen duyulurdu bazen duyulmazdı. Ihlamurlar, ayakkabı bağcıkları, yüzmeme dersleri... 'Çok mutsuzum,' dedi kız, 'çünkü mutlu olup olmadığımı kimse sormadı.' 'Artık ben varım,' dedi adam, 'artık hiç korkmayacaksın.' Kız ayağa kalktı ve üzerindeki her şeyi bir çırpıda çıkarıp attı. 'Sadece bana dön,' dedi adam, 'sadece bana dön ve seni dünyanın senden geri kalanına karşı koruyacağım.' 'Sana karşı savunmasız kalıyorum ve savunmam sen oluyorsun.' dedi kız; 'Burnumu suyun üstünde tutuyorum ve kollarım sen oluyorsun.' 'Sen beni sevmeyince kuruyorum,' dedi adam; 'kuruyorum ve cildim yaprak gibi çatlıyor.' Kız adamın hüzünlü çatlaklarına dokundu ve dokunduğu kırışıklıkları birer birer iyileştirdi. 'Sen bana dokunmayınca ölüyorum,' dedi adam; 'dokunmadığın noktalarım birer birer ölüyor.' Kız adamın hücrelerine birer birer dokundu ve hücreler gözlerini nilüferler gibi yavaşça açıp gülümsediler. Tenimizle derimiz arasındaki mesafe yavaşça kapandı. Pencerenin önüne beyaz bir güvercin konmuştu. Evin üstünden yük trenleri geçiyordu. 'Gürültüye gözlerimi kapatıyorum ve vücudum yavaşça senin vücuduna dönüşüyor,' dedi kız, 'Kendimi senin kollarında buluyorum ve sonra bedenim senin bir azana dönüşüyor.' 'Sade-

ce bana güven,' dedi adam; 'Bu sarsıntıların hiçbiri gerçek değil, canavar trenler aslında yoklar. Kendini suya bırak ve ben seni kaldıracağım.' Evin üstünden yolcu trenleri geçiyordu. Denizler okyanuslara karışıyorlardı karışamıyorlardı. 'Gözlerimi içime kapatıyorum ve varlığım varlığına dönüşüyor,' dedi kız. 'Omurgamı bırakıyorum ve omurgasızlığım omurgana yaslanıyor. Beni bırakırsan düşeceğim.' 'Belkemiğime nakşedilmiş gibi duyuyorum varlığını,' dedi adam, 'Çiviyle çakılmış gibi.'; 'Benzersizliğini sana da duyurabilirsem, dünyaya en benzemeyen şey olacağız' Evin üstünden katener otoları geçiyordu. 'Gözlerimi varlığıma kapatıyorum ve varlığım giderek hafifliyor,' dedi kız; 'hafifledikçe daha yavaş düşüyorum.' Siyah olmayan serçeleri siyah trenler eziyordu."

"Perdeler sımsıkı kapalıydı. İçerisi o kadar loştu ki artık beyaz diye bir renk yoktu. Bir kadın ceplerine çakıl taşları doldurmuş kapalı bir göle giriyordu. 'Gölleri nehirler açacak,' dedi adam; 'gün gelir göller de hafifler.' Kız 'siyah bir pars olmak istiyorum,' dedi; 'ürkek, tedirgin güvercinleri kimse avludan dışarı salmıyor.' Güvercinler siyah parslar gibi gizemli değiller. Papatyalar, bebe yakalar, beyaz mendiller. Bu işte kim olsa bir sabun kokusu arar. 'Kuğular zarifler, evet, ama,' dedi adam; 'yaklaşıldığında basbayağı vahşiler.' 'Kardan adamlar da erimek için var. Ne de olsa eskimolar hiç kardan adam yapmazlar. Buz tutmuş göller de elbet suya dönecekler.'

"Kız tenine papatyalar giymişti. Belinde gümüş kabzalı, zarif bir silah. Biri ondan şüphelensin diye etrafa bakınıyor. Gözlerini her şeyden kaçırarak bakınıyor. Ama tedirginlik beyaz olunca kimsede şüphe uyandırmaz. Hepimizin içinde donmuş nehirler ve Rasputin var. Kız her kavşakta ölümü yeniden, yeniden yaşıyor."

"Cami avlusuyla maskeli balo arasında ne yüksek ne alçak bir duvar. Güvercinler duvarı aşmıyor, maskeleri zarif kadınların başına konmuyor. Güvercinlerin üzerinden bugün buharlı lokomotifler geçiyor. İnsan suda yüzmeyi ancak hamile kalınca öğreniyor. Akdeniz'le Karadeniz arasındaki fark kadarız hepimiz. Saunalar, seller, hortumlar. Kız kollarını iki yana açtı ve "Bütün duvarlarım ol," dedi. Dört yandan yüksek duvarlarla çevrelenmişlerdi. Adam kızı omuzlarına aldı, ona karşıki vadiyi gösterdi. Zariyat enselerinden yukarı esmekteydi. Kız vadiyi görünce sevinçle çığlık attı, ama vadi ona henüz çok uzaktı. 'Üzülme,' dedi adam, 'seni dünyanın en derin okyanusuna götüreceğim. Orada kulaklarından içeri çağıldayan rüzgârlar akacak. Orada incilerin boynu bükük olmayacak.' İnciyi duyunca kız gözyaşlarını tutamadı. 'Boynunu bükme,' dedi adam; 'deniz kızları elbet Rasputin'i bulur ve avuturlar.' 'Ama derinleştikçe karanlıklaşıyor deniz?' 'Olsun, tek bir inci bütün karanlığı aydınlatacak.'

"'Buzların suya döndüğü gibi döneceğim sana,' dedi adam; 'acıların tesellilere döndüğü gibi döneceğim.'"

"'Bana dönme; içinden beni duy yeter,' dedi kız. 'Beni okyanusun en derin noktasında tek başıma kalmışım gibi duy. Beni yüzme bilen sadece senmişsin gibi duy. Cebimdeki çakıl taşlarının hepsini sana verdim; beni taşlarının her birinden ve kılavuz iplerim senin elindeymiş gibi duy. Beni duymak diye bir şey yokmuş gibi duy. Beni duyduğun şey kendi kollarınmış kendi bacaklarınmış gibi duy.' Adam arnavut kaldırımlı bir yolda yürüyordu ve cebinde istiridye kabukları vardı."

"Kız suyun üstünde durmasını bir türlü beceremiyordu. O da adamın karşısına geçti ve çellosunu kalbine dayadı. Kız

çellosunu kalbine dayadığında bütün dünya durdu. Çellonun telleri kızın kalbinin üstünde titreştiğinde bütün dünya da kızın kalbinde titredi, titreye titreye oradan içeri eriyip gitti. Çello, dünyayı tellerinden geçirdikçe çoğaltıyordu. Çello, çoğalttığı dünyayı kızın kalbine telleriyle işliyordu. O kadar derin dikişlerle işliyordu ki kız paramparça oluyordu, sanki kalmıyordu."

"Kız ufacık tefecikti. Vücudu sanki, olmak istediği kadın olamamıştı. Çellonun ihtişamlı cüssesi yanında adeta kayboluyordu. Ama kızın zayıf kolları ve bacakları bu tuhaf, dev alete bütün güçleriyle abandı. Kız sanki çelloya sarılmıyordu; kız sanki çelloyla kaynaşıyor, tek vücut oluyordu. Kız sanki çelloyu çalmıyordu, onu bacaklarının arasında sıkıca kavramıyordu; varlığını ona sunuyordu. Enstrüman sanki çello değil kız idi; çello kızı çalıyordu. Kız şimdi çellonun kollarında oyuncak gibiydi. O ne emrederse onu yapıyordu. Tutkunun edilgin biçimine dönüşmüştü."

"Kız çelloyu çalmaya başlamadan önce karanlık oda ölüydü. Teller canlandıkça oda da canlanmaya, serpilmeye başladı. Sonra hayat çellonun akustiğinde yankılanmaya başladı, artmaya, artmaya, odayı odadan taşacak kadar, yok hayır, odayı kâinat genişliğinde genişletecek kadar saldırganca doldurmaya başladı. Hayat çellonun akustiğine çarpıyor, sonra ikisinin iliklerinde yankılanıyor, orada büyüyüp duruyordu."

"Kız çelloyu ilk kez duymadan önce de hüzne tanıdıktı. Coşkuyu da bilmez değildi; sadece o zamanlar henüz yaşamamıştı. Kız daha önce çok hüzünlü sesler duymuştu. Kız daha önce çok coşkulu sesler duymuştu. Ama hüzün ve coşkunun böyle çarpışabildiğine, çarpıştığında böyle kaynaşıp birbiri içinde eriyebildiğine hiç şahit olmamıştı."

"Jüri kızı kollarında kocaman aletle gördüğünde duraksadı. 'Sen minicik bir kızsın,' dediler; 'bu iri aleti nasıl çalacaksın, nasıl taşıyacaksın?' Kız sesini çıkarmadan çelloyu çalmaya başladı. O kadar istekli bir inatla çaldı ki bedeninin küçüklüğü bu ısrarın yanında kaybolup gitti. Jüridekiler seslerini çıkaramadılar. Adam kıza gülümseyerek baktı. Kız çelimsiz, narin bedeniyle lahuti aletin yanında sesini çıkarmadan dikiliyordu ve adamın gözlerinde ışıklar vardı."

"Adam elini kızın elinin üstüne koydu. 'Olmuyor,' dedi. 'O kadar tutkulu çalıyorsun ki çalamıyorsun. Biraz sakinleşmelisin.' Sonra kızın eli tellerin üstündeyken, telleri titretmeye başladı. Teller titreyince kızın telleri de titredi. Adamın telleri yine yavaş yavaş kızın içine işlediler. Kız heyecanlandı, çubuğu eline aldı ve daha da iştiyakla çalmaya başladı. 'Hayır,' dedi adam; 'olmuyor. Kendini rahat bırakmalısın. Çelloyu dinlemiyorsun. Ona biraz izin vermelisin. Bu ne telaş böyle!' "

"Kız durmuş, dalgalara bakıyordu. Göğsüne kadar suyun içindeydi. Ayakları yere basıyordu; suyun üstünde durmayı hiç beceremişti. Kız suyun altını düşünüyordu. Denizdeki tek kişiydi ve dünyada kalmış tek kişiydi. Dalgalara direniyordu, dalgalara direnmek istemiyordu."

"'Öğreneceksin,' dedi adam; 'herkes öğrenir. Bu kadar güzel çalan birinin iyi çalmaması imkânsız. Oraya çok yakınsın; varıp varmamak senin adımına bakıyor.'"

"Kız ayaklarına baktı. Adım atabiliyor muydu? Adım atmakla kendini dalgalara bırakmak arasında bir yerdeydi. Ayağını yavaşça yuvarı kaldırdı."

"'Bilsen ne kadar mutsuzdum,' dedi adam; 'sen hayatıma girmeden önce kendi hayatını uzaktan seyreden bir ölü gibiydim. Hiçbir tarafa kıpırdayamayan bir göl gibiydim. Sen

beni denize bağladın; yaşamaya seninle başladım.' Adama heyecanla baktı ve 'Yüzme bilmiyorum,' dedi kız."

"Kız burnuna kadar suyun içindeydi. Çocukken gelincikleri ve yarasaları çok seviyordu. Gelincikleri koparınadan kokluyordu. 'Ama gelincikler kokmaz ki?' demişlerdi ona. 'Nereden biliyorsunuz?' demişti. Onlar burunları kırmızı olmadığı için gelinciğin kokusunu duyamıyorlardı. Sonra bir adam gelinciklerin hepsini koparıp gitti. Kız çok ağladı. Biri 'Adam gelincikleri koparmadı,' dedi; 'sadece onları evine götürdü.' Başka biri 'Hayır,' dedi, 'adam falan yok; sadece gelinciklerin mevsimi geçti.'"

"Aslında birinin birini kandırması diye bir şey yok. İnanmayı fazla istemek diye bir şey var. Kandırılmak zihinsel zaaf değil. Kişilik zaafı."

"İstiridyeler çiçeklerin açılması gibi açılıyorlardı. Ama açılan istiridye bir daha kapanır mı? Kız daha önce hiç denize girmemişti, ama ıslanmıştı. Suya girip çıkan yunusları hep aynı meraklı gözlerle, uzaktan izlemişti. 'Yunusları çok seviyorum,' demişti piyano hocası ona. 'Hayır,' demişti kız; 'siz yunusların görüntüsünü seviyorsunuz.' Zaten dersler hep berbat geçerdi."

"Kız ellerini sudan çıkarıp derisine baktı. Derisinden bir türlü ellerini göremiyordu. Bahçelerinde beyaz frezyalar olurdu. Çiçek açana kadar her gün sulanmaları gerekirdi. Bir de bol güneş... 'Seni aldattı mı?' diye sormuştu arkadaşı ona. 'Hayır aldatmadı ama ihanet etti,' demişti kız. Virgülsüz konuşmuştu."

"Rüzgâr sudan değildi; ama insanın kendisini suya bırakması ile dalgalara bırakması arasında ayrımsız bir benzerlik vardı. Çellolar ilgi gösterilmezse küser, sonra konuşmazlardı.

Hiç kimse çellosu ona küssün istemez. Kız suyun altında bağırırsa sesinin çıkmayacağını henüz bilmiyordu. Adam ona 'O senden daha şanssız,' demişti; 'onu evden bile çıkarmıyorlar.' Kız onun çıkartılmadığı evin önünde okyanus olduğunu henüz bilmiyordu."

"Annesi oldu bitti zambaklara düşkündü. Tabii zambakların dokunulmamış olması şarttı. 'Dokununca ne oluyor bilirsin,' dedi. Hepsi başlarını salladılar. Annesinin bilmediği şey, zambakları renkleri beyaz diye frezyalarla karıştırıyor olduğuydu. Bu yüzden frezyalara yanlış mevsimde yanlış miktarda su veriyordu. Aşağı yukarı kız doğduğundan beri; ya da daha önce. Frezyalar yine de yaşıyordu."

"Adamla kız teknede yan yana oturmuş, yunusları seyrediyorlardı. 'Yunus olmak ne zor,' diye mırıldandı kız; 'üzgünsen anlamazlar.' Adam içine derin bir nefes çekti, nefeste duman yoktu. Adam kızı duymamıştı. Ne zaman yunuslardan bahsetseler, mesele yunuslar değildi. Zaten yunuslar üzgün de değildi."

"Kız alevlere benzediğini alevleri seyredene kadar bilmiyordu. Alevler durdurulamaz dalgalar hâlinde yayılmaktaydı. Kız ateşe hayran kalmıştı. Ateş gördüğü en dikkafalı şeydi; bildiğinde delice ısrar ediyordu. Kız ateşi nihayet bastırdığını düşünüp bir an için rahatlıyor, ama ateş kıvılcım hâlinde beklemediği bir yerden fışkırıp sonra yine hızla çoğalıyordu. Ateş o kadar inatçı, tutkulu ve başına buyruktu ki ona söz geçirebilmek imkânsızdı. Ateş boyun eğmek bir yana, dokunduğu her şeyi hararetle kendisine çeviriyor, hızla yayılmak, her yanı ele geçirmek için bitip tükenmek bilmeyen bir hırsla çalışıyordu. İsteklerinde ölçüsüzdü. Kendisini gerçekleştirmek için yapmayacağı şey yoktu. Perdeler, mobilyalar, sandalyeler,

kızın ateşi durdurmak için üstüne attığı her şey hızla ateşin kendisine dönüşüyordu. Ateş hiç dinlemiyordu, iletişime geçmiyordu; durmaksızın konuşmak, her şeyi boyunduruğu altına almak için yanıp tutuşuyordu. Söndürüldüğü zaman bile, eline geçirdiği ne varsa hepsini çoktan küle dönüştürmüş oluyordu. Kim olsa ateş karşısında kendisini çaresiz hissederdi. Yangın alarmı ötmüyordu. Binada kimse yoktu. Kız koridordan yangın söndürme tüpünü alıp getirdi. Önce tüpün piminin çekilmesi gerektiğini bilmiyordu."

"Kız incileri çok seviyordu. 'Sana denizden inci çıkaracağım,' dedi adam; 'hep aklımda.' Kız sevincinden deliye döndü. Adama inanmaya çok ihtiyacı olduğunu henüz bilmiyordu. Yunusları aslında kimsenin duymadığını. Sedeflerin incilerden daha değerli olabileceğini bilmiyordu. Annesi zambaklara ona verdiğinden daha çok değer vermişti. Zambaklara verdiği değerin kızına verdiği değer olduğunu sanıyordu. Üstüne titrediği aslında frezyalarken, ve frezyalar da aslında frezya değilken. Kırk altı yıl olmuştu botanik okuyordu ve hâlâ bütün toprakları kireçli sanıyordu. Kirecin beyaz olmadığını henüz bilmiyordu. Suyun rengini."

"'Doğru söylüyorlar,' dedi kız, 'önemli olan tenimizin üstündeki renk değil,' 'tenimizin altındaki rengi.' 'Çift yüzeyli şeylerin tek rengi olmaması ne kötü. Her şey en az çift yüzeyli.' Kız kırmızıyı çok seviyordu. Denizi ne kadar çok sevdiğini henüz bilmediği günlerdi. Adamın onu denizde bırakıp yüzmeye gitmediği günler. Kız dalgaların kayalıklara nasıl hınçla çarptığını henüz görmemişti. Adam henüz onu omuzlarından indirmemişti. Kız yangın söndürme tüplerinin üstündeki talimatı telaşla okumaya yeltenmemişti henüz hiç. Ateşin de denizin de bastırılamaz olduğunu öğrenmesinden çok önceydi."

"Adam kızı saçlarından öptü. 'Saçlarını kokluyorum ve yoksunluğunu duyduğum her şey içime doluyor,' dedi. Ya da 'Saçlarını kokluyorum ve bütün bahar içime doluyor,' dedi. Hayır, öyle olmadı. Adam kızı saçlarından öptü. 'Hadi kalk giyin,' dedi. 'Seni çok güzel bir yere götüreceğim.' Rüzgâr denizden geliyordu, ama suyun içinde değillerdi. Rüzgâr suyun içine girince kimlik değiştiriyor. Ve su toprağın içine girmeden başlamıyor hayat. Salt topraktan yaratılmış değiliz."

"Kız ne zaman kum görse heyecanlanıyordu. Çamurlu ve kumlu denizlerde incileri görürüm umuduyla etrafına bakınıyordu. Hevesle bakıyor, iştahla bakıyor, ama balıkları bile göremiyordu. Teni suya değmemişti henüz. Teni küle değmemişti. Yaşamanın üç renkten oluştuğunu bilmediği günlerdi. Ellerinin kırmızıya döneceğini henüz bilmediği günler."

"Kız suyun içindeydi. Ayaklarının altında hissettiği kuma soktu ayaklarını. Yavaşça. Zaten buraya da çok yavaşça yürüyerek gelmişti. 'Nehirde yüzmek zordur,' demişti adam ona. Kız zaten hiç nehir görmemişti. 'Deniz hayatsa inciler oradan hiç çıkarılmamalı belki?' diye sormuştu adama. Kızın teni inci rengiydi."

"Kız sessizce kadını dinliyordu. Kadın anlatıyordu. Kadın sonra 'Sonra bir çocuğum oldu,' dedi. 'Sonra bir çocuğumuz oldu,' demesi gerekirken. Ne kadar yalnız bırakılmış olduğunu bilmiyordu. Başka birçok kadın gibi. Kız kadının ne kadar yalnız bırakılmış olduğunu bilmiyordu. Henüz başka birçok kadının yaşadığını yaşamamıştı. Kadının cümlesi ona olağan gelmişti. Cümlelerin sadece kelimelerden oluşmadığını henüz bilmiyordu. Duvarda Monet'den bir imitasyon asılıydı. Dışarıdan tren sesleri gelip geçiyordu. Kız tren seslerinin sadece tren sesleri olmadığını henüz bilmiyordu."

"Kadınları çiçeklere benzetmelerinin nedeni zarafet ya da güzellikleri değil. Hem, güneş, ışığını sadece o çiçeğe verdiğini söyledikten sonra, çiçeğin ona inanmaması mümkün mü?"

"Kız, adamın hiç var olmamış olduğunu düşündü. Adam yoktu, yeşil vadiler, saç telleri, kartallar, ince, saydam çelikler, susuz çatlaklar, belli belirsiz hüzünlenmeler, vakitli vakitsiz dönmeler, kuğular; kız hepsini zihninde uydurmuştu. Evet, adam yoktu. Ama o zaman... O zaman onda adamdan kalan bu şey neydi?"

"Kız ayaklarını kumdan kurtardı. Kızın ayakları henüz kırmızıya dönmemişti. Dolunay vardı; adamın teni gümüş rengiydi. 'Geceleri daha çok acır,' demişti adam; fazla olmamıştı. İncinmenin inciden geldiğini henüz bilmiyordu gece, tırnakları yoktu. Kız güldü ve 'dur, dinle,' dedi. 'Bana anlatılan masalların yanlış olduğunu yine bana anlatılan masallardan öğrendim. Hani gece gündüz hiçbir şey yapmadan oturup, beyaz atlı prensin onu kurtarmasını bekleyen prenses var ya? İşte o prensesin ülkesine her şeyden habersiz ayak basan prensi son derece köşeye sıkışmış buluyorum. Aslında masal şöyle:"

"*Her prens gibi zengin, her prens gibi yakışıklı, her prens gibi genç, her prens gibi mutlu bir prensti. Her prens gibi, dünyanın kaç bucak olduğundan hiç mi hiç haberi yoktu. Her prens gibi işsiz güçsüzdü; sorumluluk nedir hiç bilmemiş, görmemişti. Atına biner, kırlarda amaçsızca dolaşırdı. O orman senin bu orman benim gezip dururdu. Ne aradığından kendisinin de haberi yoktu. İşsizlik kötü bir şey. Yani, insanın aklının böyle bir karış havada olması ve hayatı tozpembe bir şey sanması. Bizim prens bu devirde yaşasaydı, kraliyet sistemi da kalkmışsa, bir baltaya sap olamaz, sokaklarda kötü kötü mızıka çalıp*

kendisini sokak müzisyeni zanneden gezgin dilencilerden olurdu. Parklarda yatıp kalkar, geceleri ateş başında içki içip şarkı söyler, her gün ayrı bir kızla gönül eğlendirirdi. Ne istediğini bilmediği gibi evde barkta da gözü yoktu. Tabii evlenmekte de. Böyle bir adamın evlenip yuva kurmak isteyebileceği düşünülebilir mi hiç? Aklına bile gelmemişti evlenmek. Biri ona 'Evleneceksin' dese herhalde arkasına bakmadan kaçardı. Neyse işte, o gün de yine atıyla kırlarda amaçsızca dolaşırken karşısına daha önce hiç görmediği bir patika çıkmış, bizim prens her zamanki gibi saflıkla 'Aaa, daha önce hiç görmediğim bir patika! Hadi bugün de buradan gideyim de göreyim bakayım orada neler varmış!' demişti."

"Anlayacağınız bizim prens zengindi, yakışıklıydı, ama öyle pek de akıllı sayılmazdı. Aklının yerinde kavak yelleri esiyordu. Bulduğu bütün aralık kapılardan hiç düşünmeden girer, ona uzatılan bütün elmaları sevinerek, sonucunu hiç düşünmeden ısırırdı. Prensesin ülkesine her şeyden habersizce girerken de ağzı her zamanki gibi kulaklarındaydı. 'Aa, bak ne güzel ülkeymiş. Ne iyi etmişim de gelmişim. Her yan yemyeşil. Aa bak sevdiğim papatyalar da varmış. Onları bir güzel koparır koklarım. Aa ne güzel inekler. Bu inekleri hancı kadına kızarttırır, afiyetle yerim. Güzel güzel gezerim. Burada bir süre günümü gün eder, sonra atımı yine yeni maceralara sürerim,' diye geçiriyordu saf prensimiz aklından. Ülkedeki herkesin işi gücü bırakmış, o tozlu yoldan beyaz atıyla gelecek yakışıklı bir prensin yolunu gözlediğinden haberi bile yoktu. 'Aa bak ne misafirperver insanlar,' diye düşündü hemen saf prens, halk onu hararetli bir sevinçle karşılayınca. Halkın elbirliğiyle onu, kapısız bir kuleye hapsedilmiş ve bayılıp kalmış ve yüzyıllardır uyuyan ve kraliçenin yaptığı kötü büyülerden çarpılmış ve zehirlenmiş ve elleri

kolları bağlanmış ve daha ölmeden mezara konmuş, akla gelebilecek bütün talihsizliklere uğramış, zavallı mı zavallı, problemli mi problemli bir prensese yolladığından habersizdi. Ülke halkı prensi görünce üzerlerinden büyük bir yük kalkmış gibi mutlu olmuştu. 'Nihayet!' demişlerdi; 'Nedir yıllardır bu prensi beklediğimiz ya hu! Şu kızı kurtarsın artık da bitsin bu çile.'"

"Prens, ona gideceği istikameti işaret etmek için yol kenarında durmuş bekleyen insanların bu hâlinden hiç şüphelenmedi. 'Aa ne kadar güzel bir ülke. Bütün halk dışarıda. Hepsi evlerinden çıkmış. Hiçbiri çalışmıyor. Her gün bir bayram havası. Ne kadar güzel!' diye düşündü ve ona prensesin yolunu gösterdiklerini bilmediği insanların her birine mutlulukla teşekkür etti. Zehirli sarmaşıkların, tuhaf otların bürüdüğü bahçeden neşeyle geçerek bedbaht mı bedbaht, üstüne üstlük hasta mı hasta, yüzü hiç gülmeyen prensesi buldu; 'Aa ne kadar güzel kız! Hadi öpeyim,' dedi. Prens prensesi öper öpmez ortalık karıştı. Prenses gözlerini açarak 'Prensim! Sonunda! Yüzyıllardır seni bekliyordum!' diye bağırdı. Prens ne olduğunu anlayamamıştı ki nereden geldiği belirsiz silahlı muhafızlar bir anda ortaya çıktılar ve 'Prensesi öpmek ha! Biz sana bu kadar yolu gel de prensesi öp diye mi gösterdik? Madem öptün, artık evleneceksin!' dediler, prensi yaka paça götürdüler. Neye uğradığını şaşıran prensin başına kocaman bir taç geçirildi, koluna mutluluktan havalara uçan prenses geçirildi; prensin altına taht konup, prense prensesle çıkartıldığı kerevetin üstünde, ahalinin neşeyle toplandığı meydanda kaşla göz arasında nikâh kıyıldı; hatta nikâh kıyılmakla kalınmadı, prensle prensese ahalinin neşeyle toplandığı meydanda kaşla göz arasında kırk gün kırk gece düğün yapıldı."

"Prens daha önce başka kızları öpmemiş değildi, ama de-

mek hiçbiri prenses çıkmamıştı. Prensin, başına gelenlerin ne olduğuna dair hiçbir fikri yoktu. Yanı başında ona 'Prensim! Prensim!' diyerek mutlulukla gülümseyen, ne var ki yıllardır onu oturduğu yerden beklemiş olmaktan başka hiçbir numarası olmayan bu acayip prensese korkuyla bakıyor, kara kara, 'Geldi bir iş başımıza, çekeceğiz artık...' diye düşünüyordu. Prens dışında herkes çok mutluydu. Prensi yanına problemli prensesi vererek güzel ülkelerinden gönderdiler ve doğduğu günden beri derdi bir türlü bitmemiş prensesten kurtuldukları için kırk gün kırk gece de kendilerine bayram yaptılar."

"Prensessen prensessin güzelim, ama hepsi kraliçe olana kadar. Sen hiç, kralların el üstünde tuttuğu kraliçelerin olduğu bir masal okudun mu? Kendini kurtarmak için bir kere bile kılını kıpırdatmadın, seni kurtaracak prensi beklemekten başka hiçbir şey yapmadın. Ama prensler kral olduktan sonra kimseyi kurtarmıyor artık. Tahtlarına kuruluyor ve bütün gün dansöz seyredip soğanlı kuzu yahnisi yiyorlar. Masallarda iyi kalpli kraliçeler neden yok sanıyorsun? Artık onları kurtaran krallar olmadığı için. Prensesler kralla evlenince renkleri de koyulaşıyor; siyah saçlı, kötü kalpli, kıskanç kraliçeler olup çıkıyorlar. Evlenip bu meçhul ülkeye gelince ya sen ne olacağını sanıyordun? 'Sarı saçlı, iyi kalpli kraliçe' mi?! Üzgünüm, ama beyaz kraliçeler ve onları her şeyden çok seven krallar yok. Kar kraliçeleri varsa onların da kralları yok. Herkes şimdi senin yerine sarı saçlı, iyi kalpli yeni prensesler bulmakla meşgul; sen tabii ki onları kıskanır ve sevimsiz bir cadıya dönüşürsün! Ama üzülme; onların prenseslikleri de prens onları meçhul ülkesine götürene kadar. Ülkenin meçhul olmasının nedeni ise..."

"Prens dünyanın kaç bucak olduğunu öptüğü kız prenses çıkınca anlamaya başladı; evlenince çok mutlu olacağını sa-

nan çok mutsuz prenses, prensin meçhul ülkesine gidince anlamaya başlıyor. Prenses mutfakta külleri süpürdüğü günlerden birinde kraliçeye 'Bir gün prens -kim olduğu hiç mühim değil, bir prens- beni bulacak ve buradan götürecek! O zaman çok mutlu olacağım ve bunların hepsi geride kalacak!' deyince kraliçe kahkahalarla gülmüştü de prenses onu kötü kalpli olmakla suçlamıştı. Şimdi, bütün umutlarını onu kurtaracak prense bağlayan masum prenseslere kendisi kahkahalarla gülüyor ve kötü kalpli olmakla suçlanıyor. Masumsan masumsun güzelim; ama masum olmak senin suçun. Ve masumiyeti kimse affetmez. Bütün masumlar yalnız. Yalnız olmadıklarında da artık masum değiller."

"'Bütün ülkeler meçhuldür,' dedi adam, 'bana meçhul olmayan bir ülke söyle.' 'Deniz,' dedi kız. 'Deniz kızları için deniz meçhul değil. Deniz kızları bu yüzden prensle bir araya gelebilmek için deniz kızı olmayı feda etmek zorundalar. Prensle bir araya gelmek uğruna, prenses kraliçe olunca ne kaybediyorsa onu kaybediyorlar çünkü. Deniz kızını prensin gözünde sihirli yapan şeyse zaten onun deniz kızı olması. Deniz kızını deniz kızı yapan şeyin belinden aşağısı olmasının nedeni ise...'"

"Adam 'Prensesin sarışın olması göz yanılsaması,' dedi. 'Prenses hep siyah saçlıydı. Deniz kızı hep insandı. Prens ve prensese prenses diyenler onu böyle gördüler. Çünkü böyle görmek istiyorlardı.'"

"Martı kızın üzerinden uçtu. Rengi kirli beyazdı."

"Kız adamı öptü ve 'Aslında her şeyi senden öğrendim,' dedi, 'her şeyi sadece senden. Sen olmasan şimdi hiçbir şey bilmiyor olacaktım. Daha dün bomboştum.'"

"Kız üşüyordu. Adam ona 'Beyazlar üşür,' demese, belki

üşüdüğünü bilmeyecekti. Ayağına deniz kabukları batıyor ve canını acıtıyordu. 'Midyeler açıldıktan sonra değerlerini kaybediyorlar,' diye düşündü kız; 'Sedefleri yeterince sevmiyorlar. Yani, kırık sedefleri...'"

"Kız 'Ben... Ben hasar gördüm,' dedi adama. Adam kızı öptü, 'Biliyorum,' dedi, 'Benim kızım olsaydın eğer, evrenin en ışıltılı kızı olacaktın hâlbuki.' Kız şaşırdı. Adam ona 'Evrenin en ışıltılı kızı sensin,' diyecek sanıyordu. Kız adamın onu artık göremediğini düşündü. Derine inmek yetmiyor; o derinleri aydınlatacak ışık da gerekiyor karanlıkta görmek için."

"Bir dalgıcın onları bulup çıkarmasını bekler gibi bekliyorlardı derinde. Ama dalgıç onları bulmasa, öylece yaşayıp öleceklerdi. Diğer yandan, derinde böyle beklemeseler hiç yaşayamayacaklardı. Ölümü düşündü kız. Kadın çakıl taşlarıyla göle girmeden önce, 'Doğduğumuzda başlıyoruz ölmeye,' demişti kıza. 'Yavaş yavaş ölmek üzere programlanmış tabiatımız. Ölümü her gün küçük miktarlarda almasak yaşayamayacak biçimde yaratılmışız. Uyku bizim için su gibi bir şey. Uyumazsak hayata düzgün devam edemeyiz.' Sonra, deniz kıyısında ölen o öğretmen vardı. Ölmeden önce 'Sana ölümü anlatayım,' demişti kıza. 'Canın bedeninden yavaş yavaş çekiliyor. Nasıl, biliyor musun? Birine 'canım' diyorsun. Canım dediğin kişi seni terk edince canın da yavaş yavaş çekilmeye başlıyor. Sonra ne ölebiliyor, ne yaşayabiliyorsun. Bedeninle ortada öylece kalakalıyorsun. İşte zombiler, birilerine 'canım' demiş insanlar hep. Çok korkutucu, değil mi? Ama oluyor. Bütün masallar gerçek. Gerçekten daha gerçek.' Öğretmen, küllerden masal yapıyordu. Öğretmen bunu kıza anlattığı zaman, kız anlatılan terk etmenin terk etmek olduğunu sanmıştı. Kadının adama 'Seni bırakıp gidiyorum,' demesi

gibi. Eşyalarını alıp evden çıkması gibi. Kız ayaklarını kıpırdatmaya çalıştı ve ayaklarını kesen deniz kabuklarını içinde duydu. Ayaklarından sızan kan kuma bulaşıyordu; ama suda görünmez oluyordu. Rahmindeki gibi. Rahmini kanatan cam kırıkları gibi. Yaşadığına dair hiçbir iz kalmayacak bir canlı düşündü kız. Bu düşünce ona çok ağır geldi. Ayaklarını kumdan çıkardı. Bir canlı ölebilirdi; ama bir an bile yaşamış olsa, yaşamış olduğuna dair bir iz bırakmalıydı, muhakkak. Yoksa biz, hepimiz, ne yaşar ne de ölürdük."

"Prenses prensle evlendi ve kimse beyaz değildi."

"'Güneşi güneş zannedip de ona açan, çiçek,' diye düşündü kız. 'Suçlu olan çiçek.'"

"Kumların üzerine uzanmışlardı ve birbirlerini dolunayın ışığından görüyorlardı. Adam dolunayı çok seviyordu. 'Onun ışığı olmasa şimdi seni göremezdim çünkü,' dedi adam; 'seni sevmesem ışığı sevmeye de gerek yok.' Kız 'Gece olmasaydı dolunay da olmayacaktı.' dedi; 'Peki sen Gece'yi mi daha çok seviyorsun, yoksa Kar'ı ve Dolunay'ı mı?' Adam kızı uzanıp öptü. 'Tabii ki ilkini! İlki olmasaydı diğerlerinin ne değeri olabilirdi? Hem, sokak lambaları neden en çok Kar'a yakışır sanıyorsun? Ya da, filmlerin neden karanlık odada tab edildiğini?'"

"Ama bir insan ışığı ve karanlığı aynı anda sevebilir mi? Gecenin büyük harfini kaybetmesinden önceydi. Tırnaklarını kaybetmesinden önce. Gece henüz, büyük harfini kaybetmiş herkes gibi mahzun ve boynu bükük değildi. Gece henüz, büyük harfini kaybetmiş ve sonra kazanmış herkes gibi mağrur ve dik başlı değildi. Çok önceydi. Kız denizdeki raylara uzanmış yatarak beklemeden önce."

"Kız uzanıp adamı öptü bu sefer. Elbisesindeki kumlar

adamın elbisesine bulaştı. 'O sabah pencereyi açtım ve her yer karla kaplıydı,' dedi adam; 'ne zaman her yanı böyle bembeyaz görsem ölecekmiş gibi oluyorum. O kadar güzel.'"

"'Gece mi daha güzel, Kar mı?' diye sordu kız."

"'Gece uyutmayacak kadar güzel. Uyusam uykudan uyandıracak kadar güzel,' diye yineledi adam; 'O kadar güzel...'"

"Su buzdandı sanki; kız titriyordu. Ayakları kuma gömüldükçe gömüldü. Dalgalar ona öyle hızlı çarptı ki sendeledi kız. Dünyadaki her şeyin sellerden ve kumlardan yapılmış olduğunu düşündü. Ayakları bileklerine kadar kumun içinde, su şimdi burun deliklerini kapatıyordu. Dalgalar kızın saçlarını örttü. Önce usulca, ama sonra hırçınca. Kumlarla suların birleşmesini düşündü kız uzun uzun. Kumlarla suların birleşmesini..."

"Kumun ve suyun içindeydi şimdi kız."

Kırık sedef kabuklarının yırttığı ayaklarından kan sızıyordu.

Gece

Kaya anlatıyor

"O kadar hızlı iyileşirim ve şimdi yattığım yerden o kadar hızlı kalkarım ki gözlerinden şüphe edersin," diye bağırıyor, bir yandan gülerken yastığını bana sallayarak.

"Ben sana bakarken gözlerimden zaten hep şüphe ediyorum Gece," diyorum.

Yine kahkaha atıyor. Bu kadar neşeyle bu kadar hasta olabilmek, yalnız ona has. Tabii o günlerde...

Birkaç gün sonra konserimiz var ve Gece çok hasta. Bir an önce iyileşmesi için ona zencefilli çay yaptım; içmeyi reddediyor. Gülerek reddediyor ama. Şimdi de hasta olsa ve biri ona hastalığıyla ilgili bir şey dese muhtemel ki yine "O kadar hızlı iyileşirim ve şimdi yattığım yerden o kadar hızlı kalkarım ki gözlerinden şüphe edersin!" diye bağırır; ama aynı şeyi

bu sefer hiç gülmeden, karşısındakini terslemek için söyleyecek birine dönüştü artık. Bu dönüşümü açıklayabilecek hiçbir şey bulamıyorum. O günlerde en yakınındaki insan olmama rağmen.

Annemle babamın konserimize gelip gelmeyeceği belli değil. Kar'ın ölümünden beri insan içine daha da az çıkar oldu ikisi de. Onları henüz Gece'yle tanıştırmadım. Ama birbirimizi sevdiğimizi, evlenmek istediğimizi biliyorlar.

Gerçekten de Gece'nin söylediği gibi oluyor: Gece önceki gece evde hasta yatarken, konser günü neşeli, zinde bir hâlde çıkıp geliyor. Kapıdan o girince hepimiz şaşırıyoruz. Hayret nidaları, kahkahalar, alkışlar.

"Gece!"

"Şuna bakın, hepimizden iyi görünüyor!"

"Bu ne güzellik!"

"Son provalara katılmamak için hasta numarası yaptın, değil mi? Hiç kimse birkaç gün içinde bu kadar çok değişemez."

"Alacağın olsun, Gece! Sen hastasın diye Hale'nin programını bozup buraya getirttik yalvar yakar. Kızın canı çıktı füg yetiştirecek diye bir haftadır. Bizi kötü olduğuna öyle inandırdın ki kızı sıkı hazırlansın diye çok zorladık valla. Şu kadar zamanda beş kere prova yaptık."

"İkinizi yan yana koysak, herkes yorgun, hasta olanın Hale olduğunu söyler."

"Gece hasta falan olmamış arkadaşlar. Provaları asıp bakım kürüne gitmiş, güzellik kürüne gitmiş. O arada da bizi kandırmış!"

"Sonrasında insanın sağlığı, güzelliği iki katına çıkıyorsa ben de istiyorum o hastalıktan. Nasıl hastalıksa o..."

"Hastalık bulaşmasın diye Gece'ye yaklaşmayayım diyordum ama görünen o ki bulaşacak bir şey varsa pek de kötü bir şey değilmiş. Gel öpeyim seni kız!"

Gece hem gülüyor, bir yandan herkesin hâlini hatırını soruyor, hem de aslında kimseye kulak asmıyor. Mantosunu çıkarıyor ve işinin başına oturuyor hemen. Kendini işine öyle bir verişi var ki kendini beni sevmeye böyle, şimdi Fuat'la konser notlarının üzerinden geçtiği gibi, onu başını sallayarak, dikkatle dinlediği, yayı elinde heyecanla bir şeyler anlattığı, sonra yayı çellosunun tellerine dayayarak iki bar çaldığı, sonra durup yine konuştuğu, yine anlattığı, o iki barı yine çaldığı, sonra yine durup yine heyecanla konuştuğu, sonra yine, heyecanla çaldığı gibi, evet, Gece kendini beni sevmeye böyle, şimdi kendini işine verdiği gibi kaptırsa, onu böyle izlerken aldığım hazdan daha fazlasını alamam; onu şimdi, şu an sevdiğimden daha çok sevemem. Tek başına o kadar tam ki çellosuyla da harikalar yaratabiliyor ve çellosuyla o kadar bütün olabiliyor ki sonsuza kadar bütünleşmek istediğim kadın olduğunu iliklerime kadar duyuyorum onu böyle görünce. Hiç kimseye benzemeyen bir kadın Gece. Hiç kimseye benzemediği için bütün olabiliyor her şeyle. Yarım kimseler her yerde yarım kalıyor, kimseyle bütünleşemiyorlar. Ama Gece bir parçayı çalarken sanki hâlihazırda var olan bir parçayı çalmıyormuş da çaldığı esnada o parçayı besteliyormuş gibi çalıyor. Gece'nin bir erkeği harika sevebildiğini, harika çello çalmasından biliyorum ve titriyorum.

Konser beklediğimizden de çok ilgi topluyor. Perdenin açılmasına bir saat kala "Şimdiden kalabalık salon," diyor Sefa; "çok özel bir gece olacak bu gece." Hepimiz heyecanlıyız. Konser başlıyor ve mükemmel bir iş çıkarıyoruz. Dinleyenler hayran kalıyor, bizi ayakta alkışlıyorlar.

Ara vermek üzere çekiliyoruz. Koridorda yürüyorum. Herkes çok memnun.

"Ne gece ama!"

Üç arkadaş kadeh tokuşturuyor.

"Sevim, Gece'yi gördün mü?"

Sevim eliyle merdivenleri gösteriyor:

"Arka tarafta. Bir kat aşağı in."

Gece'yi merdiven aralığında tek başına oturmuş, açık pencereden dışarıyı seyrederken buluyorum.

"Başım çok ağrıyor," diyor. "Gürültüden kaçmak, biraz temiz hava almak istedim."

Alnından öpüyorum.

"Çok ateşin var Gece; yanıyorsun!"

"Evet," diyor. "Sanırım ikinci yarıya devam edemeyeceğim."

"Hale senin yerine devam eder. Giyinme odasında biraz uzan; çıkışta ben seni eve bırakırım."

"Gitsem daha iyi olacak," diyor. "Sesi, ışıkları kaldıramıyorum."

"Tamam. Şefle konuşalım hemen."

"Konuşamayacağım. Sen konuş lütfen."

Gece'yi bir taksiye bindirip orkestraya dönüyorum. Aklım Gece'de kalıyor. Bugün iyi performans göstermek için kendisini fazla zorladığını, gücünü sonunda tükettiğini düşünüyorum. Taksiye kuvvetsizce binişi, giderken taksi camının ardından bana baygın gözlerle bakışı gözlerimin önüne geliyor. Onu böyle güçsüz görmek, pek şahit olduğum bir şey değil.

Konser biter bitmez Gece'yi arıyorum. "Çok yorgunum," diyor; "dinlenmek istiyorum."

"Sana yiyecek bir şeyler getireyim?"

"Getirme lütfen. Biraz yalnız kalmaya, uyumaya ihtiyacım var."

Ertesi gün de söylüyor aynı şeyi. Ondan ertesi gün de. Kim bilir kaç gün bu böyle devam ediyor. Gece, hasta olduğunu söylüyor ve yanında kimseyi istemiyor. Öyle hissediyorum ki sanki aramamdan bile rahatsız oluyor. Bunu ona söylediğimde "Lütfen..." diyor; "Her şeyi daha da zorlaştırma. Tek ihtiyacım biraz sessizlik, bir süre başımı dinlemek. Çok yorgun hissediyorum kendimi."

Orkestradaki diğer arkadaşlarımıza karşı da böyle. En çok Pınar'a yakındır; Pınar'ı da bir kez olsun görmüyor.

"Nesi olduğunu gerçekten bilmiyorum," diyor Pınar. "Telefonda kaçamak cevaplar veriyor ve bir an önce kapatmak ister gibi davranıyor telefonu suratıma. Çoğu kez, aradığımda açmıyor bile. Çözemiyorum. Kavga falan etmediğinize emin misin?"

"Tabii ki eminim. O gün hep beraberdik işte; ne gördüysen o. Gayet normal geçen bir gündü."

"Farkında olmadan onu incitecek bir şey söyledin, yaptın belki?"

"Defalarca sordum bu soruyu kendime. Hayır; hiçbir şey olmadı. Baş başa doğru düzgün bir konuşma bile geçmedi aramızda. Oradaydın. Sen söyle; her zamanki gibi değil miydi bana karşı? Bilirsin, böyle ortamlarda işine odaklıdır hep; ama gözleri beni gördüğünde de içtenlikle gülüyordu her seferinde. Herhangi birimizle bir sorun yaşadığını da görmedim. Hepimizle iyi değil miydi o gün?"

"Öyle. Diğerlerine de sordum, ama kimse bir şey bilmiyor."

Gece bir ay kadar sonra aramıza geri döndü. Hepimizi şaşırtarak çıkıp geldiğinde beyazlar içindeydi; ama en çok ben şaşırmıştım sadece beyaz giymesine o gün. Daha tanıştığımız günlerde "Sadece siyah giyiyorsun," demişti.

"Evet," diye karşılık vermiştim; "siyah olmayan hiçbir şey giymem ben."

"Neden?"

"Nasıl?"

"Neden sadece siyah giyiyorsun?"

"Bilmem..."

Arkasına yaslanmış ve gülmüştü. Ertesi gün orkestraya benim gibi baştan aşağı siyah giyinmiş halde gelmişti. Ona bakmış ve ben gülmüştüm bu sefer. Birbirimize bu konuda tek kelime etmemiştik. Karşı karşıya dikilmiş ve gülümsemiştik sadece. O günden sonra, tokasından ayakkabısına, klasöründen gözlüklerine, çantasına, ojesine kadar her şeyi sadece siyah olmuştu Gece'nin. Yolda iki siyah gölge gibi yürürdük

onunla yan yana. Bu hâlimizle, çevremizdeki her şeyden, tek bir siyah çift olarak ayrılıyorduk daha ilk bakışta. Gece o gün... Gece o gün sadece beyaz giyerek geldiğinde biliyordum, aramızda bir şeyin, adını koyamayacağım bir şeyin bir daha yerine gelmemek üzere kopmuş olduğunu...

Evet, gelmişti; ama sanki eskisi gibi değildi, biraz uzaklaşmış gibiydi hepimizden. Hareketlerinde daha önce onda pek şahit olmadığım bir tereddüt görüyordum bazen. Bu konuyu kendisine açtığımda omuz silkiyordu; her zamanki gibi olduğunu, sadece, kendisini biraz yorgun hissettiğini, benim onu fazla incelediğimi söylüyordu. Orkestradan ona "İyi misin sahi?" diye soran olursa da benzer yanıtlar veriyordu. Biz onda bir değişiklik olduğu yönünde bir yorumda bulunursak birden tersleşiyor, "Üzerime geliyorsunuz," diyordu; "sıkılıyorum!"

Bu dönemde onu kendi hâline bırakmak için elimden geleni yaptım. Biraz uzaktı, ama aramızdaydı. Eskisine göre ruhsuzlaşmıştı sanki. Çalışında da bir gevşeme vardı. Çelloda daha önce hiç yapmadığı hatalar yapıyordu üstelik. Şef anlayış göstermeye çalışıyordu, ama sabrı taşıyordu, hayal kırıklığını saklayamıyordu bazen. "Gece, neyin var senin böyle?" diye sordu birkaç kez. Gece soğuk, dik bakışlarıyla bakıyordu eleştirilince. "Bilmiyorum," diyordu, umursamıyormuş gibi, ama hafifçe sertleşerek; "Elimden geleni yapıyorum ben."

"Provadan sonra Rouge'a gidelim mi?"
Omzunu silkiyordu.
"İstemiyorum."

"Kuğu Gölü'nü izleyelim yarın?"

"Evde kendisini dinlerim, daha iyi. Bunaldım bu ortamlardan. Işığı, hareketi, müzik dışındaki gürültüleri çekemiyorum artık."

"İstersen sana gelirim iki saat için."

"İşim var bu akşam. Başka zaman."

Sonra beni öpüyordu ve hiçbir şey olmamış gibi evinin yolunu tutuyordu. Her zaman böyle başına buyruk, biraz kayıtsız bir havası olduğu için emin olamıyordum, benimle arasına yeni bir mesafe mi koymaya çalışıyordu, yoksa yalnızca geçici bir yalnız kalma ihtiyacı mıydı bu. Şimdi düşünüyorum da, sanırım ikisi de değildi; ya da, o, o günlerde henüz farkında olmasa da her ikisi birdendi. Provalar dışında hiç vakit geçirmedik değil. Eskisine göre daha seyrek de olsa bazen bir yerlere gidiyorduk beraber o günlerde. Ama Gece orada değil gibiydi bu zamanların hiçbirinde. O mesafesini aşamıyordum.

O gün...

Yuvarlak bir galerinin ahşap parmaklıkları arkasında durmuş, yeni parçaları modern yorumlarla çalan öğrencileri izliyorduk yukarıdan. Ya da, Gece onları izliyordu, ben Gece'yi izliyordum; çoğu kez olduğu gibi. Üzerinde karmen yakalı bir elbise vardı. "Müzik ayakta dinlenir," derdi Gece hep. Yeni bir şey dinlerken ya da sevdiği bir parça çalmaya başladığında asla oturmazdı. Hareket etmez, ormandaki tazı gibi kulak kesilirdi müziğe. Yine böyleydi. İki eliyle, önümüzdeki ahşap parmaklıklara tutunmuştu. Aşağı bakıyordu bütün dik-

katiyle. Gece'nin çok sevdiği bir parçayı çaldı çocuklar; Gece gözlerini kapattı. Sonra "Kar"ı çalmaya başladılar birden. "Aaa, Kaya; babanın parçası değil mi bu?" diye sordu etraftan birkaç kişi. Başımla evetledim. Kar öldükten sonra yapmıştı bu besteyi babam; Kar için. Gece gözlerini açtı ağır ağır. Daha önce hiç görmediğim bir şey vardı gözlerinde. Zihninde bir şeyler hareket ediyordu; gözlerinden hareler geçiyordu Gece'nin. Biliyor musunuz, o günlerde henüz siyah değildi Gece'nin gözleri. Biliyorum inanmıyorsunuz ama değildi. Çok daha açık bir renkti şimdiki renginden. Gözleri dışındaki bütün renkler gibi. Şimdi renkler üçe ayrılıyor benim için: Gece'nin siyahtan daha siyah olan gözlerinin rengi, siyah ve diğer renkler. Neyse... Evet, Gece anlayamadığım bir teessüre kapıldı "Kar"ı dinlerken. Gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Gece heykel gibi, kıpırtısızca duruyordu, gözlerinden yaşlar sicim gibi iniyordu; görülmüş şey değildi.

"Aa, bakın, Gece nasıl da duygulandı parçayı duyunca," dediler.

"Ee, ne de olsa müstakbel kayınpederinin parçası."

"Kaya, baban 'Kar'ın telif haklarını düğün hediyesi olarak Gece'ye versin. Baksana, kızı perişan etti hüzünden 'Kar'."

"Ne kadar da hüzünlü bir bestesi vardır 'Kar'ın sahiden... Yine de, Gece kadar derinden etkileneni olur mu bilmem. 'Kar' zaten Gece'ninmiş görünüşe bakılırsa; Gece için yazılmış. Gece, iyi misin?"

"Ay vallahi mahvoldu kız. Hiç böyle görmedim Gece'yi daha önce. Ne besteymiş ama! Gece? Neyin var?"

"Gece?"

Gece sesini çıkarmıyor; sonra birden, ne olduğundan emin olamadığım duygularla dolu halde arkasını dönüp bizden hızlıca uzaklaşıyor, merdivenlerden koşar gibi iniyor. Peşinden gidiyorum. Arkamda bir yığın ses.

"Gece?!"
"Gece, nereye gidiyorsun?"
"Aaa, ne oldu bu kıza böyle?"
"Yanlış bir şey mi söyledik? Bana mı kızdı acaba?"
"Üzerine mi gittik?"

Gece bir taksiyi durdururken yetişiyorum. "Gece, bekle lütfen." Ağlıyor ve eliyle, beni yanında istemediğini belli eden bir işaret yapıyor. Yüzüme bakmıyor bile. Çoktan oturdu taksiye.

"İyi misin? Böyle gidersen seni merak edeceğim."

Başını bana yine bakmadan iki yana sallıyor. "Hayır" anlamında değil bu; beden dili, beni öteliyor bütünüyle. Gece bakışlarını bana hiç çevirmeden, tek kelime etmeden ayrılıyor yanımdan taksiyle. Orada tek başıma kalakalıyorum.

Orada tek başıma kalakalıyorum. Zarif ellerini avucumda sıkıp yavaşça dudaklarıma götürmüştüm. "Beni asla bırakma Gece, asla," demiştim; "sensiz nasıl yaşanır bilmiyorum. Ölürüm herhalde gidersen.".

Gülmüştü. "Seni bırakmam kendimi bırakmam olur. İnsan kendisini bırakıp nasıl gider?" demişti. Gülmüştü. Evet, gülmüştü.

Sahnedeydi ve Bach'ı çalıyordu solo olarak. Yarım daire

biçimindeki küçük kalabalığın tamamı ona bakıyordu dikkatle. O, bana bakıyordu. Bana bakıyordu ve gülümsüyordu bir yandan. Evet, bir sahnede solo olarak Bach çalıyordu ve bir yandan bana bakarak gülümsüyordu. Biri bakınca insanın içinden gemiler kalkması nedir, o bana böyle gülümserken öğrenmiştim. Sonra o ne yöne, nasıl hareket etse içimden gemiler kalkar olmuştu. O bana bakmadıkça ölür olmuştum.

Gece bayırdan aşağı koşuyordu. Deliler gibi, çocuklar gibi, yabani atlar gibi koşuyordu. Hepsi birden vardı koşmasının içinde. Hırkasını beline sarmıştı. Kolları yine iki yanda, havayı alabildiğine kucaklar gibi açıktı. "Gece, bekle lütfen." Aynı cümleydi. Ama Gece kahkahalarla gülüyordu. Ben de gülüyordum; kelimelerim ben gülerken boğuluyorlardı ağzımda. Ormanlık bir alandı; çimlerin üzerinden hızla aşağı doğru koşuyordu Gece. "Ne olur biraz yavaş ol Gece," diye bağırıyordum arkasından gülerek, "inan yetişemiyorum sana!" Hınzırca gülmeye devam ediyordu ve beni duymamış gibi hızla koşmaya devam ediyordu yokuş aşağı, iki kolu yine iki yana açık. Çantasını ben taşıyordum, eğreti bir çabayla; o, iki kolu iki yanda özgürlük narası atıyordu koşarken. Dalgalı kumral saçları o koştukça inip kalkıyordu, yabani atların yeleleri gibi. Beni umursamıyor gibi koşuyordu. Beni umursamıyor gibi koşmasından biliyordum, beni umursamıyor gibi koşarak varlığımı arkasında hissettiğini.

Düzlüğe inince yavaşladı, koştuğu gibi hızla yavaşladı yine; kendisine has bir hızla ve yavaşça bana döndü, arkaya. İkimiz de nefes nefeseydik, terden sırılsıklamdık ve kahkahalarla gülüyorduk. Ben yavaşlamadım; Gece'ye doğru hızla koştum ve

onu belinden yakaladığım gibi kollarımın arasına aldım. Kesik çığlıklarla gülüyordu. Birbirimize sarılmış halde döndük kendi etrafımızda gülerken; çocuklar gibi mutluyduk. Gövdesi devasa bir ağaç vardı hemen ötemizde. Gülüyorduk ve birbirimize sımsıkı sarılarak dönüyorduk. Gökyüzü apaçıktı.

Orada tek başıma kalakalıyorum. Bütün dünyada tek başıma bırakır gibi bırakıp gidiyor Gece beni. Uzaklığını bindiği taksi daha yanımdan ayrılmadan duyuyorum içimde. Gece'nin içinde onu tanıdığımdan beri az da olsa var olan, bundan sonra ise çok şiddetlenecek bir uzaklık bu. Issızlığım kollarımı bacaklarımı kesmişler gibi ele geçiriyor bedenimi; zonklayan ağrılar gibi yankılanıyor her yanımda baştan başa. Sendeliyorum. Gece tam kalkmak üzereyken tramvaya atlamıştı ve tramvayın arkasından bana bakmıştı. Çocuk gibi hevesle, yanımdan ayrılamaz gibi bakmıştı bana. Bütün vücuduyla bakmıştı. Sıkıcı bir seminerde notlar alıyorduk hepimiz. Hoca ağır, monoton bir ritim tutturmuş, konuşuyor, konuşuyor; onun sesi ve kâğıt kalemlerimiz dışında hiçbir şey hareket etmiyordu sınıfta. Gece'ye bakıyordum ara ara. Gözlüklerini takmıştı. O pür ciddi edasıyla dinliyor, not alıyordu herkes gibi. Başı hep önündeydi. Hoca tahtaya bir şema çizerken birdenbire dönüp baktı bana. Gülümsedi. Sonra birden, kaşla göz arasında, kâğıdını önüme attı ve yine o umursamaz edasıyla başını çevirdi tahtaya. Not falan yoktu önüme attığı kâğıtta. Benim resmimi çizmişti. Karikatüristik bir çizimdi bu; üstelik, çatık kaşlarla, dağınık saçlarla, yüzümde mendebur bir bakışla karikatürize etmişti beni. Hayretle Gece'ye döndüm. O ise hiç bakmadı benden yana. Yine aynı pür ciddiyet içinde, o an umursadığı tek şey hocanın başında bir şey-

ler anlattığı şemaymış gibi şemaya bakıyordu. Çizdiği resmi birine göstersem, onun şimdi bu vakur dikkatle hocayı dinleyen Gece'nin elinden az önce çıkmış olduğuna inanmazdı.

Yoldan arabalar geçiyor. Kaldırıma çıkmaya zorluyorum kendimi; yapamıyorum. Öylece dikiliyorum yolun kenarında. Gece başımı ellerinin arasına alıyor. Elinde kadeh, Çetin'le konuşuyor uzakta. Dinlerken başını sallıyor, çoğu zaman yaptığı gibi. Gece üzerinde uzun mantosu, Galip Dede Caddesi'nden aşağı yürüyor. Kaldırımda biri saksafon çalıyor. Gece bisikleti son sürat sürüyor ve gülüyor, gülüyor, gülüyor. Adanın manzarası önümde ortadan ikiye ayrılıyor o sürdükçe. Kahvesini yudumluyor. "Bu ne biçim kahve, Kaya," diyor daha ilk yudumda; "Bana garezin mi var da böyle yaptın kahveyi?!" Gece eğiliyor ve pencereyi açıyor yavaşça. Sonra sakince yerine oturuyor. Gece çenesi eline dayalı düşünüyor. Sokak satıcısından bir avuç leblebi alıyor. Kitabının sayfasını çeviriyor ağır ağır ve arkasına yaslanıyor.

Hikâyemi kime, nasıl anlatabilmek mümkün olurdu bilmiyorum. Gece'nin bankta gözlerime nasıl baktığını görmemiş birine, şimdi yüzüme bakmaktan bile imtina ederek bir taksiye binip gitmesi, inanılması güç derecede olağandışı gelmeyebilir. Bilgimin, irademin dışında büyük bir şeyin Gece'nin birden gitmesinde parmağı olduğunu neden, nasıl adımı bildiğim gibi bildiğimi kimseye anlatamam. Yaşadıklarımızı herhangi bir yolla ifade edebilmem imkânsız. İki kişi arasında yaşanan bir şeyi, o iki kişi dışında hiç kimse bilemiyor. O şey ne kadar anlatılırsa anlatılsın. İlişkimiz baştan sonra videoya alınıp gösterilse, kelime kelime kaydedilse bile

böyle olacaktı bu. İkimizden doğan, ama ikimizin dışında bir şey vardı Gece'yle ilişkimizde. Üçüncü bir şey.

"Bebek gibi?"

Evet. Teşekkür ederim anladığınız için; bebek gerçekten de iyi bir metafor burada. Nasıl desem... Gece'yle o şeye aynı anda dokunuyorduk ve onun titreşimlerini aynı anda hissediyorduk; buradan biliyorum ikimizden bağımsız, üçüncü bir şey olduğunu onun. Yalnız, bir bebeği başkasına gösterebilirsiniz; bunu gösteremiyorsunuz. Ama benim onu bildiğim gibi biliyorum Gece'nin de aynı şekilde bildiğini. Aynı anda birbirimize dönüp bakmamızdan, aynı anda, konuşmadan hissedip aynı tepkiyi vermemizden, çok karşılıklı bir tepkiyle birlikte hareket edebilmemizden biliyorum bunu. İşte bu yüzden görünmez bir bağla bağlıyız Gece ile hâlâ birbirimize. Gece yüzüme hiç dönüp bakmıyor olabilir; ama biliyor, o bağı hâlâ içinde duyuyor. Onu bir kere tecrübe eden biri, bir daha asla unutamaz çünkü; öyle bir şey o.

"Orkestrada çalmak gibi bir şey mi? Sizden ayrı bir şeyi duyup aynı anda hareket etmekten bahsettiniz. Senkronize olabilmek, zamanın da ötesinde bir şeyi gerektiriyor bu durumda. Görünürde, henüz ortada olmayan müziği içinizde duymasanız, birlikte çalamazsınız aynı parçayı. Kimin hangi an neyi çalacağı yukarıdan bir yerden bildirilseydi de başaramazdınız bir parçayı hem güzel hem de beraber çalabilmeyi."

Biraz... Daha doğrusu, kısmen böyle. Ama daha da fazlası. Bilirsiniz; ne zaman ne söylesek söylediğimizden fazlasını

kastediyoruz. Ve en esaslı, en derin tecrübeler, ifade edilebilmesi asla mümkün olmayanlar. Evet, böyle bir birlikte duyup hareket etme durumu vardı Gece'yle yaşadığımız şeyin içinde, onun bir sonucu olarak. Ama parça sona erdiğinde bitmiyordu bu. Hâlâ devam ediyor. Hâlâ duyuyorum; Gece de duyuyor. Neden yanımda olmadığını bu yüzden açıklayamıyorum. Bilmediğim bir şey var bu işin içinde. Ve o şeyin ne olduğuna dair hiçbir ipucu yok elimde.

"İşte bu noktada aynı yerdeyiz sizinle. Şimdilik... Az kaldı; birazdan çok daha şanslı bir yerde olacağım sizden."

Gece o günden sonra orkestraya geri dönmüyor. Hiçbirimizin telefonlarına cevap vermiyor. Evine gittiğimde kapısından hep elim boş dönüyorum. Böyle yapacağını, daha o gün taksiyle yanımdan ayrılırken biliyorum. Bilmediğim şey, neden böyle yaptığı. Aradan üç ay geçiyor geçmiyor, evden taşındığını öğreniyorum komşularından. Bundan sonra uzunca bir zaman izini bulamıyorum. Gece gündüz, neden böyle olduğunu soruyorum kendime; bir cevap gelmiyor aklıma. Işıl "İyice düşün, diyor. Bütün detayları tekrar getir gözünün önüne. Her iki seferde de yanındaydın ayrılırken. Konser gecesi, bize kızıp gittiği gün oradaydın."

"Getirmiyor muyum sanıyorsun Işıl; her gün tekrar tekrar geçiyor bütün detaylar gözümün önünden. Ama yok; hiçbir neden yok içlerinde!"

"Konser gecesiyle babanın parçasını çaldıkları gün arasında ortak bir şey olmalı. Biliyor musun, ortak bir tek şey görüyorum ben bu ikisi arasında: Ailen. Annenle baban o gün konsere gelmişlerdi, değil mi?"

"Evet, geldiler; ama tanıştıramadım ki onları Gece'yle. Gece rahatsızlanıp gitmeseydi tanıştıracaktım tabii, ama olmadı öyle bir fırsat."

"Bak aklıma ne geliyor: Sen onları tanıştırmadın ama belki Gece bir şekilde karşılaştı onlarla. Ya da mesela onlar bir yerde konuşuyorlardı, Gece onları duydu. Her ne olduysa, sen orada değilken oldu ve Gece bu yüzden fenalaşıp gitti. Düşün ki mesela onlar Gece'yi gelin olarak istemediklerini söylüyorlar; Gece'nin sizin gibi zengin, itibarlı bir aileye yakışacak bir kız olmadığını, oğullarıyla evlenmek için fazla sıradan bir aileden geldiğini belli ediyorlar bir şekilde ve Gece bunu uzaktan duyuyor, ya da, ne bileyim, istenmediğini düşüneceği bir hareketle karşılaşıyor. Neden olmasın? Mesela annenle baban ara verildiği zaman salonda birileriyle konser hakkında konuşuyor. Bir şekilde Gece'den söz açılıyor ve 'Ah, o kız mı,' diyorlar, ya da Gece'yi küçümseyen bir harekette bulunuyorlar. Gece de buna kulak misafiri oluyor. Ya da, uzaktan şahit oluyor. Ne de olsa onların Gece'yi izleme fırsatları oldu konserde. Gece'yi ikimiz de tanıyoruz. Böyle bir şey olsa gelip sana söylemez, değil mi? Hatta, gelip sana söylememesi için ancak böyle bir şey olmuş olması gerekir Gece'nin."

"Bu senaryoyu konser gecesinden sonra Gece'nin hepimize mesafe koyduğu günlerde de anlatmıştın bana. Böyle bir şey olmuş olabilir mi sahiden diye çok düşündüm. O yüzden Gece'ye gittim, daha o zamandan, 'Gece,' dedim, 'olur da ailem seni herhangi bir nedenden istemezse, ya da, değil istememek, senin hakkında olumsuz en küçük bir şey söylerlerse senin yanında olurum; hatta, gerekirse silerim onları hayatımdan; biliyorsun, değil mi? Bana yapılmış bir saygısızlık gibi gelir bu. Seni ben sevdim, sana ben evlenme teklif ettim ve ne varsa

hepsi ikimizin arasında yaşandı. Olur da ailemin bizim camiada bu kadar göz önünde olduğu bir yerde yaşamaktan rahatsızlık duyarsan başka bir yere de giderim seninle. Dünyanın neresine istersen oraya giderim.' Evet, böyle dedim Gece'ye. Her tür ihtimali göz önünde bulundurduğum için detaylar verdim, keskin laflar ettim. 'Olur da şöyle olursa... Olur da böyle olursa...' Bir sürü şey söyledim. Daha ne yapabilirim ki? Gece ailem karşısında kendisini ezik hissetmişse eğer, bu birlikte aşamayacağımız bir şey olmadı hiçbir zaman bana kalırsa."

"İşte, diyorum ki, ya eziklikten fazlası varsa, ya ailen Gece'ye ağır gelecek bir şey yaptıysa? Ne kadar gururlu olduğunu bilirsin. Sevginiz çok güçlü olabilir, ama çözemediğimiz şey her ne ise, sevginizden de güçlü demek ki. Bir kere şöyle dediğini hatırlıyorum Gece'nin: 'Mutluluğumla gururum arasında bir tercih yapmam gerekirse tabii ki gururumu seçerim.' Bunu nasıl bir durum için demiş olduğunu şimdi hatırlayamıyorum, ama Gece'nin sana şu an olduğu gibi davranması için ancak buna benzer bir şey olmuş olması gerekir."

Aklı son derece başında birinin bir gün aniden aklını kaybettiğini görürsem, hiçbir sebeple açıklayamadığı bir şeyi çok uzun zamandır düşündüğü sonucunu çıkaracağım hemen. Bilemediğiniz bir şeye katlanmak kadar yıpratıcı bir hâl yok yeryüzünde. Katlandığımız hâlleri katlanabilir yapan, onları bir sebebe dayandırabilmemiz çoğu zaman.

Neden sonra Gece'den haber alabilmeyi başarıyorum. Bir gün Fuat yanıma geliyor, fısıldar gibi yavaşça, "Bir arkadaşım haber verdi," diyor; "Gece bir orkestrada çalıyormuş."

Orkestranın konserine bilet alıyorum ve Gece'yi gözlerimde yaşlarla izliyorum sahnede.

Kollarımız arkadan birbirimizin belinde kenetlenmiş halde yürüyorduk gece Gece'yle dışarıda. Neşeyle konuşuyorduk ve gülüyorduk bir yandan. Gece bana Mössbauer etkisine dair bir şeyler anlatıyordu ve ne anlattığına dair kendisinin de fazla fikri yoktu; kahkahalarla bitiyordu cümlelerimiz bu yüzden. Bir dilencinin önünden geçtik. "Allah sevdiğine bağışlasın kızım," dedi dilenci kadın Gece'ye. Gece kadına döndü. "Bağışladı bile!" deyiverdi. Gülerek yürüyüp geçtik kadının önünden. Kahkahalarımız sokağın başından duyuluyordu.

Fuat, Işıl, Pınar, orkestradan üç beş kişi daha; hepimiz oturuyorduk. Tanımadığımız bir kadın girdi içeri. Kendinden o kadar emin, o kadar dik bir duruşu vardı ki hepimiz tereddüt etmeden inandık kadının çok güzel olduğuna. Gece hariç. Gece tereddüt edince etrafındaki herkese sirayet ederdi tereddüt. Gece bir şeyi sorgulayınca, zihnindeki sorulardan bizim zihnimize de sıçrardı soru işaretleri. Zaten, söylemiştim ya, Gece'nin duruşu insanı şöyle bir durup kendisini bir daha yoklamaya iten bir duruştu. O yüzden insan Gece'yi bir kez gördü mü bir daha unutamıyordu.

Dimdik duran kadın gecenin ilerleyen saatlerinde yanımıza geldi sonra. Gece'ye elini uzattı, "Sizi sanırım hatırlıyorum," dedi. "Carmen'de oynamıştınız yanılmıyorsam, değil mi?"

"Yanılmıyorsunuz," dedi Gece, "ve çok keskin gözleriniz var. Beni o karanlıkta, orkestranın içinden seçip çıkarmışsı-

nız. Çellom ve ben hakikaten de oynadık Carmen'de. Hatta, gecenin yıldızlarıydık bir ara."

Gece, kendisinden başka kimsenin veremeyeceği bir ses veriyor çalınan parçaya. Çok kalabalık bir orkestrada Gece'yi hemen ayırt edebilirim, sesini hemen bulup çıkarabilirim bütün sesler arasından. Hatta, daha da ileri gideceğim, aynı anda dört farklı salonda dört büyük orkestra çalıyor olsa, Gece'nin nerede olduğunu onu oraya elimle koymuş gibi bulabilirim. Evet, yapabilirim bunu. Ama işte buradayım, Gece'yi aylarca aradığım halde bir başkasının yardımı olmadan bulamamışım ve neden gittiğine dair hâlâ en ufak bir fikrim yok.

Kendimi Gece'nin yeni orkestrasına kabul ettirmek çok zor olmuyor. Daha büyük bir orkestra bu. Burada kimsenin eski orkestramızla bağı yok, Gece'yle bir geçmişimiz olduğunu bilmiyorlar. İkimiz de birbirimizi daha önce tanıdığımızı belli edecek bir şey yapmıyoruz. Hele bir zamanlar sevgili olduğumuz, herhalde bir şüphe olarak bile burada kimsenin aklından geçmeyecek bir şeydir. Gece buradaki herkese karşı nasılsa bana da öyle: Soğuk, ters, mesafeli; çoğu zaman, hiçbirimiz yokmuşuz gibi. Gece'nin arkasından konuştuklarını duyuyorum bazen.

"Bu kadar iyi çalmasa onu kimse tutmazdı orkestrada," diyor biri. "Ağzından bir laf da çıksın ki iğneleyici olmasın; ne gezer!"

Saygıyla karışık bir korku besliyorlar sanki Gece'ye. Gece'nin aslında ne muzip olduğunu burada kimse bilmiyor. Arkasından, ondan nasıl yaka silktiklerini konuşuyorlar, ama

yüzüne karşı kimsenin bir şey söylemeye cesareti yok. Acının insanı sertleştirdiğini Gece'de bir kez daha anlıyorum. Gece artık acıyı çekmiyor, gururlanacak bir şey gibi omuzlarında taşıyor onu. Bu neyin acısı olabilir, orkestrada düşünen sadece benim. Beni suçlamadığını biliyorum, ama bir şeylerin acısını çıkarmak ister gibi sanki benden bazen. Öyle günler oluyor ki beni herkesin içinde acımasızca eleştirmek için her fırsatı kolluyor Gece. O ortadan kaybolduktan sonra kulağıma eğiliyor bazıları, "Sizde peygamber sabrı var," diyorlar; "Nasıl katlanıyorsunuz o sözlere!" Birbirimizden hiç hazzetmediğimizi sanıyorlar. Beni Gece'ye karşı bu insanların teselliye çalışması handiyse eğlenceli; ama içimi de biraz burkmuyor değil bir yandan.

Gece, insanların damarına basmaktan haz alır gibi davranıyor bazen. Kalabalık hâlinde yemek yediğimiz, bir yerlerde oturduğumuz zamanlarda nadiren konuşuyor; ama ne zaman ağzını açsa herkesin tepkisini çekmeyi başarıyor. Bunu özellikle mi yapıyor bilmiyorum. Kimi sözleri var ki beni çok yaralıyor. Neşesinin nispeten yerinde, sohbete katılmaya normalden biraz daha meyilli olduğu bir akşam, aramızdan bir kadın bundan cesaret alarak "Merak ediyorum Gece," diye soruyor; "evlenmeye yaklaştığınız oldu mu hiç? Sizi bir erkeği çok severken düşünmeye çalıştım birkaç kez; ama, affınıza sığınarak söylüyorum ki, pek başarılı olamadım. Nasıl çello çaldığınıza şahit biri olarak, ne yalan söyleyeyim, kafama takıldı bu mesele. Müzik dışında bir tutkunuz, müziktekine benzer bir tutkuyla, 'ne olursa olsun' diyerek devam edebileceğinize inandığınız bir ilişkiniz oldu mu hiç?"

Gece kadının yüzüne ciddiyetle bakıyor. Kadının sorusuna karşı hiçbir kızgınlık yok yüzünde. Hiç duraksamadan, o her zamanki kendinden emin tonuyla, "Mesele bir kadının bir erkeği sevebilmesi değildir hemen hiçbir zaman aslında," diyor; "ve, bana beni ne olursa olsun seveceğini söyleyen herkese kırgınım."

Kestirip atar gibi, ancak inançla, canı hiç yanmadan, duyguları yokmuş gibi söylüyor bunu. Benden bir şeylerin intikamını almak ister gibi söylüyor. Benim yerimde kim olsa derinden sarsılır. Onu kıracak hiçbir şey yapmış değilim. O beni terk ettiği halde ben onu terk etmedim; işte buradayım. Evet, onu ne olursa olsun sevecektim; ve bunun aksini gösterebilecek, Gece'ye vefamda şüpheye yol açabilecek en ufak bir davranışım olmamıştı. Gece şimdi, benden yalnızca iki adım ötede oturmuş, bir masa dolusu insana neden, nasıl "Bana beni ne olursa olsun seveceğini söyleyen herkese kırgınım," diyebiliyordu? Ben ki ona sevgimde her zaman sebatkârdım, nasıl bir şey onu şimdi böyle, neredeyse öfkeyle konuşmaya itmiş olabilirdi?

Asıl kırgınlık öyle bir şeydir ki siz aynı anda hem beyninizden, hem kalbinizden vurulmuş gibi olursunuz birden ve etrafınızdaki hiç kimse bunun farkına varmaz. Siz orada bir enkaz gibi oturursunuz ve kahveler söylenir, garsonlar gelir gider, kahkahalar patlar. Kırgınlık, derinliği etrafınızdakiler tarafından da duyulabilen bir şey olabilseydi şayet, kırgınlık olarak kalmaz, muhtemelen zamanla geçebilirdi. Ama geçmiyor. Geçiyorsa, kırgınlık değildir o.

Kırıldığımı tahmin edebilecek tek insan olan Gece beni çok inciten duygusuzluğuyla ona söylenenleri dinliyor görünüyor. Sarsılmazlığı, şu an benim için çok sarsıcı. Duruşundaki bu dikliğe, sarsılmazlığa normalde çok alışık olduğum halde. Yorumlar yapılıyor.

"İnsanı sadece kendi annesiyle babası ne olursa olsun sevebilir," diyor biri. "Annemizle babamız dışında hiç kimse bizi her şeyimizle ve her şeye rağmen sevemez."

"Babalarımızla evlenemediğimiz için, ya da babalarımız bizimle evlenmedi diye başkalarıyla evleniyoruz zaten," diyor bu kez Gece.

Herkes şaşırıyor. Ben ise zaten birkaç dakika öncesinden beri o kadar şaşkınım ki şaşıramıyorum. Gece'nin yine, masadakileri kışkırtmak için böyle konuştuğunu düşünüyorlar ve bu yüzden üzerine gitmiyorlar cümlesinin. Bunun yerine, çok sevmek, ne olursa olsun sevmek, her şeye rağmen sevmek üzerine bir tartışmadır başlıyor. Gece'ye ilk soruyu soran kadın dayanamıyor, yine Gece'ye dönüyor.

"Bir insanı sevmeye inanıyor musunuz Gece," diye soruyor.

Gece elinde çatal bıçak, çilekli milföy pastasını kesmekle meşgul. Başını kaldırmaya bile gerek duymadan, "Sevmek mi; ne münasebet," diyor. "Deli gibi sevdiğim adamların hepsi bana deli olduğumu söyledi."

Pastadan bir lokma kesiyor ve ağzına atıyor.

Herkes gülüyor. Gece gülmüyor; ben gülmüyorum. Bir kere bile deli olduğunu söylemedim Gece'ye; bu gece neden böyle konuştuğunu bilmiyorum.

"Gülmeyin," diyor Gece, "Haklıydılar."

Bir keresinde şöyle bir şey işitmiştim Gece'nin ağzından. "Bir kadın bir adamı seviyor mu sevmiyor mu, ondan çocuk isteyip istememesinden anlaşılır," demişti; "Her kadın içindeki ben'i küçültmek, o küçülmüş ben'i yeniden büyütmek ister. Kendisini büyüttüklerinden daha güzel büyütmek ister. Bu yüzden kadınlar, farkında olmasalar da içten içe 'Keşke benim babam olsaydı,' diye düşündükleri adamlar babaları olsun ister çocuklarına. Hangi adamı içindeki çocuğa ideal baba görüyorsa, onu seviyordur kadın en çok. Kadın reel bir çocuk istemese bile böyledir bu. İyi bir babayla iyi bir sevgili arasında pek de fark yok aslında. Ancak, birinin kızı değilseniz gerçekten eğer, iyi baba diye bir şey de yok..."

Ben Gece'yi bu kadar severken, bu sözleri anlayamıyorum. Bu acının gerisinde ne olduğunu çözemiyorum. Bir insan çok uzun zaman acı çekince acılaşıyor; acılaştığı zaman başkaları da duymaya başlıyor o acıyı, o kişiden çok daha hafif bir perdeden de olsa. Ben bir süredir muazzam acı çekiyorum ama henüz acılaşmadım. Gece'nin acısının arkasında bu kadar uzun, çok uzun bir zaman olduğunu şimdi görebilmek beni hayrete düşürüyor.

"Gece'yle ilişkimiz ondaki bu eski, derin acıyla nasıl, nereden bağlantılı, siz sanırım artık biliyorsunuz," diyorum.

"Evet," diyor.

"Bana söylemeyecek misiniz?"

"..."

"Demek söylemeyeceksiniz?"

"Hayır..."

"Bunun ailemle nasıl bir ilişkisi olabilir, çözemiyorum. Kardeş olduğumuzu söylemeyeceksiniz herhalde?"

Gülüyor.

"Hayır, tabii ki kardeş değilsiniz. Bu da bir Türk filmi değil."

"Nedir öyleyse?"

"..."

"Nasıl acı çektiğimi biliyorsunuz. Bu soru yüzünden bazen aklımı kaybedecek gibi hissettiğimi biliyorsunuz. İstediğim tek şey bir cevap. Buraya geldiğiniz gün söz vermiştiniz. Gerçeği öğrenir öğrenmez benimle paylaşacaktınız."

"Öyleydi. Gerçekten paylaşacaktım sizinle. Ama böyle olduğunu bilmiyordum... İnanın bana, bilmek istemezsiniz."

"Bu meseleyi çözesiniz diye yardım ettim ama ben size. Size güvendim, bildiğim her şeyi bütün detaylarıyla anlattım. Konuştuğunuz insanların telefonunu, adresini ben verdim elinize."

"Haklısınız. Çok üzgünüm. Böyle olacağını tahmin edemezdim hiç. Hiç beklemediğim bir şey çıktı bu işin içinden. Kendi iyiliğiniz için; düşünmeyi bırakın artık bu işi."

"Yani? Hiçbir zaman söylemeyecek misiniz bana?"

"Hayır. Söylemeyeceğim. Size söyleyemem, yapamam bunu; affedin..."

Nehir

Polis mi psikanalist mi olduğunu bilmediğimiz Aydın anlatıyor

Tabii ki hatırlıyordu; hem de her şeyi. Sadece, hatırladıklarını hatırlamak istemiyordu. Hatırladıklarını hatırlamak dayanılamayacak kadar acı olurdu çünkü. O kadar mahzundu ki, zihni hatırladığını ona bir türlü itiraf edemiyordu. O kadar korkak bakıyordu ki, ben de itiraf edemiyordum bildiklerimi.

Kayıp kızı, ölü ya da diri, bulamadığımız için çok üzülüyordu. Her hareketi, o kız için tuttuğu yasın bir parçası gibiydi. Bu kadar kederli birine insan gerçeği nasıl söyler? Hele, o kız aslında gerçeği bildiği için bu hâldeyse.

Odasına girdiğimde pencerenin önünde ayakta, dışarıyı seyrediyordu yine. Kış gelmişti ve hâlâ bahçeye adım atmamıştı. Başını hiç çevirmeden, "Kar yağıyor," dedi; "Gördünüz mü?"

"Gördüm."

Ondan oturmasını istemedim. Tam tersine, ben oturdum pencerenin karşısındaki koltuğa. O hiç kıpırdamıyordu.

"Karda incilerini kaybeden bir kız hatırlıyorum," dedim yavaşça.

"Ben de," dedi.

"Sana o kızın hikâyesini anlatmamı ister misin?"

Döndü. Yüzünde şaşkınlık, korku, bir tepki aradım; bulamadım.

"Karda inciyi bulmak zordur," dedi onun yerine.

"Öyle."

Bir süre bekledi. Sonra, "Çok zorlandınız, değil mi," diye sordu.

"Evet," dedim.

Oturdu. Bakışlarını karşısındaki bir noktaya sabitledi yine.

"İşinizi kolaylaştıramadım pek," diye mırıldandı.

"Evet," dedim.

Zihni unutmuştu ama duyguları hatırlıyordu. Hem zihninin hatırlamayı istememesi hem de duygularının bir türlü unutamamasıydı onu aynı anda hem böyle çok ürkek hem de çok mahzun yapan. Öyle acılar vardır ki insanı çok cesur kılar; acısı, henüz, cesaret veren cinsten değildi. O yıllarda... Hâlbuki, sonraları onu âdeta bir kaplana dönüştüren şey, şimdiki acısının uzantısı olacaktı. Aynı şeyin, insanı zaman içinde birbirine tezat iki farklı kişiye dönüştürmesi, ne ilginç. Bizi yaşıyor yapan şey de, işte bu evrimimiz; yaşamamızın bizi evirip çevirmesinin kendisi. İnsan olmak, bu dönüşme

kapasitesinde saklı; yaşamımızın ve yaşamamızın bütün anlamı orada.

"Hayvanlar doğaya uyum sağlarlar; biz ise doğaya hükmederiz, onu değiştiririz," dedim ona; "Biz çevremize uymayız: Çevremiz biz ilerledikçe dönüşür."

"Biliyorum," diye cevap verdi, bilmekten ziyade bildiğini unutmuş gibi yavaşça; "Öyle olmasaydı müzik aletleri çalabiliyor olmazdık."

Çok şaşırmıştım bu cevaba. Son derece doğru bir cevaptı. "Öyle olmasaydı müzik aletleri yapabiliyor olmazdık." deseydi de son derece doğru bir cevap olacaktı kuşkusuz; ama o, insanın alet yapabilme becerisine hiç değinmemiş, direkt "çalabiliyor olmazdık" örneğini vermişti. "Öyle olmasaydı müzik aletleri yapabiliyor ve çalabiliyor olmazdık," deseydi bile bu kadar çok şaşırmayacaktım. Sanırım ilk o an anladım, Nehir'in çıkış yolunun bir müzik aleti çalmaktan geçeceğini. Nehir'i hayata bağlayacak, onu gerçeklikle kesiştirecek bir köprü arıyordum ne zamandır. Nehir'e masal dünyasından çıkmak için cesaret verecek bir şey. Çok sayıda yöne çok sayıda işaret veriyordu Nehir, ama onunla gerçek dünya arasındaki bağa dair bir ipucuna ilk kez rastlamıştım.

Ertesi gün bir çello getirdim Nehir'e. Müzik aletleri arasında en çok çellodan söz ediyordu Nehir çünkü masallarında. Sezgilerimde yanılmadığımı anlamam çok sürmeyecekti.

Nehir o kocaman aleti ıssız ve beyaz odasında görünce

çok şaşırdı. Önce bir süre konuşamadı. Sonra, "Ama çok pahalı bir şey bu," dedi.

Bunu bilebilmesini, Nehir'in gerçek dünya ile arasındaki bağa ilişkin ikinci ipucu olarak yorumladım.

"Annemin," diye cevap verdim. "Bana annemden kalmış böyle birkaç müzik eşyası var. Onların arasından seçtim senin için."

"Bu kadar değerli bir şeyi neden bana veriyorsunuz," diye sordu.

Bu sefer hangi anlamda değerdi kastettiği, bilmiyorum. Muhtemel ki çellonun benim için değerini de tahmin etmişti.

"Çünkü," dedim, "bana öyle geliyor ki sanki yeryüzünde bu çelloya senden daha çok ihtiyaç duyan hiç kimse yok ve olmayacak."

Söylediğimi yanlış duymuş ya da anlamamış gibi baktı yüzüme.

"Ama," diye mırıldandı, "ben bunu çalmasını bilmem ki..."

"Hatırlarsın," dedim.

"Öğrenirsin" değil de "Hatırlarsın" dediğim için şaşırdı mı, emin olamadım. Zaten iş bu konulara gelince kolay renk veriyor olsaydı, kendisi de hâlâ o kayıp kız olmazdı muhtemelen.

Nehir parmaklarını ağır ağır çellonun üzerinde gezdirdi. Bu dev, acayip aleti ömründe ilk kez çello görüyormuş gibi inceliyordu. Sanki parmak uçlarıyla bakıyordu çelloya.

"Bu.... Çok küskün bir çello ama bu," dedi.

Bunu bilebilmesini, Nehir'in gerçek dünya ile arasındaki bağa ilişkin üçüncü ipucu olarak yorumladım.

"Evet," dedim.

"Terk edilmiş bir çello."

"Evet... Senin ona ihtiyacın olduğu kadar çellonun da sana ihtiyacı var belki. Belki bu kadar zamandır seni bekliyordu. Biliyor musun, çok acı bir öyküsü vardı annemin."

"İçinde acı olmayan şeyler zaten öykü olmuyor," diye mırıldandı.

Sesinin tonundan, annemin öyküsünü –yahut, acısınıpek de umursadığı söylenemezdi.

"Yine de," dedim, "öykümüzü bizim öykümüz yapan, onun için çektiğimiz acı değil. O acıyla ne yaptığımız. Bir şey sırf içinde acı var diye öykü olamıyor yani. Yaşananlardan bir şey yaratabilmek mesele."

"Evet," dedi; "insanın çevresine adapte olmadığı ölçüde insan olabildiğini az önce söylediniz."

"Bunu yeterince anlattınız. Susun artık," der gibi konuşmuştu. Çevresindeki hiçbir şeyle ilgilenmiyordu şimdi. Parmakları çellonun tellerinde de yayında da gezindi, ama Nehir çelloyu çalmaya uzun bir süre yeltenmeyecekti. Hatta, o gün değil, ilk birkaç gün sonra duydum Nehir'in odasından bir ses geldiğini. Çelloya nasıl, neresinden dokunuyordu bilmiyorum; ama bu acayip aleti usulünce çalmadığı kesindi. Neredeyse bir hafta, Nehir çelloyla böyle vakit geçirdi ve ondan doğru düzgün hiçbir ses çıkaramadı. Bir hafta onu izledikten sonra Nehir'e çellonun nasıl tutulduğunu gösterdim.

"Yayın kendi ağırlığını bırak tellere," dedim. "Teller yayı

taşısın sadece; sen tellere yayla baskı uygulama ayrıyeten. Yay kendiliğinden dokunur gibi dokunsun tellere. Sen yokmuşsun gibi hareket etsin tellerin üzerinde. Sen kendi ağırlığını da duyurursan yaylar seni taşıyamaz; çello yanlış sesler çıkararak haber verir isyanını. Hafif ol. Yay da çok hafif olsun parmaklarının arasında. Çelloya izin ver ki kendisini duyurabilsin özgürce. Onun önüne geçme. Onu ezme."

"Hem rahat hem de dik oturmalısın, dedim. Parmakların tuşeye hem rahat hem de dik basmalı. Çello senin vücuduna dayanmalı, ama sen arkana dayanmamalısın. Ayakların yere tam, sağlam basmalı, sen güçlü durmalısın ki çello güvende hissedebilsin kendisini kucağında. Bedeninle sardığın çello göğsüne yaslandığında hem kendisi olabilsin, hem de korunaklı bir liman gibi duyumsayabilsin seni. Bacakların çelloyu hem sarmalı, korumalı, hem de onu özgür bırakmalı. Mesela... Mesela ata bindin mi hiç? İnsan ne zaman iyi binici olduğunu anlar biliyor musun: At bacaklarının arasında hâkimiyetin altındadır, onu bacaklarınla sarar, istediğin gibi yönlendirirsin; ama at hemen hissedemez bunu. Ata bindiğinde at seni taşıdığını zanneder. Ona sezdirmeden, dostça, usulca efendisi olursun onun. Zıtlaşarak efendi olunmaz, zorba olunur. Atın ne hissettiğini hissetmezsen, onun ne istediğini kale almazsan, onunla birlikte hareket etmeyi başaramazsan iyi binici olamazsın. Her konuda böyle değil midir? İşte, çelloyu da çalan sensin ama çellonun kendisini çalmasına da izin vermezsen iyi çalamazsın onu."

"Bütün çellolar duyarlar," dedim; "sen de duymalısın çellonun duyduğunu. Senden önce, iyi ve güzel çalan insanlar çaldılar bu çelloyu hep. Çello hâlâ, kendisine dokunan herkesi bir bir taşıyor tellerinde. Çellolar unutmaz. Sen de hatırlıyor-

sun aslında çelloların unutmadığını. Hatırlıyorsun, değil mi? Hatırladığını hatırlayacaksın bence; çelloyu izle yeter. Çellolar bütün izleri saklarlar. Çellonun tellerini bir kez hareket ettirdin mi, o hareket sonsuza kadar o tellerde yaşar. Şimdi sabit durduğuna bakma tellerin; o güzel çalışların hepsi oradalar. Annemden duyduğum çalmaların hepsini sana veriyorum bu çelloyla. Benim kulaklarımda, senin elinin altındalar. Çelloya dokununca sen de duyacaksın onları. *Çello sana dünyayı verecek; sen de ona kendini vermelisin.*"

Neden müteessir olduğunu bilmiyorum. Söylediğim bir şey onu rahatsız etmişti sanki. Ben konuşurken ayağa kalktı, uzaklaştı; pencerenin önünde durarak dışarıyı seyre daldı yine. Hiç unutmuyorum; çok uzun sürmüştü o kış. Kar bütün yolları kapatmıştı; hâlâ lapa lapa yağıyordu dışarıda. Nehir bir süre sessiz kaldı; sonra, uzun süredir unutulmuş bir şeyi hatırlamış gibi, kendi kendisine konuşur gibi, "Bırak su kaldırsın seni," diye mırıldandı Nehir. "Bırak, su kaldırsın bedenini yukarıya. Suyla mücadele edersen su düşmanın olur senin. O da sana karşılık verir mücadeleyle. Suyla dost ol, ona güven; su seni incitmeden tutup kaldırsın yavaşça. Sana sarılmasına izin vermezsen omuzlarından tutup aşağı çeker; ne kadar uğraşsan da yüze çıkamazsın sonra. Sonsuza kadar o karanlık sularda kalırsın."

Yanına gittim.

"Kiminle konuşuyorsun Nehir," diye sordum; "sudaki o kızla mı? Kayıp kıza mı söylüyorsun bunları?"

Sesini çıkarmadı. Beni duymamış gibi bakıyordu dışarıya. O kadar mahzundu ki çok hüzünlendim.

"Bak Nehir," dedim hızlıca; "aslında hiç kimse hiç kimseye gerçekten zarar veremez, biliyor musun; evet, hiç kimse hiç kimseye gerçekten zarar veremez! Bir şey var bizde; özümüzde olan bir şey, ya da, nasıl desem, sanki, varlığımızın özü olan bir şey; işte, sahip olduğumuz en değerli şey o, ve sahip olduğumuz en değerli şey, aynı zamanda, hiç kimsenin elimizden alamayacağı, hiç kimsenin zarar veremeyeceği şey! Duyuyor musun beni, sahip olduğumuz en değerli şey öyle bir şey ki hiç kimse hiçbir şekilde zarar veremez ona; hatta zarar verilemeyecek tek şeydir belki o! Bak, mesela sen çello çalıyorsundur ve çok güzel çalıyorsundur çelloyu, herkesten güzel çalıyorsundur: Hiç kimse senin elinden alamaz bunu. Elinden çellonu alabilirler, seni bir dağa götürüp bir mağaraya kapatabilirler, akıl almaz işkencelerle bedenine zarar verebilirler, ama aslında sana, bu dediğim şeye hiç kimse zarar veremez, hiç kimse onu senden alamaz. Ruhen sende olumsuz etkilere neden olamazlar mı? Pek tabii. Çello çalmayı sana unutturabilirler mi? Pek tabii. Ama ellerinden gelen her şeyi bile yapsalar, senin çelloyu güzel çalma kabiliyetini kimse senden alamaz. Unutursan, yeniden hatırlarsın ve yeniden herkesten güzel çalarsın çelloyu. Elli kere de unutsan elli kere yeniden çalışabilir, hatırlayabilir ve yeniden herkesten güzel çalabilirsin. Elinde bir çello olması bile gerekmez. Sen kolları bacakları kesilmiş, bir çuvala konup denize atılmış bile olsan, çelloyu çok güzel çalabilen, çelloyu çok güzel çalabilme yeteneğine sahip ve eline o olanaklar verildiğinde çelloyu yine herkesten güzel çalacak olan kız olursun. Asla unutma, hiç kimse, hiç kimse zarar veremez buna! Diyelim ki sen beste yapıyorsun. Yaptığın besteleri dünya üzerinde hiç kimse duymasa bile, elinden çıkan bestelerin her birini senden alsalar ve yok etseler, her birini sana unutturmayı başarsalar bile, ye-

niden, yeni bir beste üretebilme kabiliyetini hiç kimse senden alamaz. İşte, budur insanın varlığının özünde olan şey; başka kimsenin zarar veremeyeceği şey! Geçici etkenlerle bazen görünmez olsa da hep oradadır o; özü sendedir ve asla yok olmaz; yeniden ve yeniden, defalarca doğurabilir. Her zaman gebedir o ve sendedir. Doğurup doğurmamak sana kalmış; ama unutma ki sen ona hâlâ, hep sahipsin."

Şaşkınlıkla baktı yüzüme ve birden deli gibi ağlamaya başladı.

"Onu bana emanet ettiler," dedi aniden, hızlıca, sayıklar gibi; "onu bana emanet ettiler ve ben onu kaybettim!"

"Kim? Kim emanet etti?"

"Beyaz bir kızdı. Bembeyaz bir kızdı. Henüz kırmızı ayakkabıları olmamıştı. Henüz biri bile olmamıştı. Beyaz bir elbisesi vardı. Çok küçük; daha; kırmızı ayakkabılı kızdan daha küçük. Henüz hiçbir şey bilmiyordu. Kötülük nedir bilmiyordu. Hep gülümserdi. Kimi görse gülümserdi. Onu sahilde kumların üstüne oturtsam tek başına bıraksam hiç sesini çıkarmadan sakince oturur yanına yaklaşan bütün yabancılara hiç korkmadan gülümserdi. Kimseden kötülük beklemezdi. Melekler gibi gülümserdi. Melek gibiydi evet melek sanki adı da Peri'ydi. Kimseye kötülüğü dokunmamıştı. Henüz hiçbir şey bilmiyordu. Kötülük nedir bilmiyordu ve onu korumam için bana teslim etmişlerdi."

"Kim?"

"Çok masumdu günahsızdı her zaman sürekli hep tatlı tatlı gülümserdi ve ona bir kez bakan biri ona nasıl kötülük yapabilir? Baştan aşağı bembeyazdı. Hiçbir şeyden haberi

yoktu. Bu kadar beyaz bir yaratığa kimin kötülüğü dokunur? Biri ona elinde bıçakla yaklaşsa bıçağın ne olduğunu bilmezdi başını kaldırır bıçaklı yabancıya tatlılıkla gülümserdi ona bıçak çekseler bıçak ne demek bıçak çekmek ne demek bilmezdi bıçağı sırf uzatıldı diye masumca tutmaya yeltenirdi çok direnmesizdi harfsiz lekesizdi öğrenmemişlikti dünyanın en masum savunmasız en bilgisiz yaratığıydı. Onu bana bırakıp gittiler ve onu koruyamadım."

"Kim bırakıp gitti?"

"Hiçbir şeyden korkmuyordu. Korku nedir henüz bilmiyordu. Sahilde oturuyordu ve sessizce önündeki oyuncaklarla oynuyordu. Bir yabancı ona elinde zehirli elmayla yaklaşsa zehir nedir elma nedir bilmezdi yabancıya hiç korkmadan gülümserdi tatlı tatlı gülümserdi bir yabancı ona elma ister misin diye sorsa hiç düşünmeden eveet isterim diyerek başını uysalca sallardı iyilikle sallardı bilgisizce masumca sallardı sevinerek sallardı mutlulukla sallardı zaten hiçbir şeyi geri çevirmezdi ona önerilen her şeyi itirazsız kabul ederdi başı çok güzeldi."

"Kızı bırakıp gidenler kim?"

"Çok usluydu. Hiç ağlamazdı. Asla yaramazlık yapmazdı henüz yaramazlık yapmasını bilmiyordu ağlamasını bilmiyordu üzülmesini bilmiyordu. Şikâyet etmiyordu kapris yapmıyordu karşı çıkmasını bilmiyordu kızmasını ürkmesini inat etmesini tepki göstermesini hırçınlık etmesini bilmiyordu sadece seviniyordu eline ne verseler mutlu oluyordu alıyordu düşünmüyordu herkesi iyi bile sanmıyordu iyilik nedir bilmiyordu onu elinden tutsalar alıp götürseler giderdi hiç düşünmezdi tereddüt etmezdi korkmazdı bilmezdi benim onu korumam gerekirdi."

"Onu sana bırakıp giden kim, adam mı?"

"Henüz derdini anlatmasını bilmiyordu anlatmak nedir anlatılmak nedir bilmiyordu anlatsam anlamazdı onu boğazlasalar hiç direnmez sesini çıkarmazdı sonra nefesi kesilir gözleri büyür kaskatı kesilip düşer yerde bembeyaz kesilmiş bir kütle gibi beyaz güzel meleksi yüzüyle savunmasızca yatardı ama canı acırdı elbet çok acırdı acımaz mıydı sadece henüz acı duymamıştı acının ne olduğunu bilmiyordu acı duymayı beklemiyordu onu öyle gözleri kapalı dili dışarıda hareketsiz mosmor domuz gibi boğazlanmış boğazıyla ama masum çok masum bilgisiz bilmemiş anlamamış hatta belki şaşırmamış şaşıramamış bile ama ölmüş işte öylece kalakalmış bilmeden anlamadan kalakalmış masum yüzüyle görsem ne yapardım acaba deliye dönerdim çıldırırdım aklımı kaçırırdım hiç günahı yoktu bembeyaz her yanı boynundan kanlar akarken beyaz üstüne kırmızı kırmızı beyaz pamuk prenses gibi saçları da siyah hem belki hâlbuki onu bir kez görseler oysa kıyamazlardı ona asla kıyamazlardı karı henüz hiç görmemiş hiç yüzmemiş hem onu alsalar gidip denize atsalar orada bıraksalar beni bırakmayın gitmeyin yapmayın demeyi bilmezdi çırpınmak nedir bilmezdi korkmak nedir bilmezdi su yutmak boğulmak bilmezdi nefes almak demek gerekmek demek ne demek bilmezdi denize bakardı öylece masum masum bilmeden cahilce deniz onu yutardı o su yutmadan çok sessiz ölürdü direnmeden ölmeye karşı koymadan ölmek nedir bilmeden ölürdü ama canı acımaz mıydı acırdı elbet çok acırdı hem de henüz çok henüzdü ama canı vardı nedir bu acaba diyemezdi ben kime ne yaptım bana bunu neden yapıyorlar neden acıyor böyle acımak da ne diyemezdi bilmezdi sadece acıya boyun eğerdi çok sessiz

ölürdü hiç karşı koymadan karşı çıkmadan ölürdü o zaman hepimiz ölürdük o ölmemeli."

Benim yerimde kim olsa sanki onu durdurur. Ben durdurmuyorum.

"Bana küçük kızı anlatma," diyorum; "yetişkin kızı anlat. Yetişkin kızla adamın hikâyesini bilmek istiyorum."

Birden ciddileşiyor. Bir başkası onu böyle görse şizofren olduğunu düşünür.

"Kızın kalbinde bir sorun vardı," diyor, yavaş yavaş.

"Nasıl bir sorun?"

"..."

"Yeni bir sorun mu, yoksa eski mi?"

"Hem yeni hem eski."

"Başka?"

"Kız böyle yaşayamaz. Ölecek."

Sustu.

Birden.

"Lütfen daha çok anlat," dedim; "Her şeyi bilmek istiyorum, her şeyi."

Hiçbir şey söylemedi. Yüzüme de bakmıyordu. Keşke hiçbir şey söylemeden yüzüme baksaydı.

"İnciyi değerli yapan şey, dış etkenlere karşı dirençsiz ol-

masından geliyor," dedim; "inci bu kadar savunmasız olmasaydı, elmastan daha değerli olamazdı."

"Karın renginin beyaz olmasının nedeni karda hiç beyaz olmaması," dedi. "Su hiç beyaz olur mu? Karı beyaz yapan şey, kristalin ışığı emmediği için geri yansıtmasıdır."

"Adam kıza ne yaptı?"

"Karda olmayan tek renk beyaz. O yüzden bize beyaz görünüyor."

"Adam kıza ne yaptı?"

"Beyazda beyaz yok, aslında beyaz yok. Her şey bize gerçekte olmadığı renk olarak görünüyor."

"Adam kızı terk etmedi anladığım kadarıyla?"

"Keşke terk etseydi."

"Terk etmeler yok. Bunu sen söylemiştin bir keresinde. O zaman ne var?"

"Kız hem ölmüştü, hem de yaşıyordu. Ölmüşken yaşamak ne zor."

"Ölen kız hangi kız?"

"Adam kıza 'Sana karın suya döndüğü gibi döneceğim,' dedi. Adam sonra kıza sırtını döndü. Kız etrafına baktı. Hiç kimse yoktu. Bir denizin ortasındaydı ve yılan bile yoktu. Karanlığa gömülüydü ve elleri bile yoktu."

"Adam kıza nasıl sırtını döndü?"

"Gözlerimiz yanılıyor. Elmalar aslında kırmızı değil."

"Adam kıza ne yaptı?"

"Elmada olmayan tek renk kırmızı."

"Bunu anladım, elmaları bırak lütfen. Adam kıza ne yaptı?"

"Bence sorun kadının erkek için her şeyi ama her şeyi yapmaya hazır olması. Ona bütün hayatını düşünmeden ver-

mesi. Pastanın tamamını hiç düşünmeden vermesi. Erkek bir kadını sevdiği zaman ona pastanın belli bir kısmını verir sadece. Verirse."

"Evet, evet. Adam kıza ne yaptı?"

"Anlattığım tek şey bu zaten," dedi, hafifçe öfkelenerek; "ama siz anlamıyorsunuz. Elmaları kırmızı sanıyorsunuz. Erkeğin muazzam fedakârlığı, kadının olağan fedakârlığına denk geliyor."

Ona hiç katılmıyorum, ama tartışmak anlamsız.

"'Adam kıza ihanet etti,' demiştin bir kez. Adam kızı nasıl bir konuda yalnız bıraktı ki ona ihanet etti?"

"Adını koyalım dedikleri hiçbir şeyin aslında adı falan yok. Birleşmeler, ayrılmalar ve pasaportlar dâhil."

"Adam kızı sırtından vurdu."

"Evet."

"Nasıl?"

"Çok üşüyorum."

"Lütfen bir şey söyle..."

"İnciler bazen damla biçimindeler, bazen yumurta biçimindeler. Şekilden şekle giriyorlar."

"[illegible]"

"[illegible]"

"Kız neden denizde yalnız?"

"Orada kimse yok."

"Kız niye denizde?"

"Bilmiyorum."

"Sen neden denizdeydin?"

"..."

"Nasıl gittin oraya, hiç hatırlamıyor musun?"

"..."

"Kızı orada sen mi yalnız bıraktın?"

Acı çekiyor. Durmam gerek, duramıyorum. Konuşuyorum:

"Kızın başından bir yangın geçmiş."

Duraksıyor.

"Evet."

"Nasıl?"

"..."

"Ciddi bir yangın."

"Evet."

"Ama nasıl?"

"..."

"Kız yangında mı ölüyor?"

"Belki. Evet. Bir keresinde."

"Kız birden çok kez mi ölüyor?"

"..."

"Kız denizde mi ölüyor, yangında mı?"

"..."

"Aynı kız mı birkaç kez ölüyor? Yoksa bunlar farklı kızlar mı?"

"..."

"Adam kızı sevmeyi nasıl bıraktı?"

"?"

"Bıraktı mı?"

“ ”
...
“Senin yüzünden olmasın?”
“?”
“Adam kızı seninle mi aldatıyordu?”
“Hayır. Tam tersine.”
“Seni mi kızla aldatıyordu?”
“Hayır.”
“O zaman?”
“ ”
...

Arkasına yaslanıyor ve uzakta sabit bir noktaya bakıyor yine. Bugün artık hiç konuşmayacağını biliyorum.

Yanılıyorum. Konuşuyor.

“İsmim Nehir değil,” diyor. “İsmimi yanlış hatırlamışım. İnsan ismini nasıl unutur bilmiyorum. Şimdi geldi aklıma. İsmim Leyla benim. Evet, Leyla. Nasıl oldu da Nehir sandım ismimi ben?”

Ateş

Leyla, Gece'ye anlatıyor

Çocukluğum ortadan ikiye ayrılmıştı. Babamla yalnızca on beş günde bir görüşüyorduk, ama diğer günlerin en az yarısına yetecek kadar dolu bir anlamı vardı babamla geçirdiğim vaktin benim için. Annemle geçirdiğim vakitler, bu vakitleri babamla geçirdiğim vakitlerle kıyaslayarak, babamla geçirdiğim vakitleri özleyerek, annemle geçen vakitleri küçümseyerek ve bir gün bütün vaktimin babamla geçen vakitlere benzemesini ümit ederek geçiyordu. Annemle olan bütün o saat hesaplamalarının, lekesiz masa örtülerinin, kitap cümlelerinin, köşeli elbiselerin bir gün tamamen sona ereceğini ümit ederek... Köşeleri içeriden kıvrık elbiselerle hiçbir yere rahat gidilemiyordu çünkü; ne yana kımıldasam etime batıyordu sivri uçları, çizgilerinden çıkmadan hareket etmem için beni sürekli zorluyorlardı, bedenimi baştan tırnağa sarıp sarmalıyorlardı. Ne koşulabiliyordu ne de yüzülebiliyordu onlarla.

Babam sırasıyla bir pazar gününü benimle, bir pazar gününü de ailesiyle geçiriyordu. Eksiksiz, kusursuz bir aileydi bu: Güzel, başarılı bir eş, bir avukat; biri kız biri erkek iki çocuk.

Bu kusursuz aile tablosuna ben dâhil değildim.

Babamın karısı beni bu tablonun hiçbir köşesinde istemiyordu. Babamın ikinci evliliğinden olan kardeşlerimle hiç tanışmamıştım; çünkü babamın karısı benim onlarla tanıştırılmayacağımı daha onlar doğmadan önce söylemişti babama. Babamla kurdukları bu mutlu yuvaya hiç adım atmayacağımı da. Babamla herhangi bir evin çatısı altına gireceksek eğer, bu, babaannemin evi olurdu. Annem babamın aldığı oyuncakları, kıyafetleri eve getirmeme müsaade etmiyordu. Bana ait herhangi bir şeyin babamın yeni karısıyla kurduğu yeni evinden içeri girmesi de söz konusu değildi. Bu yüzden, babamdan bana gelen ne varsa burada saklıyordum. Hayatım gibi oyuncaklarım, eşyalarım da ikiye ayrılmıştı: Annemle yaşadığım evdeki oyuncaklar; bir de, babaannemin evindeki oyuncaklarım. Bu iki evde farklı oyuncaklarla oynuyor, hatta farklı oyunlar oynuyor, bu iki evde farklı şeyler yapıyor, farklı şeyler yiyor, bazen, farklı şeyler giyiyordum.

Evet, kendim adım atamadığım gibi, o gün babamın bana yolda aldığı bir balon, gittiğimiz lunaparkta kazandığım oyuncak ayı, ıslanınca değiştirdiğim çoraplarım, tokam, bebeğim, hırkam; benden herhangi bir şey de giremiyordu o eve. Babamın evine bakıp da varlığıma ilişkin bir ipucu bulmak olanaksızdı. Oradan bakınca, hiç yaşamamış gibiydim. Hiç doğmamış, hiç var olmamış, babamın hayatında hiç olmamış gibi. O yüzden de hep oradan bakıyordum kendime.

Babamın, orada bulunmuş olduğuma dair bütün izleri evine gitmeden önce arabasından titizlikle temizlediğini, kendisinden titizlikle temizlediğini, çok erken bir yaşta, acıyla fark ettim. Sevgili nedir, ne anlama gelir, henüz bilmiyordum; ama kendimi babamın karısından sakladığı sevgilisi gibi hissediyordum daha o yaşta. Babaannemin evi olmasa, babamla bir ilişkimiz olduğuna dair bir iz de yoktu hiçbir yerde. Ne annemin ne babamın evinde kabul gören eşyalarım kendilerine yegâne bir günah yuvası bulmuş gibi saklanıyorlardı burada. Evet; babamla her ne yaşıyorsak, günahtı sanki; bizimle işbirliği yapan babaannem dışındaki herkesten saklanması gerekiyordu. Okumayı bilmiyordum, telefon numaraları nasıl çevrilir henüz öğrenmemiştim; ama böyle hissediyordum.

Çocuk, varlığının annesiyle babası tarafından aynı anda, birlikte onaylandığını hissetmeli. Aldatmak içime o zaman mı işledi bilmiyorum. Ya da ölüm.

Hep, kapısından içeri hiç giremediğim, ve hiçbir zaman giremeyeceğimi bildiğim o evi düşünürdüm. Varlığımın kabul görmediği, ismimin hiç anılmadığı, ben hiç yokmuşum, hiç olmamışım gibi davranılan o evi. O evi bütün detaylarına kadar, tekrar tekrar hayal ettim günler geceler boyu. Mutfak raflarındaki bardaklarına, duvarlara asılmış, çerçevelenip şöminenin üzerine konulmuş, albüm yapraklarının arasına özenle yerleştirilmiş fotoğraflarına kadar, inceden inceye hayal ettim. Mutfak dolaplarındaki hiçbir bardak benim değildi. Çekmecelerin içinde katlanmış bekleyen çamaşırların hiçbiri benim değildi. Duvardaki, şömine üzerindeki, albümdeki mutlu aile fotoğraflarının arasında benim resmim yoktu.

Belli bir yaştan sonra, hep gidip dışarıdan izledim o evi. Dışarıda soğukta, karanlıkta bekler, pencerelerinden sızan ışığa bakarak onların şimdi o sıcak, aydınlık evlerinde nasıl gülüşerek, birbirleriyle şakalaşarak akşam yemeği yediklerini düşünürdüm. Her zaman çok neşeli bir aile tablosuydu zihnimde canlandırdığım. Yuvarlak bir masanın etrafında eşit aralıklarla oturmuş olurlardı. Masanın üzerine gelişigüzel dağılmış servis tabaklarını yemek boyunca bir o tarafa bir bu tarafa uzatıp dururlar, bir yandan da o gün başlarından neler geçtiğini şen şakrak bir havayla birbirlerine anlatırlardı. Bir biri konuşurdu, bir diğeri. Masada daha az ya da daha çok konuşan, daha çok soru soran, daha çok cevaplayan kimse yoktu. Bu masada herkes eşitti. Bizim evdeki masanın aksine...

Benim büyüdüğüm evde uzun, dikdörtgen bir masada yemek yenirdi. Masanın başında her zaman dayım otururdu. Annemin ağabeyiydi bu. Yemeğimize başlamak için dayımın yemeye başlamasını beklerdik. İlk lokma dayımın olurdu, ikinci annemin, üçüncü de benim. Yemekler ağır bir sessizlik içinde yenirdi. İkinci tabakların servis edilmesi için herkesin ilk tabağını bitirmesi beklenirdi. Olur da bir konuşma olacaksa, bu, yemeğin ardından kahveler içilirken, dayımın bana soru sormasından ve benim dayımın sorularını cevaplamamdan ibaret olurdu. Bir de, dayımın ve bazen de annemin bana söylediği, öğüt, direktif, ders niteliğindeki, çoğu zaman kesik cümlelerden oluşan sözlerden. Bunlara yanıt vermem beklenmezdi.

Orada beklerdim; gece, soğukta, karanlıkta, kuytuda ve ışığın geldiği yerden gözlerimi bir an ayırmadan, babamın

karısı ve iki çocuğuyla mutlu mesut yaşadığı bu sıcak ve aydınlık evin içini düşlerdim. Bir kere, emindim ki, ışıkları hep yanan bir evdi bu. Evin dört bir yanında aplikler, lambaderler, abajurlar, kocaman avizeler hayal ederdim. Eve ait tavanlar, duvarlar, çeşit çeşit lambanın hayaliyle uzayıp giderdi, katlandıkça katlanırdı zihnimde. Eve dair emin olduğum bir başka şey de, aile fotoğraflarının dört bir yanı doldurduğuydu. Çerçevelenmiş aile fotoğraflarını yakıştırdığım şömineyi bu yüzden kurmuştum. Duvarlarda apliklerin arasına kocaman aile fotoğrafları yerleştirmiştim hayalimde. Boy boy resimlerin sergilendiği büfenin iki yanına ayaklı lambalar asmıştım zihnimden.

Evi zaman zaman farklı biçimlerde hayal etsem de ışıklar ve resimler hiç değişmiyordu; evin temeli onlar üzerine kuruluymuş, diğer her şey onların içinden çıkıp ortalığa yayılmış gibi oradaydılar hep. Mutlu bir aileyi mutlu yapan ne varsa onu özetliyordu bir bir resimler: Babamla karısının düğündeki mutluluklarını özetleyen resimler, babamla karısının düğünden sonraki mutluluklarını özetleyen resimler, babamla karısının iki çocuğunun, doğdukları günden itibaren yaşadıkları her an kayıt altına alınmış gibi birbiri ardına sıralanıp duran resimleri, babamla karısının iki çocuğunun, attıkları her adım kayıt altına alınmış gibi birbiri ardına sıralanıp duran resimleri, ailece gittikleri tatillerden kesitler, çocukların doğum günlerinden, aile yemeklerinden, özel kutlamalardan kesitler, babamın kızının piyano çalarken resmi, babamın oğlunun müsabaka sonrasındaki resmi, babamın kızının bebekken sahilde oturmuş babama gülümseyen resmi, babamın oğlunun babamla balık tutarken resmi, babamın kızının

denizde bir resmi daha, sonra babamla kızının denizde bir resmi, bademcik ameliyatı sonrasında bir resim, basket maçı öncesinde bir resim, çocuklar paket paket unu yere dökmüş, üzerinde sevinçle tepinirlerken bir resim, babam çocuklarından birini omuzlarına almış, kollarını havaya kaldırırken bir resim, bir adada bir faytona binerken bir resim, bir kıyıda bir motordan inerken bir resim, babamın kızı neşeyle zıplarken bir resim, babamın kızı şekerlemelerini yere atmış ağlarken bir resim; hayata dair ne varsa her biri için ayrı bir resim. Zihnimde bu resimlerin sonu yoktu. O evde yaşayan insanların yaşıyor oldukları gerçeğini pekiştiriyordu resimler. Benim de yaşıyor olmamın aksine...

Babamın hiç görmediğim evini zihnimde aile fotoğraflarıyla bütünleştirmem ne zaman başladı biliyorum aslında. Babamla yemek yemiştik ve babam cüzdanını açmış, hesabı ödüyordu. Cüzdanın iki yanında, babamın iki çocuğunun vesikalık fotoğraflarını gördüm birden. Babam gözlerimin fotoğraflara takıldığını fark etti; rahatsızlık duyarak cüzdanı kapattı hemen. Dışarı çıktığımızda elini omzuma attı, "Bak, biliyorsun," dedi; "cüzdanımda senin resmini de taşımayı çok isterdim."

"Bir vesikalık fotoğraf çektirebilirim istersen," dedim. "Cüzdanın o bölmesi vesikalık fotoğraflar için yapılmış, değil mi? Sende vesikalığım yoktur belki de."

Babam durdu. Yüzüme baktı. "Sorun bu değil," dedi. "Alev'i biliyorsun işte... Senin resmini istemiyor cüzdanımda."

"..."

"Aslında niyetim üçünüzün resmini taşımaktı orada."

"?"

"Cüzdanımda resminin olup olmaması hiç önemli değil, Leyla. Ben seni hep kalbimde taşıyorum kızım. Resmin zaten hep aklımda benim. Oradan hiç çıkmayacak."

Bana bu beylik lafları söylediğinde ona inanmış mıydım hatırlamıyorum. Ama inanmaya ihtiyacım vardı; muhtemelen inanmak istemiş ve göz göre göre kabulü imkânsız hâle gelene kadar da inanmaya devam etmişimdir. "İnanmanın azı çoğu olmaz," derler; oluyor. İnsan aslında inanmadığını bilmeden inanıyor bazen. Hele bir kız çocuğuysanız, genç bir kadınsanız, ve sevilmeye açsanız. -Kız çocuklarının ve genç kadınların çoğu, yeterince sevilse de gereğince sevilmemiştir çünkü. Gereğince sevilmiyorsanız eğer, çok sevilseniz bile ne anlamı var sevilmenin, öyle değil mi?-

Gözlerimin açıldığı gün, genç bir kadın değildim artık. Başka biriydim.

Sanırım bu, az çok her kadın için böyledir.

İlk uyanma anı babamın kızı doğduğunda olmuş olsa gerek. Babamın oğlu olduğunda da bir burukluk hissetmiştim; ama babamın ikinci çocuğunun kız olduğunu öğrendiğimde duyduğum acı açıklayamadığım bir şekilde çok daha keskin, çok daha yakıcı olmuştu. Babamın, artık benim dışımda, "kızım" dediği bir kız evladı daha vardı; ve bu kız benim aksime babamın yanında, o evin içindeydi.

O evde bana yer yoktu.

Karanlıklar içinden babamın evini seyre dalardım ve bu küçük kızın getirildiği ışıklı evi tasavvur etmeye çalışırdım. Babam kızına "Beyza" adını koymuştu.

"Sen Leyla'sın, o da Beyza," demişti. "Leyla'ya uysun diye Beyza koydum kardeşinin adını. Leyla, ve Beyza!"

"Ama Leyla gece demek, Leyla karanlık demek, siyah demek," dedim. "Beyza ise beyaz, aydınlık!"

"Hiç öyle şey olur mu Leyla! Gece olmasa gündüzün, karanlık olmasa aydınlığın ne anlamı kalır? Hatta, ışığa, aydınlığa anlamını veren şey karanlık! Değerli olan şey, ayan beyan ortada olan gerçek değildir; kat kat gerçeği içinde saklayan karanlıktadır gerçeğin asıl anlamı. Yanlış yerden bakıyorsun sen. Değerli hiçbir şey yok ki aynı zamanda gizlenmiş olmasın. İnsanlar bu yüzden hemen göremezler gerçek değeri."

Daha o zaman sezmiştim sanki babamın sözlerinde çok da samimi olmadığını. Işıklar içindeki evlerinde yanında yaşayan kızını benden daha değerli tutacağını sezmiştim. Nitekim babam günden güne daha az emek harcar oldu bana. Beraber geçirdiğimiz zamanlarda, ışıklı evine gitmek için giderek daha çok acele eder oldu. Yazları babaannemin deniz kıyısındaki yazlık evinde geçiriyordum. Babamın o evde benimle ve babaannemle geçirdiği günlerin sayısı her yaz daha da azaldı. Hiç unutmuyorum; bir keresinde babam beni babaannemin yazlık evine gitmek üzere uğurlamadan önce otogarda valizimi açtırmış, her yaz yanımda götürdüğüm can simidi ile kolluklarımı valizden çıkarttırmıştı.

"Bu yaz artık bunlara ihtiyacın olmayacak," demişti. "Bir iki güne kalmaz geleceğim; ve yüzmeyi öğreteceğim sana!"

Babam bana yüzmeyi öğreteceğini her yaz söylerdi. Küçük yaştan beri sudan korkuyordum. Babaannemin yazlık evine gittiğimde can simidimi giyer, kolluklarımı takar, kumsalda otururdum. Babam beni suya girmeye ilk kez önceki yaz ikna edebilmişti.

"Bana söz ver," demişti babam o gün otogarda; "Bu yaz birlikte yüzeceğiz seninle."

Söz vermiştim.

O yaz babaannemin evinde kaldığım her gün boyunca bekledim; babam hiç gelmedi. Ara ara arayıp gelemediği için özür diliyor, niyet ettiği hâlde o gün yola çıkmasını engelleyen bahanesini açıklıyordu. Çocuklardan biri ateşlenmişti, arabasını tamire vermek zorunda kalmıştı, o hafta sonu baldızının düğünü vardı, eşinin amcası ailesiyle ziyaretlerine gelivermişti, bir toplantı için başka bir şehre gitmesi icap etmişti, dişi kırılıvermişti, yeni dişin takılması için beklemesi gerekecekti, hazırlandıkları ihale yüzünden işleri çok sıkışmıştı, evi su basmıştı, çatıda bir tamirat işi çıkmıştı, oğlu top oynarken ayağını incitmişti, kızının gösterisine gitmek zorunda kalmıştı, bu sefer de kayınvalidesi onları ziyarete gelmişti, şimdi kalkıp gelse ona ayıp olurdu, kayınvalidesinin tansiyonu çok yükselmişti, o gece hastaneye yatırmışlardı, çatıda yine tamir işi çıkmıştı, kombinin su ayarı bozulmuştu, kombi yapılamadığı için yenilenmesi gerekiyordu, komşuları besledikleri köpek için dava açmıştı, duruşma günü orada olmalıydı, kızının

doğum günü vardı, oğlunu bir sınava götürmek zorunda kalmıştı, eşinin dedesi vefat etmişti, o sabah birdenbire tırnağı batmaya başlamıştı, arabayı rahat kullanamıyordu; bu sorun hallolur hallolmaz gelecekti.

Babam gelemeyeceğini söylerken canım çok yanmıyordu; babamın o günlerde ailesiyle iki haftalık bir tatile gidip geldiğini sonradan öğrendiğimde duydum o ani, keskin acıyı. Babamın Beyza'yı kucağına alıp yavaş yavaş denize soktuğunu düşündüğümde; ben onu babaannemle tek başıma beklerken, ben onun o gün hastanede pansuman yaptırıyor olduğunu, ertesi gün yola çıkmayı planladığını düşünürken onun o sırada uzakta bir adada ailesiyle eğleniyor, muhtemelen Beyza'ya yüzme öğretiyor ve bana telefonda yalanlar söylüyor olduğunu öğrendiğimde.

Kim bilir bilmediğim daha neler vardı. Diğer yandan, asıl sorun bunların var olması değil, bunların benden, benim varlığımdan, benim bilgimden uzakta, çok uzakta var olmasıydı.

Bir daha kumsala adım atmadım. Denize karşı bir çeşit küskünlük olmuştu içimde; ne suya girmek ne de yüzmeyi öğrenmek geliyordu artık içimden. Arkadaşlarım, babaannem, bazen ziyarete gelen halam, kuzenlerim denize gittiğinde ben kitap okur ya da tek başıma uzun yürüyüşlere çıkardım. Ne kadar uğraşsalar da beni onlarla gitmeye ikna edemezlerdi. Gece deniz kenarına oturmaya gittiklerinde bile onlara katılmazdım.

Sanırım ilk o zaman, kendimle vakit geçirmeye başladı-

ğımda keşfettim yarasaların ne muhteşem yaratıklar olduğunu. Geceleri balkona çıkar, yarasaların havadaki seri, çevik hareketlerini hayranlıkla seyrederdim. Tek taraflı bir hayranlıktı bu. Yarasaların benim onlara duyduğum hayranlığa bir şekilde karşılık vermesi, onlarla karşılıklı herhangi bir şey yaşanabilmesi imkânsızdı; ve biraz da bu ayrıksı, yabani, kimseden etkilenmeyen hâlleriydi yarasaları bu kadar olağanüstü kılan. Kendilerinden başka hiçbir şeye benzemiyorlardı. Kuş da değillerdi, kanatlı fare de. Baykuş, şahin, hatta fare besleyebilirdiniz; ama bir yarasayı asla.

Bir yaz, yarasaların evin tavan arasına yuva yaptığı anlaşıldı. Onları oradan çıkarmak için hummalı bir mücadeleye girişildi. Evet, aynı benim gibiydi yarasalar. Kimse onları istemiyordu. Bir kere doğmuşlardı ve yaşamaları gerekiyordu; yarasaların yaşama hakkına kimsenin karşı çıktığı da yoktu zaten, ama yarasaların onlardan uzak, mümkün olduğunca uzak bir yerde yaşayıp gittiğinden emin olması gerekiyordu herkesin. Yarasaların bu kadar çirkin, bu kadar yabani olmaması nasıl mümkün olurdu? Tabii ki yarasalar kötücüllüğü getirecekti akla.

Yarasaların hep karanlıkla birlikte ortaya çıkması zihnimi çok meşgul eden bir şeydi. Yarasaların karanlıktaki kabiliyetleri, ayrıca gözleri olan bütün canlılardan daha hızlı, daha doğru hareket edebilmeleri değildi sadece ilgimi çeken. En az insanlar kadar yarasalar da isteksizdi insanları görmeye, onlarla herhangi bir şekilde karşılaşmaya. Hep bunu kara kara düşündükten sonra, "Babaanne," dedim bir gün, "ben çocukken sarışındım. Ama giderek koyulaşıyorum."

"Normal, kızım. İnsanın saçları büyüdükçe koyulaşır."

"Hayır, babaanne, öyle değil. Sadece saçlarım koyulaşmıyor. Tenim de koyulaşıyor giderek. Saçım, tenim, her şeyim. Olduğu gibi koyulaşıyorum."

"Güneşte yanıyorsundur."

"Hayır, öyle değil..."

Babaannemin göremediğini biliyordum. Neden bahsettiğimi anlamadığını. Diğer yandan, kimsenin göremediği bir şey olmasıydı zaten meseleyi mesele yapan. Onu benim nasıl bildiğimi benden bir başkasına nasıl anlatabilirim? Henüz küçük bir çocukken çellonun sesini duyduğum an, hayatımın artık asla eskisi gibi olmayacağını bilmem gibi bir şeydi bu.

O günü çok iyi hatırlıyorum. Zaten nasıl hatırlamam? Annem ve dayımla bir düğüne gitmiştik. Masada oturmuş yemeğimizi yerken, çellonun sesini fark ettim birden. Kulaklarımdan, olduğum yere çivilendim sanki. Hayatım yerle bir olmuştu, kökünden değişmişti o an ve bunu biliyordum. Sanki, çellonun sesi o zamana kadar hep içimdeydi ve ben onu ilk kez duymuştum. Bu sesi duyunca kendi varlığımın da ilk kez farkına vardım sanki. Evet, bu sesi duymak, kendi kendimle iletişim kurmak gibi bir şeydi. Kendi kendisiyle iletişim kurmak nedir hiç tatmamış birine, böyle bir şey nasıl anlatılabilir?

Kendimle daha önce hiç karşılaşmamıştım. Karşılaştığım şeyi hayretle, dehşetle, merakla, hayranlıkla inceledim. Varlığımın bu sesin içinde eridiğini duydum. Daha önce hiç bilmediğim bir korku ve zevki bir arada yaşıyordum. İçimden

başka bir ben yükselerek bu sesle bütünleşiyor, onun içinde kaybolup gidiyordu adeta. Bu sesi duyduktan sonra benden geriye kalan başka bir ben varsa artık, o bu sesti. Ama, aynı zamanda öyle bir şeydi ki bu, konuşan çello değildi; bendim. Çelloyu duyduğum an, kendi sesimi duymuştum sanki. Bir sesim olduğunu bile bilmiyordum daha önce. Evet, böyleydi; çelloyla karşılaşmadan önce bir sesim de yoktu benim.

Sahnede başka enstrümanlar da vardı; ama ben bir tek çelloyu işitiyordum. Sanki çello diğer enstrümanların hepsini bastırarak öne çıkıyor, diğer enstrümanlar sadece, çellonun vurgusunu ortaya çıkarmak için ona fon oluşturma görevini görüyorlardı. Piyano, keman, flüt, masalar, dekor; sanki her şey çellonun sesine hizmet etmek için oradaydı. Sanki bütün dünya çellodan çıkmıştı. Anneme, dayıma, salonu dolduran kalabalığa şaşkınlıkla baktım. Bu sesi hiç duymuyorlar, her şey normalmiş gibi gülüp konuşuyorlar, yiyorlar, başka işlerle uğraşıyorlardı.

Onlara neyi duymadıklarını anlatsam, bana deli diyeceklerdi; daha o yaşta biliyordum bunu. Hep böyle olur; birine duymadığı bir şeyi anlatmanın tek karşılığı aklınızdan şüphe uyandırmaktır hemen her zaman. *Müziği duyamayanların dans edenleri deli sandığı* gibi. Kimseye, kendisinin duymadığı bir şeyi duyuramıyorsunuz. Birinin duymasına yardımcı olmak da anlatmakla olmuyor. Bunu bildiğiniz, çelloyu da duyduğunuz an, deli gibi bir çello çalma isteği uyanıyor içinizde. Bilip de anlatamadığımız her şey çelloyu çalışımızda var.

Annemle ve dayımla oturuyor olmasak muhtemelen masadan yavaşça kalkar, iliklerime kadar duyduğum bu sese bedenimle de yönelirdim. Çelloya doğru yürüdüğümü bile fark etmeden yürürdüm herhalde çelloya; bir büyünün etkisindeymiş gibi. Ama onlarla beraberdim ve onların önemli saymadığı bir şey olmadığı müddetçe o masada oturmak durumundaydım. O gece annemle dayımın masadan kalkmamızın uygun olacağına karar verdikleri âna kadar hareketsiz kaldım sandalyemde. Benim dışımdaki hiç kimse bilmedi bana neler olduğunu. Zaten, kim ne zaman bilebilir ki? Bir çello çalmıyorsak.

Çello derslerine başlamam o geceden sonradır. Konservatuvara girmem, ondan çok daha sonra. Yine de, konservatuvar sınavına girdiğimde hâlâ kısa, çelimsiz, mini minnacık bir kızdım. Daha tam anlamıyla kumrallaşmamıştım bile. "Sen ufacık tefecik bir kızsın; böyle büyük bir aleti nasıl çalacaksın?" diye sormuştu jüridekiler; "Keman seçseydin bari," demişlerdi. Ben o aleti çalana kadar.

Çello çalmaya başladığımda, sanırım sesimi babama duyurma endişesi de taşıyordum. İyi çalmak, daha iyi çalmak, daha da iyi çalmak, babamın beni duyması için daha çok şans anlamına geldi sanırım uzunca bir süre benim için. Babam çellomu dinlemedi değil. Hatta bir resitalime geldiği de olmuştu. Ama beni hiç duymadı zannediyorum.

Çok güzel çello çalıyordum. Herkese parmak ısırtacak kadar güzel. Babama çellomu duyurabilmek için elimden gelen bütün fırsatları da kullandığım söylenebilir. Babam dinliyor,

bir yemeğin ardından âdet yerini bulsun diye "Eline sağlık; çok güzel olmuş," der gibi, beğendiğini söylüyordu her seferinde. Benim kuruntum muydu, yoksa babam beni gerçekten de baştan savma bir şekilde mi tebrik ediyor, övüyordu emin olamıyordum.

Bazen emin olmak için bir kıyas unsuru gerekir. Birçok çocuk gibi benim de babamın ilgisini, beğenisini belli ettiği zamanları kollamakta algılarım açık ve hızlıydı. Çocuk anne babasına karşı böyleyken, anne baba kendi çocuğunu ne kadar az tanıyor bazen. Birine karşı hassas olunmadan o kişi tanınmıyor çünkü. Bana hassasiyeti babam, annem ve dayım öğretmiştir. İnsanın kendisine gösterdiği hassasiyetle başkalarına gösterdiği hassasiyet arasındaki uçurumu da. Çoğu kişi aslında kendisi için olan çabayı çocuğuna verdiği emek zannediyor. Çoğu kişi yanılıyor.

Beyza yedi yaşındaydı ve piyano derslerine başlamıştı. Ben konservatuvarda herkesin parmakla gösterdiği öğrenciydim. Çello çalmaya başladığımdan beri "harika çocuk"tum. Babam Beyza'nın piyano çalmaya başladığını saklayamadığı bir sevinç ve heyecanla haber vermişti bana. Gözlerinin içi parlıyordu.

İnsanların gözlerinde parlayan ışıkları görmeyi babamın gözlerinden öğrendim. O kadar karanlığım ki ışıkları çok çabuk seçiyorum hâlâ. Işıklar içinde olan biri ışığı nasıl fark edebilir? Mahrumiyetlerimiz, aynı zamanda en güçlü yönlerimiz oluyor bu yüzden. Şanslı olmak çok da şanssız bir şey bir yandan. Şanslı biri çello çalabilir mi?

Hayır; şanslı insanlar çello çalamazlar. Piyano çalamazlar. Şiir yazamazlar. Mutlu bir çocuk müziği nasıl duysun? Onca mutluluk içinden...

Beyza'nın piyano çalmaya başlamasının üzerinden ne kadar geçmişti bilmiyorum. Babam zaten benimle Beyza hakkında konuşurken elinden geldiğince dikkatlidir. Beyza'nın piyano derslerine de elinden geldiğince üstünkörü değiniyordu. Ben sordum Beyza'nın piyanoda nasıl olduğunu. Hiç kımıldamayan, karanlık, içimdeki bütün kasırgayı o karanlıkta saklayan, hatta müşfik yüzümle. Anne babası başkalarıyla aile kuran çocuklar böyle taktikleri çok erken kapar. Kapmasalar hiç yaşayamazlar zaten. Doğmuş ölüler olurlar.

Ve, bilmenizi isterim, ölü doğmuş olanlar doğmuş ölü olanlardan çok daha şanslılar. Doğmuş olduğunuz hâlde ortada kalmanız en acısı. Hem doğmuş olup hem de yaşayamıyor olmak.

Babam yaşadıklarımı yaşamamıştı; benden katbekat saftı. İfademde o ilgili, sevecen abla merakını görünce en zayıf yerinden vurmuş oldum onu. Coşkulu bir heyecanla anlatmaya başladı. Beyza muhteşemdi. Evet, muhteşemdi. O kadar harika piyano çalıyordu ki. Keşke onu dinleyebilme imkânım olsaydı; nasıl da gurur duyardım onunla! Hocası hayrandı Beyza'ya. "Geleceği çok parlak!" diyordu. Sadece hocası mı, dinleyen herkes hayran kalıyordu ona. Eve biri gelince hemen Beyza'yı oturtuyorlardı piyanonun başına. Küçük kız yaşından beklenmeyecek bir iş çıkartıyor, herkes tarafından büyük beğeni ve alkış topluyordu. "Evinizde küçük bir dâhi var," di-

yorlardı, "Bir dâhi yetiştiriyorsunuz!" Yani, onlar tam olarak "dâhi" demiyorlardı aslında, ama böyle düşündüklerini anlıyordu babam bir şekilde işte. Benim Beyza'yı hiç dinleyememiş olmam ne kadar da üzücüydü. Müzikle ilgilenen biri olarak, Beyza'ya bu işte hiç fayda sağlayamıyor olmak!

Yüzümde sakin bir gülümsemeyle, her sözünü başımla bir yandan onaylayarak dinliyordum babamı. "Öyle mi, ne kadar güzel," diyordum. "Eminim öyledir; keşke onu ben de dinleyebilseydim," diyordum. Babam gösterdiğim desteğe, meraka hiç işkillenmeden inanıyor, ilgim onun anlatırken yaşadığı heyecanı daha da arttırıyordu. Ne kadar sürdü bilmiyorum; belki bir on, on beş dakika, hızını alamadan, sıkılmadan, herhangi birinin bunları dinlemekten sıkılabileceğine ihtimal dahi veremeden, ballandıra ballandıra anlattı babam Beyza'nın piyanoda yarattığı harikaları. Hiç şüphesi yoktu; Beyza piyano çalarken muhteşemdi. "Muhteşem" sözcüğündeki ihtişamın bütün ışıkları babamın gözlerine iniyordu babam Beyza'nın adını ağzına her aldığında. Babamın gözlerindeki ışıklar bir yanıp bir sönüyordu şimdi. Ne yapmış olursam olayım onun gözlerinde bir kere bile görmeyi başaramadığım ışıklardı bunlar. Ve ne yaparsam yapayım benim için asla yanmayacaklarını, ancak şimdi anlayabildiğim ışıklar.

Öfkem babamdan çok anneme yöneliyordu böyle durumlarda. Annem babamı kendisinden bir şekilde uzaklaştırmamış olsa hiçbiri olmayacaktı bunların.

Annem "Hiçbir şey bilmiyorsun," diyordu; "nasıl da eminsin onu uzaklaştıranın ben olduğumdan! O kadar genç, o ka-

dar safsın ki bir erkeğin sıkılıvermesi için hiçbir neden olması gerekmediğinin farkında bile değilsin. Beni şimdi olduğum kadın sanıyorsun hep. Değildim! Beni acılaştıranın baban olabileceği hiç mi gelmiyor aklına? Daha el kadar bir bebektin baban başkalarının yatağında sabahlamaya başladığında. Dünyanın en anlayışlı, en özverili, en sevgi dolu eşiydim ben. Beni aldattığı kadınların hepsinden daha güzeldim. Onunla evlenmeyi ben mi istedim sanıyorsun? Yıllarca kapımda yalvardı benimle evlenmek için. Bana dökmediği dil kalmadı. 'Sensiz yaşayamam. Seninle evlenemezsem başkasıyla da evlenmem,' dedi. Aklımı çelebilmek için türlü kılığa girdi. Babanın gözlerindeki ışıkmış! Bir erkek sana gözlerinde ışıklarla baksa, o ışık hep orada kalacak sanıyorsun, değil mi? Hayata dair hiçbir şey bilmiyorsun sen daha!"

"Dünyanın en anlayışlı, en özverili, en sevgi dolu eşi" gibi laflar çok abartılı geliyordu bana. Birçok kadının ağzından duyuyordum benzer sözleri. Kadınlar kusursuz bir âşık olduklarından hiç şüphe etmiyorlardı nedense. Erkek çekip gidince de inanamıyorlardı buna. Suçu erkeğin sadakatsizliğine yüklüyorlardı hemen.

Babamın gözlerindeki ışıkları görünce, o ışıkların bana hiç yönelmediği gerçeği, sonsuz bir karanlıkta bırakılmışım gibi çöktü üzerime. Sanki yoktum; hiç kimse göremiyordu beni. Babamın evini dışarıdan seyrettiğim soğuk, karanlık, kuytu köşe hayatımın tamamını kaplamıştı. Ne yaparsam yapayım görülemeyeceğini hissetmek beni hem yeise sürüklüyor hem de mantıksız bir şekilde kamçılıyordu. Daha önce hiç çalışmadığım kadar uzun saatler çalışıyordum; çelloyu her zamankinden şiddetli bir tutkuyla çalıyordum şim-

di. Daha güzel çalarsam birileri beni duyabilirmiş gibi hırsla çalıyordum. İçimdeki öfke, isyan, kırgınlık, ümitsizlik; hepsi parmaklarımdan dökülüyordu çalarken.

Bu sesi kimler duyabiliyordu bilmiyorum; ama buna ilk dikkat çeken Deniz Hoca oldu.

"Çok baskınsın, sen çellonun önüne geçiyorsun," dedi Deniz Hoca. "İzin ver çelloya. Müzik nedir bilmiyormuş gibi çalıyorsun. Hiçbir şey için araç olamaz müzik. Kendi kendisine araç olabilir sadece. Sen çelloyu kendisinden başka bir şeye araç olsun diye çalar gibi çalıyorsun. O ses senin için araç değil amaç olmazsa doğru yerde buluşamazsınız onunla. İçindeki şey her ne ise o kadar güçlü ki müziğin önüne geçiyor. Müzik üzerinden bir şey yapmak müziğin doğasına aykırı."

"O kadar doluyum ki başaramıyorum bunu. Söylediğiniz şeyi yapmak istesem bile diğer duygularımı kendiliğinden öne çıkmış, yarışırlarken buluyorum kendimi."

"Sorun o duyguların varlığı değil ki. O duygular ne kadar güçlü olursa olsun değil. Hatta, tam tersine, ne kadar güçlülerse seni de o kadar güçlü kılabilirler çelloda. Yeter ki sen onlara hükmetmesini bil. İşte o zaman lehine çevirirsin bu durumu. Bu şekilde, kazanmış görünürken kaybediyorsun sürekli."

"Nasıl?"

"'Başarmak', 'başarılı olmak'mış gibi lanse ediliyor bize. İnsanın kendine bir hedef koyması, sonra o hedefe ulaşması, bir şeyi başarmak, bir işin üstesinden gelmek güzel şeylermiş gibi öğretiliyor. Hâlbuki odağımız başarmak değil, başarılı olmak olmalı. Önemli olan, sadece zafer kazandığımızda değil, yenildiğimizde de başarılı olabilmek. Zaferlerimizde

de yenilgilerimizde de başarılı olabilmek esas mesele. Acı mı çekiyorsun? Savaşma o acıyla. Kabul et onu; al, olduğu gibi kabul et; sorgulamadan, neden böyle oldu demeden bas bağrına. Onunla uzlaş, onu evcilleştir. Evcil bir hayvan gibi eğit onu; yönet. Seninle beraber gelsin, yanında olsun, ama sen özgürce hareket etmeyi öğren o senin yanındayken. O kısıtlamasın seni. Savaşırsan zafer kazanırsın belki, ama alt edemezsin onu. Aslında ne zafer diye bir şey var ne de yenilgi. Her ne gelirse kollarını alabildiğince açıp kabul edebilmek; bu olmalı senin yapmaya çalıştığın şey. 'İnsan, suya girdiği için boğulmaz; o sudan çıkamadığı için boğulur'; doğru. Ama suyla savaşarak çıkamazsın sudan. Onunla savaşırsan su alt eder seni. Çektiğin acı çaldığın parçadan daha mı baskın? O acıyı kullan ve çaldığın parça gerçekten güzel çalınan bir parçaya dönüşsün. Parça kazansın zaferi; sen değil. Kaybetmeyi güzel kabul etmeyen, güzel kaybetmeyen kişi hiçbir şey kazanamıyor aslında. Gerçek zaferler öyle şeyler ki içinde düşman, rakip kavramları barınamıyor. Muzaffer yenilgilere dönüşüyor, düşman ya da rakipleri alt ederek başarılan şeyler."

O günlerde Pachelbel'in *Canon*'una çalışıyorduk. *Canon* boyunca *Canon*'un altından devam eden o hüzün, *Canon*'un altından devam ettiği hâlde bütün parçayı saran o hüzün, o hüzünle ayrı ayrı değil, beraber, aynı anda devam eden coşkuyla birleşince kendimden geçiyordum adeta. Çalabilmek için kendimden geçmem değil, bilakis, kendimi her zamankinden güçlü duymam, kendime kendim avuçlarımın içindeymiş gibi sahip hissetmem gerektiğini anladım sonra bir ânın içinde. Kısa, çok kısa bir ânın içinde. Ne kadar enteresan; bütün anlamalar bir an. Bütün hayatı değiştiren şeyler,

bir anın içinde olup bitiyor çoğu zaman. Yine de hayatın tamamına yayılıyorlar.

İnsanın hayatı değişse de görünürde kendisini hemen belli edemiyor her değişim. Nasıl çalmam gerektiğini yavaş yavaş anlamaya başlasam da tam anlamıyla başaramıyordum henüz bunu.

"Çalmayı o kadar çok istiyorsun ki çalamıyorsun," diyordu Deniz Hoca. "İstemeyi bırak da çalmaya bak."

Evet, duymaya yatkın olduğum bütün parçalarda olduğu gibi Canon'da da hüzün coşkuyla çarpışıyor, ama onunla çarpışınca onunla savaşmıyor, tam tersine bütün olup yeniden doğuyordu. Hüzün, coşkuyu derinleştiriyordu bu hâlde, coşku da hüznü. Bunu duydukça kendi hüznüm, kendi coşkum derinleşiyordu ve o hüzün ve coşkuyla çalmak istiyordum parçayı. Burada tökezliyordum işte. Kendi hüznümü, kendi coşkumu derinden duysam da bir kontrol içinden duymam gerekiyordu çalarken. Bunu ancak, kendi acımı önemsemeden başarabileceğimi öğrenmem zaman aldı. Kendi acımı bilsem, kabullensem de, "acı"yı, dünyanın acısını onun üzerinde tutmam, kendi acımı o büyük acının yanında çok da mühim görmemem gerekiyordu parçayı gerçekten duyup çalabilmem için. Sadece parçayı çalarken değil, acıyla ve dünyayla kurduğum ilişkiyi bütün bir hayat görüşü olarak değiştirmem gerekiyordu. Bir parçayı çalmasını öğrenmek, hayatı yeniden anlamlandırmak demekti kısacası. Çalışım değişmiyordu aslında; ben değişiyordum ve çalış biçimime yansıyordu bu.

İnsan hem çok hızlı değişiyor hem de çok yavaş. Hem çok hızlı öğreniyor insan, hem çok yavaş. Bir yandan kendimi duyarak, ama kendimi değil parçayı çalarak çalabilmem ne kadar sürdü, söylemek zor benim için. İnsan kendisi çalıyor, ama evrensel bir şeyle beraber mümkün olabiliyor bu. Kendime rağmen değil, ama kendimle beraber, kendimin dışındaki bir şeyle irtibat kurmak gibiydi bir parçayı çalmak. Kendime acımıyordum, acılarımı dünyanın en büyük acısıymış gibi duymuyordum artık acıyı çalarken. Yine de varlardı, oradalardı. Hüzün ve coşku çarpışıyordu Canon'da; kendi hüznüm, kendi coşkum olmasa çalamazdım Canon'u. Hatta, kendi hüznümle kendi coşkumu savaşmadan bütünleştirmesini öğrenmesem yine çalamazdım Canon'u. Yine de Canon'un hüznü ve coşkusuydu çaldığım; kendiminki değildi. Ben orada değil miydim peki? Oradaydım tabii! Ben oradaydım, Canon'u beraber çaldığım arkadaşlarım oradalardı; Canon hepimizden ayrı bir varlık olarak oradaydı ama. Çalmayı bitirdim, çalmayı bitirdik, Canon da bitti, Deniz Hoca'nın yüzüne baktım. Gözlerinde ışıklar vardı.

Işıkların, onları görmek için hareket etmeyi bıraktığımızda ortaya çıkması ne ilginç. Dar sokakların arasında kaybolmuşken, bir köşeyi dönmek ve o dar sokağın ucunda birden denizi görüp şaşırmak gibi. Zaten insan bir ışığı, bir de denizi görünce böyle sevince kapılıyor dünyanın her yerinde. Denizin altı çok karanlık bile olsa değişmiyor bu.

Aylarca, haftalarca çalışmıştık Deniz Hoca'yla, Canon'u çaldığımda gözlerinde ışıkları yaktığım günden önce. O günden sonra da aylarca, haftalarca sürdürdük çalışmayı. Karan-

lık, gündüzü bulup ilerliyor, ilerliyordu, trenler seferlerini tamamlayıp bir batı bir doğu yönüne hareket edip duruyorlardı, restoranlarda garsonlar masaların arasında koşturuyor, örtüleri değiştiriyor, değiştiriyor, değiştiriyor, sonra örtülerin üzerindeki mumları yakıyorlardı; biz hâlâ çalışıyorduk. Yanlış yay geçişini kullanıyordum ve çalışıyorduk. Bir ton alttan çalıyordum, bir ton yukarıdan çalıyordum ve çalışıyorduk. Tekrar tekrar başa alarak, üç bar geriden başlayarak, entonasyonu düzelttiğimize inanıp sonra yine, yeniden ve yeniden çalarak, aşağıdan çalarak deniyor, yukarıdan çalarak deniyor, tekrar deniyorduk.

"Mezürleri çok bemolden aldın," diyordu Deniz Hoca. "Yeniden çal."

"Fa'yı pis bastın," diyordu.

Bir daha çalıyordum.

Gözlerinde ışıklar yandığı zaman anlıyordum nihayet çok iyi çaldığımı. Hiçbir şey söylemiyordu o zaman. Sessizce dinliyor, ben bitirince birkaç saniye bekledikten sonra "Tamam," diyordu; "burada bırakalım."

Uzun saatler çalıştığımız zaman beni arabasıyla eve bırakıyordu bazen. Ders dışında çok az konuşurdu. Özellikle evine giderken, omuzlarına derin bir üzüntü çökmüş gibi sessizleşirdi. Uzun siyah paltosunun kemerini beline sarar, yakasını iyice kaldırırdı. Kızının hastalığına üzüldüğü için böyle olduğu söylenirdi öğrenciler arasında. Ağzı bıçak gibi dümdüz oluyordu ders bitince. Yüzü, vücudu da öyle. Küçük, dikdörtgen bir kutunun içinden hareket ediyormuş gibi, hiç sallanmadan yürüyordu. Yuvarlak hareketleri istese de yapamazdı sanki.

Başını önüne indirmişti bir kez beni dinlerken. Çalmayı bitirdim ve hâlâ önündeydi başı. Ne kadar zaman böyle kaldı bilmiyorum. Orada olduğumu unuttuğunu sandım. Neden sonra başını kaldırıp birden bozdu sessizliğini.

"Gidelim," dedi.

Yine hiçbir şey söylemeden kalkıp yürüdü; orada değilmiş, hiç orada olmamış gibi yürüyüp gitti sanki.

Derin iç çekmeleri, cümlelerinin arasına saklanmış sızlanmaları, gereği dışında yapılmış hareketleri yoktu. Her şeyi ölçülü, olması gerektiği gibiydi. Kahveyi hiç şekerli içmemek gibi. Kahveyi hiçbir zaman bir fincandan fazla içmemek gibi. Ne bileyim, bir insanın bir şeyi hiçbir zaman fazla kaçırmaması gibiydi. Dümdüz kâğıtları düzgünce katlayıp bir zarfa yerleştirmek ve toplantı bitince James Bond çantayı alıp gitmek gibi. Fazlasını bilmezdik.

Uzun sessizlikleri vardı onunla baş başayken. İçinde ne olduğunu çözemediğim sessizliklerdi bunlar. İyi çaldığımda gözlerinin parlamasının tersi gibiydi. Bir kere o yine böyle sessizliğe gömülmüş otururken belki de onu yalnız bırakmam gerektiğini düşündüm. Sessizce kalkıp gidiyordum ki bana döndü birden.

"Dur," dedi; "gitme."

Çok şaşırmıştım. Oturdum ve kim bilir ne kadar zaman birlikte oturduk o sessizliğin içinde.

Ailesinden hiç bahsetmezdi. Ama, ketumluğunun ötesinde bir sessizlikti bu sanki. Okula ailesinin yanından gidip geldiği hâlde, ailesine hiç temas etmeden ailesiyle yaşıyormuş gibi. Kendisini gerçekten de derin bir temassızlık içinde his-

settiğini çok sonra anlatacaktı bana. Ailesinden başlayıp bütün hayatına yayılan bir temassızlıktı bu. Uzay boşluğu onu çepeçevre kuşattığı hâlde dünyada, insanların arasındaymış gibi duyuyordu bedenini. Uzaya da ait değildi dünyaya da; yalnızlık, nereye gitse bırakmayacaktı yakasını.

Ben çelloya aittim. Çalarken sonsuzlukla bağ kurabildiğim anlarda kendimi evimde duyuyordum sadece. Ben oradayken biri bana gözlerinde ışıklarla baktığında, sonsuzluğu onunla da paylaşmış oluyordum böylece. Biri o sonsuzluğu ne kadar çok görebilirse o kadar çok paylaşabiliyorduk onu. Bir yazar, romanını görebilen okuyucularını da bu yüzden bu kadar çok seviyor olsa gerek; öyle değil mi?

Nietzsche'yi, Schopenhauer'ı, Dostoyevski'yi çellodan öğrendim. Çelloyu hayat getirmedi, hayatı çello getirdi benim için. Nitekim öyle olmasaydı iyi, gerçek bir çellist olamazdım. Müziği duymama yardımcı olan herkes yaşamı öğretti bana. Yaşamla yaşamak arasında ne kadar ince bir çizgi, hem de ne kadar büyük bir uçurum var. O ikisi arasındaki yerdeydim işte biriyle müziği duyduğumda. Her ikisine birden sahip olmaya yaklaştığımız tek an budur. Müziği duyup da bunu bilmeyen olabilir mi? Bir öğretmen enstrüman çalmasını öğretmez aslında; bunu öğretir, öğretebilirse.

"Merak ettiğim bir şey var. 'Deniz Hoca' diye bahsediyorsun ondan. Şimdi. Bu kadar şeyden sonra. Kendisine de böyle mi sesleniyordun baş başayken? Yani, başlarda değil. Şeyden sonra... Aranızda bir şeyler olmaya başladıktan sonra..."

Aramızda bir şeyler olmaya başladıktan sonra... Aramızda bir şeyler olmaya başladıktan sonra... Hem çok hızlı hem çok yavaş olan şeylerden biri bu da. Bazı şeylerin ne zaman başladığını, ne zaman bittiğini kimse söyleyemiyor. Özellikle de onu yaşayanlar. Düşünüyorum da sanırım hiç seslenmiyordum ona. "Deniz", "Deniz Hoca"; ona karşı herhangi bir hitap kullandığım yoktu yalnızken. Öğretmen ve öğrenci olmaktan çıktığımızda bile müsavi bir ilişkimiz olmadı. Hem, cinselliğin kendisi de müsavi bir şey değildir ki. Onu bu hâliyle istiyor olmamız onun hiç de müsavi olmadığı gerçeğini değiştirmez. Genç bir kızla orta yaşlı bir adamın, öğretmen bir erkekle öğrenci bir kadının ilişkisi bana hiç garip gelmiyor bu yüzden. Müsavi bir şey olsaydı eğer cinsellik, onu böyle arzuluyor olmazdık, değil mi? Erkek için de kadın için de hazzın temelinde bu eşitsizlik yatar zaten. En etkin göründüğü zamanlarda bile ancak ettirgen olabilen bir gerçeği var kadın bedeninin; edilgen ve ettirgen arasında ne kadar mesafe olduğu ise tartışılır. Kadının hiçbir canlıyla o canlı ona fiziksel karşılık vermediği hâlde birleşememesi, en su götürmez kanıtı bunun. Fiziksel gerçekler bu kadar açık, netken, on sekiz yaşında bir genç kızın üniversite hocasına âşık olmasından daha doğal ne olabilir? Hele hocası ona sırılsıklam âşıksa.

İlişkilerimizi bile tek başımıza yaşıyoruz. Aramızda ne kadar çok, ne kadar derin şeyler yaşanmış olursa olsun, beni onun bana sırılsıklam âşık olduğuna inandıran şeyleri anlatabilirim size ancak. O bana ne kadar âşık olduğunu ne sık, ne iştiyakla tekrarlamış olursa olsun, davranışları sözlerini ne güçlü doğruluyor görünürse görünsün değişmiyor bu. Nitekim, herkesin her söylediğini doğru söylediğine inanı-

rım. Sadece o an için, sadece o insanın gerçekliği için doğru olsa da...

"Aranızda geçenlere pek değinmek istemediğinin farkındayım. Tamam, yaşadığınız aşk ya da ilişki, her ne ise onu anlatma o zaman. Öğrenmek istediğim, sonrasında ne olduğu. Aranızı bozan şeyi merak ediyorum ben. Güzel değil, kötü şeyleri. Hikâyelerin kilit noktaları hep kötü şeylerde yatar."

Bir hikâyeyi hikâye hâline getiren, kötü şeyler oluyor hep. Kral, kraliçe, prenses halkla birlikte mutlu yaşadıklarında değil, ülkeye canavar girdiğinde başlıyor asıl hikâye. Kral öldüğünde, prenses kaçırıldığında, yağmurlar kesildiğinde. Kendi hikâyemizde ise, kötü şey ne zaman başlamış bilemiyoruz çoğu zaman. Farkına vardığımızda çoktan başlamış, belki de hep orada olmuş oluyor kötü şeyler. Benim hikâyemde öyle şeyler var ki, onlara kötü demeye asla dilim varmaz. Ama ne zaman başladılar, hatta orada mıydılar değil miydiler, söyleyemem...

Her şey bir inciyle başladı belki. Ama her şey bir inciyle mi başladı emin değilim yine de. Nasıl desem, insan, rahmine bir bebeğin ne zaman düştüğünü bilemiyor. Yani, insanın bedeni biliyor, kim bilir belki ruhu da biliyor, ama insan kendisi bilemiyor işte. Ben biliyor muydum bilmiyor muydum bunu da bilmiyorum. Karanlıklarda büyüyen şeyler en zor bilinenler.

İnsanın kendisini bilmesi, kendisini çevresinden ayırt etmesiyle başlıyor. Fetüsü anneden ayırt edebilmek güç bazen. Fetüs anneyi bilmiyor, ama anne de fetüsü bilmiyor, kendisi

sanıyor belki. Kadın bedeniyle erkek bedeninin eşit olmadığını söylerken bunu da kastediyordum. İnsanın kendisinden vazgeçmesi güç. İnsanın kendisinden vazgeçmesi gerek bazen.

Denize kendimi öldürmek için girdiğim doğru. Çocukluğumdan sonra ilk ve son kez o gün girdim denize. Bir gece yanıma hiçbir şey almadan bir otobüse bindim, hiç bilmediğim uzak bir şehirde indim otobüsten ve ücra bir kasabada insansız bir kıyı buldum kendime. Korku dâhil hiçbir duygu yoktu içimde; zaten ölmüş gibiydim. Suya doğru ağır ağır yürüdüm ve hayat koyu bir karabasan gibi kapandı arkamda.

Yaşamam için açık hiçbir kapı kalmamıştı arkamdan kapanan bu hayatta. Deniz Hoca'nın kendi hayatını tarifine dönüşmüştü benim hayatım da. "Çok birikmiş ve hiçbir yana hareket edemeyen bir su gibiyim," diyordu; "kendi içinde sıkışıp kalmış bir göl gibi. Hayatımı hayata bağlayacak hiçbir yol yok: Senden başka. Beni bir nehir gibi denize bağlıyorsun sen. Hayattır deniz. Sen olmayınca nefes bile alamıyorum. Sen hayatıma girince başladım yaşamaya. Evet, nehrimsin sen benim. Bana hayat veren nehir.".

"Onu denize, yani hayata bağlayan nehir olduğunu o söylemiş sana. Bu yüzden mi isminin Nehir olduğunu söyledin denizden çıkınca? Onun sana verdiği ismi mi verdin kendine?"

Öyle değil. Yani, sadece öyle değil. Dinleyin. Suları en karanlık, dalgaları en şiddetli denizi seçmiştim ben boğulmak

için. Kıyıdan dik kayalıklar yükseliyordu hep. Kimin bedeni o kayalıklara çarpsa kaldırmaz o çarpmayı. O zamana kadar gördüğüm en sarp, en engebeli şeylerdi o kayalıklar. Zayıf bir vücudum var benim. Narin bir vücut. Çocukken suya girip çıktığım oldu birkaç kez; hepsi bu. Ne yüzmesini ne suyun üzerinde durmasını bilirim. O denizden sağ çıkabilmem olacak şey değil. Yine de, o denizde birini öldürmüş olmanın suçluluğunu taşıyorum hâlâ. Ben buradayım; o, değil. Hem gücüm bu hem de zayıflığım. İliklerimde duyuyorum yaşadığım kaybı. Karanlıklarda bekliyor o hâlâ. Bense buradayım.

Şimdi buradayım. Şu an. Biraz sonra burada olabilir miyim bilmiyorum.

Hiçbir şey sadece kendisi değil. Her şey yanındaki, etrafındaki başka şeylerle beraber kendisi oluyor. Bir şeyi çevresindekilerden ayıran şey kendisi olsa bile böyle bu. Ben denizden ilk o gün çıkmadım ki Deniz Hoca'yla olanlar olmamış gibi davranabileyim şimdi. Hiçbir şey kendisi olarak kalmıyor, ama hiçbir şey temizlenmiyor da. Şimdi yaşamam gerek, bir daha. En zoru bu. Yeniden yaşayabilmek için bir yol bulmam gerek kendime. Ölümden yaşama çıkan bir yol. Buraya bizi getiren bir yol varsa, buradan oraya çıkabilmek için de bir dönüş yolu vardır mutlaka. Kapalı göller yok aslında. Biz kapalı zannediyoruz kendimizi. Değiliz. Açık da olamadığımız gibi.

Her şey bir inciyle başladı belki. İçine kapalı, münzevi birçok insan gibi Deniz Hoca'nın da büyük merakı vardı denizin altına. Müzik dışındaki en büyük tutkusu dalgıçlıktı. Mü-

zisyenlik de bir tür dalgıçlık zaten ya. İncileri çok sevdiğimi biliyordu Deniz Hoca. "Olur da bir gün orada güzel bir inci bulabilirsem sana getireceğim," demişti; "güzel bir inciye rastlayabilirsem, sözüm olsun bu sana."

Sözüne sadık bir insandı aslında Deniz Hoca. Ya da, bir öğretmen olarak hepimiz öyle görüyorduk onu. Prensiplerine bağlı, ciddi, güvenilir bir insan olarak tanıyorduk.

Deniz Hoca hep, denizin altının ne kadar harika bir dünya olduğunu anlatırdı bana. Ona denize nerdeyse hiç girmemiş olduğumu söyleyince çok şaşırmıştı. "Seni denize götüreceğim," demişti; "Dünyanın en güzel, en temiz, en sıcak denizlerine götüreceğim seni. Yüzmeyi de öğretirim sana."

"Olur," demiştim; "Seninle denize bile girerim."

Hiç bırakmayacak gibi sarılmıştı bana.

"Sen hayatıma girmeden önce ölü gibiydim," demişti yine; "inan bana."

Her insanın her sözü doğru söylediğine inanırım aslında. Sadece o an için, sadece o insanın gerçekliği için doğru olsa da...

Deniz Hoca, bir evlilik kapanı içine kıstırılmış gibi hissettiğini anlatırdı hep. Eşiyle, oğullarına hamile kaldığı için evlenmişlerdi. İkisi için de erken yaşta, apar topar yapılmış bir evlilikti bu.

"Eşim bana tuzak kurdu," diyordu Deniz Hoca. "Evliliğe hazır değildim henüz, ona da söylemiştim bunu. Alelacele evlenmeye mecbur bıraktı beni. Beni oyuna getirip kafesledi. Yalan söyledi bana."

"Kızınız nasıl doğdu peki beş yıl sonra," diye soruyordum.

Uzun uzun anlatıyordu. Bütün detaylarıyla. Evlilikleri mutlu bir evlilik olmamıştı hiçbir zaman. Her ikisinin de tanınmış, üstelik katı prensipleri olan köklü ailelerden gelmesi, dışarıdan kimsenin kolay tahmin edemeyeceği zorlukları da getirmişti beraberinde; özgür olamamıştı hiç. Her yerde parmakla gösteriliyorlardı. Örnek bir aşk evliliği sanıyordu herkes onların evliliğini. On yılı aşkın süredir ayrı yattıklarını kendi çocukları bile bilmiyordu. Yattıkları odalara çıkan bölmeyi ayrı bir kapıyla kapattırmışlardı; evin onlara özel bu alanına kimse girmezdi izinsiz. Banyoları bile ayrıydı Dolunay'la.

Doğmalarını kendisi arzu etmemiş olsa da çocuklarına düşkün bir babaydı; en az, babamın ikinci evliliğinden olan çocuklarına düşkün olduğu kadar. Bana beni denize götüreceğini, bana yüzmeyi öğreteceğini söylediğinde bekledim; babamı beklediğim gibi. Babam gibi, benimle değil, ailesiyle yaşadı bunları. Mecbur kalmasa bunların hiçbirini yapmayacağını, bu yerlere benimle gideceğini, çocukları yerine benimle vakit geçireceğini söyledi. Babam gibi.

Babam gibi, ona da inanmak istedim. İnanmaktan ümit kesişim bir inciyle başladı belki. Bazen bana Deniz de bir inciden çıkmış gibi geliyor. Kim bilir, rahmi yaratan şey fetüstür belki. Değil mi ki anneyi yaratan şey bebek. Hiç anne olmadım. Ama anne olmakla anne olmamak arasında yaşadığım oldu belki.

Kar hastaydı. İncileri seviyor muydu bilmiyorum. Ama Deniz, denizden bir inci çıkardığında ona verdiğini kendisi anlattı bana. Bana verdiği sözü çoktan unutmuştu belki. "Çok güzel bir inciydi. Keşke görebilseydin," dedi bana, bana o sırada ne söylediğini bilmeden. Babam gibi.

"En merak ettiğim soru: Karin kim?"

Karin kim bilmiyorum. Belki de sorun biri olmaması, olamamasıdır.

Doğurmasa da rahmi olsun ister her kadın. Rahmim bana küstüğünde ruhum da küstü sanki. Rahmimin artık yaşamadığı hâlde hâlâ orada olması gibi, ben de ne ölebiliyordum ne de yaşayabiliyordum artık.

"Karin, Kar ve İnci isimlerinin birleşmesinden geliyor olmasın? İnci kim diye mi sormalıydım yoksa? İnci, sadece inci değil, öyle değil mi? İnci isminde biri de var. Var mı?"

Hayır, Nehir onun bana verdiği ad değil. Ben kendi kendimin de nehriyim. Ondan bağımsız olarak taşıyıcısıyım onun ben. Bir denize girdim, ve bir yol beni buraya ulaştırdı. Gittim; ama hep geri geldim.

Ben onu bir şekilde taşıdım. Onu taşımam, işte bu bağımsızdı onun varlığından. O kendisine dönüktü; kendisinden başka kimseyi taşımazdı, taşıyamazdı. Ben onun varlığını açtım ve içimde taşıdım. Doğamda var bu benim. Taşıdığım şeyi artık kaybetmiş olsam da hâlâ bir taşıyıcıyım ben. O gün

denizde birini kaybetmiş olmanın suçluluğunu içimde taşıdığım gibi, hep taşıyacağım gibi, kimseyi olduğu gibi bırakıp gidemem. Dokunduğum her şeyi, herkesi içimde taşırım ben. "Bütün kadınlar böyledir," desem, bilmem anlar mısınız ne demek istediğimi? Bir şey taşımıyor olduğumuzda bile potansiyel taşıyıcılarız biz. Hiçbir şeyi tamamen unutamamamız bundan. Kum değilim ben. Bir midye gibi, asla unutmayacağım inciyi.

Hamile kadınları karınları belli olmadan çok önce tanıyorum ben. Nasıl oluyor bilmiyorum, bir çeşit ışık iniyor birden üzerlerine. Görür görmez tanıdığım bir ışık bu. Işıkların hep karanlıklardan doğduğu gerçekten doğru. Değeri olan her şeyin, görünmeden büyüdüğü. *Yaşam, kadının bedeni gibi, hiçbir zaman açık konuşmaz. Kendisini çiçeklerinde gösterir, ama aslını kökünde saklar.* Kar mı İnci'yi taşıyor, İnci mi Kar'ı; söylemesi zor bazen. Her şey bir diğerinin karini; o kadar iç içeler ki onları birbirinden ayırmak imkânsız. Birbirlerinden ayırt etseniz de ayrıştıramıyorsunuz onları. Ruhun ve maddenin aynı şeyin iki yüzü olması gibi.

Bir şeyin içimde kök salıp orada yeşermesi gibi, kendimden ayırmakta güçlük çektiğim şeyler var bazen. Bir insan başka bir insana ne kadar yakınlaşabilir? İki kişi arasında hiç mesafe kalmaması tek şekilde mümkün ancak. Fiziksel mesafeleri duygusal mesafelerden ayıramayışım bundan.

Kadınlar çiçekler gibi açılırlar; sonra çiçekler gibi kapanırlar yeniden. Erkeklerse hep kapalı. Denizanaları gibi açılıp kapanarak hareket ettiklerinden hem değişken hem de kin-

dar görünmeleri kadınların. Erkeklerse hep kendileri. Ne veriyorlar ne de alıyorlar gerçekte. Ayçiçeklerinin güneşe dönüp durduğu gibi Deniz'e döndüğüm doğru. Bana öyle bakmıştı ki imkânsızdı bir karşılık vermemem. Kuşkusuz çok sevmişti beni: O beni bu kadar sevmese onu sevmek aklımın ucundan geçmezdi çünkü. Ama o erkek gibi seviyordu, bense kadın gibi seviyordum severken. Erkekle kadının birleşmesi bu yüzden bu kadar muhteşemken böyle problemli. En ahenkli olduğu durumlarda bile değişmiyor bu. Kadın kendisini bütün dünyaya kapatarak tek kişiye açıyor; ama erkek aynı kadın üzerinden bütün dünyayı istemeye devam ediyor aynı anda. Bütün erkekler aynı değil aslında, doğru; ama bütün erkeklikler ve kadınlıklar aynı. Hep aynı kadını seven erkekler bile severken aynı.

O günü çok iyi hatırlıyorum. Nasıl hatırlamam. Yangından sonraydı; okulda herkes şüpheli gözlerle bakıyordu bana. Gerçeği kimseye anlatamamıştım; yapayalnızdım. Okulun uzun koridorlarından yürüdüm, etüt odalarından geçtim, sonra nihayet piyano odasında buldum Deniz Hoca'yı. Akşam saatiydi, etrafta kimse kalmamıştı. Pencerenin önündeki berjere oturmuş, elindeki notları okuyordu Deniz Hoca. Ben içeri girince baktı, "İyi misin," diye sordu, neredeyse şefkatli diyebileceğim bir sesle. "Heyecanlı görünüyorsun. Her şey yolunda mı?"

Karşısındaki sandalyeye iliştim, ellerimi kucağımda birleştirdim. Ama konuşamadım hemen.

"Bak," dedi yavaşça, "Yangınla ilgili olarak..."

"Hayır, hayır," diyerek kestim sözünü; "Yangınla ilgili değil. Onun için gelmedim."

"Kötü bir şey yok ya?"

Derinden nefes aldım. Eteğimin uçlarını avuçlarımda sıkı sıkı tuttum nedense. Kelimeler boğazımda boğuluyordu ki Deniz'in mavi gözleri kaldırdı onları yavaşça. Beni kollarına alıp kaldırdığı günü hatırladım. Uçuyormuşum, yüzüyormuşum gibi hissetmiştim. Üzerimizden trenler geçiyordu. Başını saçlarımın arasına gömüp kokusunu içine çekmişti. Sonra saçlarımdan öpmüştü beni. Uçuyormuş, yüzüyormuş gibi hissetmiştim yine. Yüzebilmek, uçabilmek gibi bir şeydi zaten benim için. Nitekim öyle de.

Deniz bana gözlerinin bütünüyle bakınca ayaklarım hafifçe havalandı yerden.

"Ben..." dedim; "Bilmiyorum. Yani... İyi bir şey mi kötü bir şey mi bilmiyorum. Var mı yok mu onu da bilmiyorum. Ama bir şüphe düştü içime. İki ay olacak nerdeyse. Hem, hatırlarsan, bana dokunduğun o gün..."

Birden ayağa kalktı. Anlayamadığım bir şekilde hiddetlenmişti aniden. Duygusuz, nemrut bir sesle konuşunca iyice şaşırdım. Tereddüt dahi etmeden "İkimiz de biliyoruz ki," dedi, "sana asla dokunmadım."

Sendeledim. Gözlerine baktım; aynı mavi gözlerdi. Ama öyle bakmıyorlardı artık. Tanıyamadığım bir adamdı bu karşımdaki; daha önce hiç görmemiştim onu. İnsanın en yakını

bir anda nasıl en uzağı olur, o zaman anladım. Yine de anlam veremiyordum. Neden böyle söylemişti?

Hayretle geriledim. Bütün bunların gerçek olduğuna inanamıyordum bir türlü. Sesimi çıkaramadım. Orada durmuş, hâlâ aynı hareketsiz yüzle bana bakıyordu. "Bir kâbus mu görüyorum yoksa?" diye geçirdim içimden. Yüksek sesle, öfkeyle, gözdağı verir gibi konuşmuştu. Bense duyulur duyulmaz bir fısıltıyla söylemiştim söylemiş olduğum her şeyi. Onu böyle davranmaya sevk edecek nasıl bir neden olabilirdi?

Gerçeklik duygumu yitirmediğimden emin olmak için etrafa göz atıyordum ki yan odadaki o karaltıyı fark ettim. Kapısız bir aralıkla geçilen yan odada başka birinin gölgesi vardı. Hava kararmıştı, oda da karanlıktı; detaylar seçilmiyordu. Ama içeri vuran ışıkta siyah makosen ayakkabılarla ekose desenli bir pardösünün ucu çarptı gözüme. Hemen tanıdım: Bölümün hocalarından Doğan Bey'in ayakkabıları ve pardösüsüydü bu. Ne zamandır oradaydı, biz konuşurken mi girmişti içeri bilmiyorum; ama şimdi hiç kıpırdamadan duruyordu kenarda. Deniz'in neden böyle davrandığı da aydınlığa kavuşmuş oldu böylelikle. O zaman topladım kendimi. Doğan Hoca'yı fark ettiğimi sezdirmemeye çalışarak kapıya yöneldim; Deniz'e "Affedersiniz hocam, dedim; "Tabii ki haklısınız. Neden öyle söyledim bilmiyorum. Yangından sonra bir türlü toparlayamıyorum zihnimi. Kendimi ipe sapa gelmez şeyler söylerken, yaparken buluyorum bazen. Kafam karıştı yine. Ne yaptığımı bilmeden geldim buraya. Sizi de rahatsız ettim. Affedin."

Ağzımda böyle şeyler geveleyerek attım kendimi dışarı. Hiçbir şey yapmadı. Peşimden gelmedi. Aramadı. Koridorda yürürken, sokaklarda yürürken, o gece, sonraki gün, ilerleyen diğer günlerde; hep aynı cümle yankılanıyordu zihnimde: "İkimiz de biliyoruz ki sana asla dokunmadım!" Görünenden çok daha acımasız bir şey vardı bu cümlenin içinde. Sözcüklerle ifade edemeyeceğim bir şey. O şey bu cümleyle beraber zihnimin duvarlarına çarpıyor, çarpıyor, kocaman, karanlık bir boşluk olup içime doluyordu.

"İkimiz de biliyoruz ki sana asla dokunmadım!"
"İkimiz de biliyoruz ki sana asla dokunmadım!"
"İkimiz de biliyoruz ki sana asla dokunmadım!"

Bir an aklımdan çıkmıyordu bu cümle.

Bana hiç dokunmadıysa şimdi içimde taşıdığım bu şey neydi? Bana dokunmuş, bana kendi dokunuşuyla bir şey vermiş, sonra da beni onunla yalnız bırakmıştı. İnsanı kendisinden şüpheye götüren bir şeydi bu. Sadece ona değil, kendime inanmayı da güçleştiren bir şey. Bir yanlışlık vardı bu işte. Bu şeyle yalnızken ne düşüneceğimi de bilemiyordum.

Size yapılan bir şeyi affedebilirsiniz belki; ama sizin içinizde sizden ayrı bir şey varsa, ona yapılanı affetmek çok daha güç oluyor. Özellikle de, bunu yapan onu vaktiyle size vermiş kişinin ta kendisiyse. İnsanların varlıkları arasındaki sınırların ne kadar silikleşebileceği işte o zaman belirgin hâle geliyor. İnsan sadece kendisiyle değil, bir tür sorumluluk hissiyle de mücadele ederken buluyor kendisini. Kendiniz için mi

üzülüyorsunuz, yoksa size muhtaç bir başkası için mi; ayırt edemiyorsunuz. Üç ayrı varlık arasındaki ilişkinin en karmaşıklaştığı durum bu sanırım.

Sizden ayrı bir varlıkla beraberken yalnız kalabilmek diye bir şey var. Hatta, yalnız olmadığınız halde yapayalnız bırakılmak en kötüsü. Annemle dayım bana beni bir daha görmeyi istemediklerini söylediklerinde gidecek hiçbir yerim yoktu. Üstelik okuldan da atılmıştım; herkes benim, durduk yere yangın çıkarmaktan zevk alan, yalancı, hilebaz bir piroman olduğumu düşünüyordu. Beş parasızdım ve hakkımdaki dedikodular öyle alıp yürümüştü ki şimdi üzerimdeki bu yaftayla bir iş bulmam da neredeyse imkânsızdı. Babamın yaşadığı evi dışarıdan seyrettiğim gibi, Deniz İlter'in ailesiyle yaşadığı evi izlediğimi hatırlıyorum dışarıdan. Deniz kıyısında, üç katlı, çok güzel bir evdi bu. Deniz'in Kar'ın üzerine titremesi bana böyle davranıyor olmasa bu kadar incitmeyecekti beni. Benim kızımın Kar'dan ne farkı olduğunu düşünüyordum hep. Korunup kollanmayı o da hak etmiyor muydu? Onun da en az Kar kadar ihtiyacı vardı bir babaya.

Her birleşme bir çocuk ihtimali. Yaşayacak veya hiç yaşamayacak bir çocuk. Öyle olmasa Deniz'i evinden çıkarken izleyip sonra yolda önünü kesme hakkını da görmezdim kendimde sanırım.

"Ne arıyorsun burada," diye bağırdı beni bir köşeye çekip. "Aklından zorun mu var senin?! Ya bir gören olsaydı!"

"Mecbur kaldım. Telefonlarımı açmıyorsun ki."

"Keyfimden açmıyor değilim. Bir sürü laf dolaşıyor etrafta. Zor durumdayım."

"Ben de zor durumdayım. Hiç arkadaşım kalmadı. Annemle dayım yüzümü bile görmek istemiyor. Babamın verdiği para da bitmek üzere. Kalacak yerim yok."

"Tamam, durumun pek de iç açıcı değil. Ama beni ne diye riske sokup peşimde dolanıyorsun? Kendinle beraber beni de yakmak mı niyetin? O zaman mı rahat edeceksin?"

"?"

"Söylesene, ne istiyorsun benden?"

"Bu sırf beni ilgilendiren bir şey değil ki! Hiçbir şey olmamış gibi arkanı dönüp gidemezsin."

"Büyük büyük laflar. Ne çok biliyorsun sen. Yok öyle yapamazmışım, böyle yapamazmışım. Buralara kadar gelmişsin. Ailemin etrafında dolaşıp duruyorsun. Resmen taciz ediyorsun beni! Ne istiyorsun benden, söylesene; ciddi ciddi soruyorum: ne-is-ti-yor-sun-sen-ben-den?! Yeter artık ya! Geliyorsun, periyodik takvimini anlatıp duruyorsun, iki aymış üç aymış bilmem neymiş; bana ne bundan! Senin sağlık sorunlarını mı dinleyeceğim sabah akşam ben! Kendi derdim başımdan aşkın zaten. Git doktordan randevu al, test yaptır, işlem yaptır, icabına bak, ne halt ediyorsan et; benden ne istiyorsun?!"

"Beni doktora sen götür."

"Neden ben götürüyorum seni doktora; elin ayağın tutmuyor mu senin? Zor durumdayım diyorum, başımı kaşıyacak vaktim yok diyorum, kızım can çekişiyor diyorum, her an ölümle yüz yüze diyorum; neden hâlâ bıkmadan usanmadan üzerime geliyorsun benim! Ne istiyorsun, doktor parasını ödememi mi istiyorsun? Yettin canıma! Bana sürekli sana maddi manevi borcum varmış gibi mi davranacaksın böyle? Ben sana zorla hiçbir şey yapmadım, tamam mı! Senin

istemediğin hiçbir şey olmadı! Neyin faturası bana yıkmaya çalıştığın? Hayatımı, itibarımı mı mahvetmeye çalışıyorsun benim? Ömrüm boyunca didinip kurduğum şu kadarcık itibarımı hem de! Şu dünyada sahip olduğum tek şey bu benim, anlasana!"

"Ben senin çocuğunu taşıma ihtimalini taşıyorum!"

"Çocuğu taşıyor musun, taşımıyor musun?"

"Bilmiyorum!"

"Ne demek 'bilmiyorum'! Bil, öyle gel o zaman! Ne diye başıma ekşiyorsun?! Ne diye rahatsız ediyorsun beni böyle sokak aralarında?!"

"Çocuğu gerçekten taşımıyor olsam bile o ihtimali taşıyorum ben; az şey mi sanıyorsun bunu?! Tek başıma taşımıyorum bu ihtimali ben; sen de varsın içinde!"

"İpe sapa gelmeyen, bilgiç bilgiç laflar. Beni böyle gece gündüz takip etme hakkını, sokak aralarında yolumu kesme hakkını kim verdi sana ha; kim verdi?! Aramızda yaş farkı olsa bile, ben yetişkin bir erkeğim, sen de yetişkin bir kadınsın, tamam mı; ne olduysa iki yetişkinin karşılıklı rızasıyla oldu ve benim insan olarak bir sorumluluğum da yok sana karşı! İkimiz de eşitiz, yetişkiniz, ve sen benden daha güçsüz, daha kırılgan, daha korunaksız, her ne haltsa o değilsin! Öyleymiş gibi davranmayı, benden alacaklıymış gibi davranmayı bırak! Toplumun kadın algısı yüzünden bu vehimler; anlamıyor musun? Para lazımsa git ailen versin sana o parayı."

"Söyledim ya, konuşmuyorlar bile benimle."

"Babana git, ondan iste o zaman; neden bana geliyorsun?"

"Babam da annemle dayım gibi kırgın bana. İş bu 'hassas' meselelere gelince herkes birbirine benziyor birden. Ben bu duruma tek başıma gelmedim; yangından itibaren içinde

olduğum bu korkunç duruma beni sen getirdin, senin yüzünden hepsi!"

"Haddini bil bakalım küçük hanım, yok öyle bir şey! Başına gelen her şeyin sorumluluğunu benim üzerime yıkma öyle hemen! İki yetişkin kendi rızalarıyla bir araya gelirler ve bu da erkeğe de kadına da eşit sorumluluk yükler, eğer sorumluluk söz konusuysa."

"Kar'ın bütün sorumluluğunu üzerine alıyorsun ama! O iyi olsun, mutlu olsun diye canını dişine takıyorsun gece gündüz; ben sokakta, soğukta belki senin çocuğunla yatarken sen sabaha kadar başında bekliyorsun onun! Benden çalıp ona veriyorsun sen!"

"Ne saçma sapan laflar bunlar böyle; ne ilgisi var?! İstediğim kadar vakit geçiririm Kar'la, sana ne! Kimsin sen, benim çocuğumla ne zaman ne yaptığıma karışacak?!

"Ben senin çocuğunu taşıma ihtimali olan kadınım! Ne farkı var benim kızımın Kar'dan ha, ne farkı var?!"

"Manyak mısın nesin, neden sürekli Kar'dan bahsedip duruyorsun, neden?! En başından beri gözlerin kızımın üzerinde; ne istiyorsun şuncacık, hasta kızımdan?!"

"Benim kızım hem daha küçük, hem de daha kötü durumda belki. Kar'la ne istiyorsan yap, onu istediğin kadar sev, derdim bu değil. Ama Kar'ın ölmemesi için bu kadar çırpınırken benim kızımın ölmesini neden hiç umursamıyorsun?! Benim kızım neden Kar'dan daha değersiz?"

"Yeter! Bu kadar saçmalığa dayanamayacağım artık! Rahat bırak artık beni! Kızımı rahat bırak! Uzak dur ailemden!"

"'Bütün ailen benim artık.' demiştin bana! Ben uydurmadım, sen aklıma soktun bunları benim! Sonra gerçekten de

gerçek oldular; çünkü, birine dokununca, kendiliğinden ailesi oluyorsun onun. Senden öğrendim bunu ben, yaşayarak öğrendim, seni içimde taşımaya başlayarak öğrendim, ikimizden başka bir ikimizi içimde taşıma kapasitemi duyarak öğrendim! Ailem beni sildi senin yüzünden; bense göze aldım bunu. Kimsenin kızı değilim artık. Senin yanında olmayı seçtim ve bu yüzden senin dışındaki herkesi, her şeyimi kaybettim. Şimdi nasıl ayırırsın benim kızımı Kar'dan? Üstelik o senin de kızınken!"

"Deli olacağım! Hangi kız? Var mı öyle bir kız?!"

"Yok diyebilir misin?"

"Git tahlil yaptır o zaman; benden ne istiyorsun! Ben ne yapabilirim bu durumda?!"

"Ben bu duruma tek başıma gelmedim. Ayakkabının üstüne düşmüş toz gibi umursamadan silkeleyip atamazsın beni! Bir ihtimal varsa ikimize ait bir ihtimal bu; var mı yok mu diye düşünürken neden her şeyi tek başıma yüklenmek zorunda olayım?! Hem, ihtimal diye küçümsüyorsun, varla yok arasında diye küçümsüyorsun, ama yaşama hakkı desteklenirse belki de kocaman, sağlıklı bir genç kadın olacak embriyo neden daha değersiz olsun doğmuş, büyümüş çocuktan? Kar ölecek, ama benim kızım yaşayacak belki de. Kim bilir, belki Kar'dan daha güzel, Kar'dan daha akıllı, Kar'dan daha sağlıklı bir çocuk olacak. Onun bu hakkını elinden almak neden? Hem de daha hiçbir kapasitesini gerçekleştirmesine izin, fırsat vermeden! Kar'a karşı böyle şefkatliyken ona karşı bu kadar acımasız olman için nasıl bir sebep olabilir? Ne kötülük yaptı benim kızım sana?"

Ben konuşurken o beni kolumdan tutmuş, sürüklüyordu.

"Defol," diye bağırdı. "Defol! Zırvalarını da al git! Çıkma bir daha karşıma!"

"Kar'dan bahsediyorum diye öfkeleniyorsun bu kadar. Hâlâ Kar'ı düşünüyorsun!"

"Yeter!"

Beni sert bir hamleyle yere itti. Düştüm. "Bana anlattığın her şey yalanmış," diye bağırdım. "Sırf benim için söylediklerin değil. Ailenin seni boğduğunu, her birinden kaçıp kurtulmak istediğini söylemen, her şeye başkalarının gözü üzerinizde diye katlandığını söylemen yalanmış. Kar'ın ağırlığını seve seve kabulleniyorsun, ki kabullen de; ama benim daha doğmamış çocuğumun ihtimali bile ağır geliyor sana! Kızımı değil, beni istemiyorsun sen. İnsan kızını o kızın annesini sevdiği ölçüde sever. Dolunay'la mutluymuşsun demek ki!"

Parmağını sallayarak "Bana bak," dedi, "sen benim kızım değilsin, ben de senin ilgisiz babanın çöplüğü değilim. Sözde doğacak bir çocuğu bahane ederek kızımın yerini almaya çalıştığını anlamadığımı sanma. Sana babalık yapmayı kabul etmiyorum. Her ne derdin varsa git kendi başına hallet; beni rahat bırak! Bir hukuk falan kalmadı artık aramızda. Bit-ti!"

Kolum kanıyordu. "Bir ihtimal olduğu sürece bir hukuk da vardır," dedim. "İkimiz arasındaki ilişki bitmiş olsa bile o bir şekilde devam ediyor. Sen kabul etsen de etmesen de devam ediyor. Yakamızı hiç bırakmayacak."

"Ne diyeceğimi bilmiyorum. Daha doğrusu, ne düşüne-

ceğimi. Yine bir masal dinler gibi dinliyorum bunları da. Gerçekten de birebir bu şekilde mi gerçekleşti aranızdaki konuşma? Nasıl desem... Sormadan edemeyeceğim. Yani, ne düşünmem gerektiğini netleştirmek için... Hamile miydin?"

"Onunla aynı hataya düşüyorsunuz. Hamile olup olmamam meselenin aslını değiştirmez ki. Nitekim o sırada bilmiyordum da bu sorunun cevabını. Ama bu soruyu onun gibi sürekli bana soruyorsanız, cevabı benden bekliyorsanız, cinselliğin erkek ve kadın için müsavi bir şey olmadığını da kabul ediyorsunuz demektir. Yani, kadının daha korunmasız durumda olduğunu ve bunun da erkeğe bir çeşit sorumluluk yüklediğini. En azından bir süre için."

"Bunu anlıyor muyum emin değilim. Katılamıyorum sanırım bu bakış açısına."

"Erkek olduğunuz için belki."

"..."

"Zamanla, yeni şeylerle karşılaştıkça görmeye de başlayacaksınız belki."

"Neyse... Şunu anlıyorum: Deniz Bey de herkes gibi senden yüz çevirince kendini öldürmeye karar verdin. Bu yüzden girdin denize. Öyle mi?"

"Kendimi öldürmek? Hayır, ben kendimi öldürmeye çalışmıyordum ki. Amacım bedenimi öldürmekti sadece. Bedenim artık kaldıramadığım bir yük hâline gelmişti benim için. Taşıyamıyordum onu; çok ağırlaşmıştı. Doğduğumda sahip olduğum beden değildi artık. Yaşayabilmek için öldürmem gerekiyordu onu. Zihnim bedenimden ayrıldığında rahatlayabilecektim sadece. Benim için başka bir yol kalmamıştı."

"Peki ya bebek? Denize bedeninden kurtulmak için girdiğinde bedeninde bebek de var mıydı?"

"Var mıydı bilmiyorum. Ama denizden çıktıktan sonra artık bedenimde olmadığını, yokluğunu çok iyi duyduğumu hatırlıyorum."

"Bildiğimiz anlamda bir fetüsün mü, yoksa senin kendine ait potansiyel bir parçanın mı? Orada kaybettiğin şey neydi?"

"..."

"?"

"İkisi arasında bu kadar belirgin bir fark var mı?"

"Dışarıdan bakan biri için, evet, olsa gerek. Fiziksel anlamda bir bebek miydi, yoksa metaforik bir bebek mi, bunu anlamak istiyorum. Ortada hiçbir ipucu olmadığı halde bebeğin kız olduğunu söyleyip durman aklıma ikinci ihtimali getiriyor hep."

"Bunu daha önce konuşmuştuk. Fiziksel olanla olmayan arasında bu kadar keskin ayırımlar yapabilseydim sanırım şu an burada oturuyor olmazdım."

"Her iki ihtimal aynı anda da mümkün, öyle değil mi? Belki birini diğerinin içinden yaşamışsındır?"

"..."

"Öyle mi oldu?"

"Neyin olup neyin olmadığı şimdi sözcüklerle ifade ettiğiniz kadar net olsaydı gerçeği şu anda elinizdeki o romanda arıyor olmazdınız. Hem de, ne anlatıyor olduğu ikinciye okunmadan önce anlaşılmaya başlanmayan bir romanda. Ne diye okuyorsunuz onu?"

"Başlığının neden *Kar ve İnci* olduğunu merak ediyorum. Üstelik, "Karin için" diye bir ithaf var ilk sayfasında. Gerçek netleşsin ister herkes."

"Herkes, gerçeğin aslında hiç de net olmadığını içten içe bildiği için netleşsin ister o gerçek. Aksi halde hiç böyle bir

ihtiyaç duyuyor olmazdık. Gerçek, hep eksik kalan bir şey. Tamamlarsam, gerçeği anlatmış olamam ki size. Anlatılabilseydi eğer, gerçek olabilir miydi hiç o?"

"Peki, o halde şöyle sorayım: Anlattıklarının kendi gerçekliği içinde düşünürsek, küçük bir kız ne zaman bir kadına dönüşür? Bir erkekle beraber olunca mı?"

"'Masallarındaki küçük kız sen misin?' diye sormanın başka bir yolu daha. Buna tek bir cevap verebilmem mümkün mü?"

"Hikâyende kendini tekrarlayıp duran, ama iki şekilde de okunabilecek o kadar çok şey var ki. Küçük kız 'ölemiyordu ama yaşayamıyordu da' dediğinde, 'içimdeki çocuk' dediğinde, hatta, 'içimdeki kırıklıklar' dediğinde..."

"Birini az da olsa görebilmek o kadar imkânsız ki. Bir insan, başka birinin çatlaklarından sızabilir olsa olsa. İnsanın rahmindeki cam kırıkları da olmasa iz süremeyeceğiz zaten."

"Böyle olabilir, ama ben bir insanın aynı anda bu kadar çok insan olabildiğini daha önce hiç görmemiştim ne de olsa. Karin, Nehir, Leyla, Gece... Gece'nin içinde kaç Gece olduğunu sormuyorum bile. Anlattığın kızların ne kadarı kendinsin, ne kadarı senden bir başkası, bilemiyorum. Ya da, seninle senden bir başkası arasında ne kadar ayrım yapabilmek mümkün, bunu da bilmiyorum."

"Ben de..."

Nehir

Polis mi psikanalist mi olduğunu bilmediğimiz Aydın anlatıyor

Onu getirdiklerinde hiçbir şey hatırlamıyordu. İsminden başka. Kötü bir olaya şahit olmuş olduğunu düşünüyorlardı. Şok yaşadığını. Nitekim sürekli "Bir şey oldu," diyordu, "çok kötü bir şey oldu." Ama ne olmuş olduğunu bir türlü hatırlayamıyordu. "Biri tehlikede," deyip duruyordu. Kim, neden, söyleyemiyordu.

"Bir kızı öldürdüler," dedi bir gün.
Bu, aslında, "Masum bir kızı öldürdüler," demekti.
"Kimi? Neden?"
Bir süre durup düşündü.
"Kızda değerli bir şey vardı," dedi; "çok değerli bir şey."
"Ne?"
"Bilmiyorum."
"Değerli bir mücevher gibi bir şey mi?"

Bir an durdu.

"Evet," dedi. "Öyle bir şey."

Onu denizden çıkarmışlardı. Bulunduğu yerin etrafı, Denizin içi ve civarı etraflıca araştırıldı. Herhangi bir ize rastlanmadı. Diğer yandan, denizde bir ize rastlamanın ne kadar güç olduğunun da farkındaydık. Nehir olayın nerede olduğunu dahi hatırlayamıyordu. "Bir kızı öldürdüler," diyordu sadece; "Ama biri daha var. O tehlikede."

"Neden tehlikede olsun? Mücevherden dolayı mı?"

Buna cevap veremiyordu.

Kimliği bir türlü tespit edilemedi. Hiçbir kayıp kaydı, eşkâline uymuyordu. Yirmi yaşlarında, kumral bir kızdı. Onu her tarafı beyaz bir odaya aldırdım. Odanın büyük bir penceresi vardı. Beyaz perdeleri. Pencere hastanenin bahçesine bakıyordu. Bahçede banklar, ağaçlar, ağır ağır dolaşan insanlar. Hastalar ve sağlamlar. Kimileri tekerlekli sandalyede olurdu. Kimileri kol kola volta atardı. Nehir hep pencerenin önünde otururdu. Vücudunda beyaz sargılar vardı. Üstünde beyaz hastane elbisesi. Elbisesinin, kollarını açıkta bıraktığı kısımlarındaki, yüzündeki çiziklere, yara izlerine hep gözlerim takılırdı. Onlardan hiç bahsetmezdik. Nehir onları önemsemez görünürdü. Sorduğum soruları pencereden dışarı bakarak yanıtlardı. Ondan aklından geçen her şeyi ölçüp tartmadan anlatmasını isterdim.

"Biz burada oturuyoruz," diyordu; "Ama kayıp bir kız var. Denizde bir yerde. Ölecek. Belki de çoktan ölmüştür. Biz burada oturuyoruz ve onun için hiçbir şey yapmıyoruz. Biz yaşıyoruz ve o ölüyor. Burada böylece oturmak ve o ölürken yaşamak çok acı."

"Kim olduğunu hatırlayabiliyor musun?"
"Hayır..."
"Başka?"
"Kızın ölmesini istiyorlar."
"Kimler?"
"..."
"Kimler?"
"O adam."
"Hangi adam?"
"..."
"Adam kızın ölmesini neden istesin?"
"Kızda adama ait bir şey var."
"Ne?"
"..."
"Kız o şeyi adamdan zorla mı almış?"
"Hayır."
"Gizlice mi almış?"
"Hayır."
"Adam kıza kendi isteğiyle vermiş bunu yani?"
"Öyle sayılır."
"Kız bunu kendi isteğiyle mi almış?"
"Belki."
"Nasıl?"
"Bilmiyorum..."

Bir süre susuyor.

"Şunun gibi... Adama ait bir şey, ama kızda kalmış."
"Sonra?"
"Sonra..."
"Adam verdiğini geri mi istiyor?"

"..."

"?"

"Bir şekilde. Sanki. Evet. Verdiklerinin hepsini geri almak istiyor."

"Hepsi?"

"..."

"Hatırlamaya çalış. Adam kendi rızasıyla verdiği bir şeyi neden geri istiyor?"

"Bunu bilmiyorum..."

"Düşün."

"..."

"Adama lazım mı o?"

"Adam onun yok olmasını istiyor. Ya da..."

"Ya da?"

"Kız yanlış kişi. Adam onu başkasına vermek istiyor."

Söylediklerinin her biri doğru, ama her biri eksikti. Gerçeği yalnızca parçalar hâlinde hatırlayabiliyordu. Beyninde aniden şimşekler çakıyormuş gibi, ışığın vurduğu sahne birdenbire aydınlanıyor, ama sahnenin öncesi ve sonrası, ötesi ve berisi o an için karanlıkta kalıyordu. En kötüsü de, hangi sahnenin hangisinden önce, hangisinden sonra olduğunu bilmemekti. Nehir'in bazen geçmişle geleceği karıştırdığını düşündüğüm zamanlar bile oldu. Bazen, Nehir'in gelecekte doğacak, hatta hiç doğamayacak, yahut hiç yaşayamayacak bir bebeği anlatıyor olabileceği geldi aklıma. Bazen de, hikâyesindeki yenidoğanın kendisi olduğu.

Aylar boyunca, kayıp bir ceset aradık. Aylar boyunca, kayıp bir mücevher aradık. Mücevherin bazen aile yadigârı bir gerdanlık olduğunu düşündük, bazense bir inci. "Değerli bir

inci mi?" diye sormuştum Nehir'e. "Belki değerli değildi. Ama kız için çok değerliydi..." diye cevap vermişti. Sesi o kadar dokunaklıydı ki kaybedilmiş incinin bir daha asla yerine gelmeyeceğini onunla birlikte duymuştum içimde.

"İnci, kızındı; ama yine de ayrıydı kızdan," demişti.

İkimiz de biliyorduk ki bahsettiği kız kendisiydi.

Vücudu beyaz sargılarla kaplıydı. Bu, çok mahzun olduğu içindi aslında. Kayalıklara çarptığında çok darbe almıştı tabii. Denize girdiğinde bedeninin zaten yara bere içinde olması da muhtemel. Ama, yine de, vücudundaki yaraların çoğu ruhsal açıdan acı çekiyor olmasından kaynaklanıyordu bana kalırsa. Kendimizi çok iyi, güvende hissediyorsak eğer, nereye ne kadar sert çarparsak çarpalım sapasağlam çıkar bedenimiz bu tecrübeden. Fakat ruhumuz bize kendisini duyurabilmek için bedenimizi kullanıyor aracı olarak. Ruhumuzla iletişimimizi kestiğimizde başlıyor hepsi. Ruhumuzla bedenimizi birbirinden ayırdığımızda. Acımız bedenimizde bir noktada birikip safra kesemizde bir taş oluyor, aside dönüşüp midemize saldırıyor, sivilceler, siğiller, yuvarlak kırmızı lekeler hâlinde cildimizde beliriyor bir gün. Her biri, bize bir şey söylemeye çalışıyor kendince. Yuvarlar kırmızı lekeler, biz görmediğimiz şeyleri görelim, başkaları bizde görmedikleri şeyleri görsünler diye çıkıyorlar ortaya. Görünce, geçecekler. Ama biz onları yuvarlak kırmızı lekeler sanmaya devam ettiğimiz için geçmiyor, başka şeylere dönüşüp yeniden, yeniden çıkıyorlar.

Evet, her şey yuvarlak kırmızı lekeler gibi. Bir an için yu-

varlak kırmızı lekeler; ama yuvarlak kırmızı lekelerden çok daha fazlasılar aslında.

Nehir'in vücudunda yaralar çıkmıyordu, Nehir'in vücudu yara hâlinde açılıyordu sanki. Yaralar Nehir'in bedeninde değildi, Nehir'in bedeni yaranın kendisiydi. Bir insanın nasıl olup da bu kadar çok acı çekebildiğine hayret ediyordum ona baktıkça. Diğer yandan, yeniden doğabilecek kadar çok acı çekiyordu. İnsan sadece bebeğini doğururken değil, doğarken, kendisini doğururken de acı çekiyor. Evet, kendi kendisinin nehri olduğu doğruydu: Aynı anda ölümü de yaşamı da içinde taşıdığını düşünüyordum bazen. İsmi konusunda kafasının karışık olması normaldi belki; denize giren kızla çıkan kız aynı değildi ne de olsa.

Anlattığı kızın kendisi olduğunun ne kadar farkındaydı, hiçbir zaman emin olamadım. İsminin Nehir olmadığı gibi Leyla da olmadığını anladığımda bunu onunla paylaştım ama "İsmimin Gece olduğunu zaten söylemiştim," diyerek omuz silkti.

Mahzun, boynu bükük kızdan, ters, umursamaz kıza dönüşmeye başladığı günlerdi.

"O halde kendi kendine konuşmuş olmalısın," dedim; "Zira ben hiç duymadım."

"İnsan," diye cevap verdi, aynı dik tavırla, "her zaman kendi kendisine konuşur. Bir başkasıyla konuşabilmek diye bir şey zaten mümkün mü ki?"

"?"

"Evet, öyle. Mümkün değil. Kiminle konuşursak konuşalım aslında kendimizle konuşuyoruzdur. Mesela dua mı edi-

yoruz: Bizi dinleyen bir Tanrı olsa bile, kendi kendimize konuşuruz dua ederken. Hatta, bu yüzden dua ederiz, bu şekilde anlam kazanır dua etmek. İçimizdeki Tanrı'yla konuştukça kendimizle olan dini bağımızı derinleştiririz çünkü. Bütün kâinat, bizim dışımızdaki her şey kendi içimizde. Örneğin, psikiyatrist neden konuşur hastayla; ona bir şey öğretmek için mi? Hayır. Çünkü bütün cevaplar, sorunlara bütün çözümler hastanın içinde; bütün iyi psikiyatristler bilir bunu. Psikiyatri seansları hasta kendi kendisiyle konuşsun diyedir hep. Psikiyatrist, kişinin kendi içinde zaten var olan bir şeyi görmesine yardımcı olabilir ancak. Çünkü hiç kimseye kendisinin görmediği bir şeyi gösteremezsiniz. Göstermeye çalışmak boşunadır. O kişinin kendi kendine görmesinde rol oynayabilirsiniz ancak. En başından beri farkındaydım bunun. Ben, aslında hiç konuşmadım sizinle. Şu an dahi siz kendi kendinize konuşmaktasınız."

Romanı okuyor olmasaydım ne demek istediğini anlayamazdım belki. Ama belli belirsiz siluetleri seçmeye çoktan başlamıştım zaten; o yüzden, sesimi çıkarmadım o böyle konuşup sonra sustuğunda. Susup, ben orada değilmişim gibi uzaklara bakması artık daha anlamlı geliyordu bana. Ben de öyle yapmaya başladım. Nitekim Gece'nin ailesini bulmam o günlere rastlar. Gece'nin gerçek ismini öğrendiğimde hiç kimseye bir şey söylemeden otobüse binip o büyük şehre gittim ve küçük bir araştırma daha yaptıktan sonra Gece'nin bir zamanlar yaşadığı evin kapısını çaldım.

Kızlarını gerçekten de merak etmiyorlar mıydı bilmiyorum. Ama Gece'nin nerede, nasıl olduğuna dair bir merakları,

endişeleri varsa, bunu saklamayı iyi beceriyorlardı doğrusu. Gece'nin göstermeye çalıştıklarıyla benim görebildiklerimi zihnimde tartıp duruyordum onlara bakarken. "Buraya gelmeden önce Gece'nin babasıyla konuştum," dedim. "'Evet...', 'Anlıyorum...', 'Haklısınız; böyle talihsizlikleri oldu Gece'nin...' gibi kesik cümlelerden başka pek bir şey söyleyemedi bana telefonda. İdrak etmekte güçlük çekiyorum; sizin kızınız değil mi bu? Nerede olduğunu öğrenir öğrenmez yanına koşarsınız diye düşünmüştüm. O heyecanı göremiyorum hiçbirinizde. Öncesinde neler yaşandığını bilmiyorum tabii; ama ne olmuş olursa olsun, o sizin kanınızdan, sizin büyüttüğünüz bir genç kız ve yabancı bir şehirde, yabancı bir hastanede tek başına. Üstelik, kim olduğunu bile hatırlayamıyor doğru dürüst!"

Belki bir şey söylerler diye sustum. Ama kendilerinden emin bir sessizlikle yüzüme bakmaya devam ettiler yine. Bu sessizlikte zayıf bir nokta, bir mahcubiyet aradım; bulamadım. Ne söylersem söyleyeyim çarpıp bana geri dönecekti sanki.

"Kayıp ilanı bile vermemişsiniz," dedim. "Bu kız bunca aydır nerede, ne yer ne içer; hiç mi aklınıza gelmedi?"

Bizim ülkemizde "dışarıdan" gelen kimselere karşı biraz ölçüsüz bir müsamaha vardır. Bu kuralın bu evde de fazlasıyla hüküm sürdüğünü sezdiğimden göze almıştım haddimi aşmayı.

Gece'nin dayısı bozdu sessizliği.

"Gece bizim için zaten kayıptı," dedi. "Kaybolmadan önce kaybolmuştu o bizim gözümüzde."

"'Gece isminde bir kızımız yok artık bizim,' diyorsunuz yani; öyle mi?"

"Belki."

"O ismi ona siz vermiştiniz oysaki. Bir insan bu kadar kötü ne yapmış olabilir? Kimsesiz, hasta, üstelik beş parasız kaldığında can düşmanımıza bile yardım ederiz biz. Öyle gelir içimizden. Bastıramadığımız bir dürtüdür bu. Doğamızda vardır. Bu kız... Bu kız sizin kızınız!"

"Değil..."

"?"

"Bakın Aydın Bey... Söylediklerinizde haklısınız belki. Hem, doğru, bizim de içimiz yanıyor. Tahmin edemeyeceğiniz kadar çok yanıyor hem de. Ama... Bir insan şerefi için yaşar. Başını herkesin önünde dik tutabilmek için yaşar. Başımız eğilmesin diye edemeyeceğimiz feragat yoktur, öyle değil mi? İşte, bizim hikâye de böyle..."

"Anlayamadım."

"Şerefimize sahip çıkabilmek için kendi kızımızı feda etmemiz gerekirse ederiz Aydın Bey. Aile şerefi onlarca, hatta belki yüzlerce yıl korunarak bize bırakılan bir şey. Düşünseniz, bize gelene kadar atalarımız ne emekler verdi, kendilerinden ne fedakârlıklarda bulundu kim bilir o şerefi muhafaza etmek için. Ben de o aile şerefinin sahibi değil, muhafızıyım sadece. Babam, dedem, büyük dedem; hepsi çok namuslu insanlardı. Onlar sayesinde alnımız açık. Bize bir utancı da miras bırakabilirlerdi. Kendimizi düşünürsek hem onlara hem de gelecekteki evlatlarımıza haksızlık etmiş olmaz mıyız? Gece'ye sahip çıkmak, kendimizi düşünmek, bencillik etmek demek."

"Hepimiz kabullenilmek isteriz. Hepimiz. Her ne isek, ve her ne olma ihtimalini taşıyorsak öyle kabullenilmek isteriz. Olduğumuz gibi kabullenilmek, hem de, olabileceğimiz gibi

kabullenilmek. 'Aile şerefi' dediniz. 'Aile'nin en temel işlevi bu zaten. Bir anne babanın çocuğu için yapabileceği en önemli şey, onu her ne olursa olsun bağrına basmak. Ve, onu her ne olursa bağrına basacağını çocuğa hissettirmek. 'Aile şerefi' diyorsunuz ya; aile olmanın şerefi budur bence, eğer varsa öyle bir şeref. Gece'nin de en derin ihtiyacı bu. 'Kızını her ne olursa olsun sevecek bir baba', Gece'nin zihninde 'kadını her ne olursa olsun sevecek bir erkek'le iç içe geçiyor. Düşünüyorum; Gece kabullenilmesi bu kadar zor ne yapmış olabilir? Bana kalırsa aslında Gece'nin yaptığı bir şey değil bu. Cüretimi bağışlayın; ama aylardır Gece'yi dinleyen biri olarak, Gece'nin yaptığı değil, olduğu bir şeyi kabullenmekte güçlük çektiğinize inanıyorum. Gece'nin daha doğduğunda sahip olduğu bir şeyi. Bu şey nedir bilmiyorum. Ama her ne ise, utanç duyuyorsanız bence siz ondan. Size asıl ağır gelen bu."

"Yanılıyorsunuz. Herkes evladını sevmek, sizin söylediğiniz gibi, bağrına basmak ister. Hatta, zor olan bunu yapmak değil, yapmamaktır aslında. İnsan sadece mecbur kaldığında yapabiliyor böyle bir şeyi. Çünkü... Namus ve şerefi için yaşar insan. Namus, ar ve şerefine leke gelmesin diye. Bizim için çok önemli şeyler bunlar. Bunlara bir halel gelirse başka hiçbir şeyin anlamı kalmayacak kadar önemli şeyler. İnsan öldürmek kötüdür diyorsanız eğer, bir başkası insan öldürdüğünde onun yanında değil, karşısında yer alıyorsanız, kendi evladınız da aynı kötü şeyi yaptığında karşısında değil, yanında olmanız yakışık almaz. Katile açıkça cephe almayan da onunla aynı suçu paylaşmış olur. Katile karşı çıkmayan katildir. Öyle değil mi? Gerçekten dürüst biriyseniz, evladınız kötü bir şey yaptığında 'Bu yaptığını tasvip etmedim, ama yine de evladımsın,' diyemezsiniz bazen. Kendi itibarınıza,

ailenizin itibarına karşı da sorumluluğunuz vardır çünkü; onu layığınca korumakla da mükellefsinizdir. Gece bizi üst üste kaç kez, ne kadar çok utandırdı, haberiniz var mı? Gece size ne anlattı bilmiyorum, ama yeğenim maalesef yalan söylerdi. Okulda yangın çıkardığını biliyor musunuz? 'Sigara içiyordum, yanlışlıkla oldu,' dedi hep. Gece'de kronik astım var. Ömründe sigara içmedi Gece. İçemez. Değil sigara içmek, bir başkasının sigara içtiği bir ortamda bile duramaz. 'Tadına bakmak istedim. Bir deneyeyim dedim,' gibi yalanlar uydurdu. Düşünsenize, ömründe sigarayı eline almamış, astımlı bir kız okulda tek başına bir kuytuya çekilecek ve orada sigara içmeyi deneyecek! Olacak şey değil. Yangını bilerek çıkardığını dürüstçe itiraf edebilmekten dahi aciz kaldı ama. Hiç değilse bunu yapabilseydi keşke. Dürüstlük bizim için çok önemlidir. Her şeyden çok namusuna, şerefine önem veren insanlarız biz. Gece bizi hayal kırıklığına uğrattı. Son derece saygın, değerli bir hocasının ismini olmadık iftiralarla lekelemeye çalıştı. İnsanın hayatta sahip olduğu en önemli şey ismidir Aydın Bey. Düşünsenize, başka bir ismimiz yok! Gece hocasının ismine dil uzatarak bizim ismimize de halel getirmiş oldu. İsmimizi hak etmiyor artık. Gece'ye anlayış gösterirsek, onu hiçbir şey olmamış gibi bağrımıza basarsak, kendi adımıza sürdüğü lekeyi kabul etmiş sayılırız. Kendi ismimizi lekeleriz. Onu böyle yetiştirmedik biz. Ne olursa olsun doğruyu söylemesini istedim ben ondan. Her zaman, ne olursa olsun doğruyu söylemesini! O ne yaptı: Çantasında hamilelik testini yakaladığımızda saçma sapan cevaplar verdi sorularımıza. Memleketimizin en saygıdeğer, en örnek ailesinden gelen çok muhterem bir bestekâr, üstelik üniversitesinin hocası hakkında ağza alınmayacak çirkinlikte şeyler söyledi. Hiç utanma-

dan! Çocuk bile tenezzül etmez böyle yalanlara. İlgi çekmek için yapmayacağı şey yok Gece'nin. Yalancı, hasta bir kız o."

Ne zaman biri bir diğerini hasta olmakla suçlasa o kişiden şüphe ederim. İnsanların ruh hastalığı dedikleri şeyi bu şüpheye sahip olabilecek kadar biliyorum çünkü. Gece'nin dayısı da sözleriyle o gün bende hayli şüphe uyandırdı; ama nasıl bir şeyden şüphe etmem gerektiğini bir türlü bulamadım uzun zaman. Yanlış bir şey vardı. İsmini koyamadığım bir şey. Orada, yanı başımdaydı. Ve ben sezdiğim halde göremiyordum onu. Gece'nin annesi o gün çok az konuştu. Ama o da ağabeyinin arkasında durduğunu hissettiriyordu her tavrıyla. Onun böyle susmasında, ağabeyinin aynı lafları evirip çevirip tekrarlamasında, bardağın altına yerleştirdikleri dantel peçetenin bu kadar temiz, bu kadar düzgün olmasında, perdelerin duruşunda, bu evde bir şey, bir şey, olmaması gerektiği gibiydi.

Nehir'in yanına elim boş döndüm. Olanlardan kimseye söz etmedim. Nitekim bir gün bir şeyin farkına vardım aniden: Nehir gerçek isminin bilinmesini istemiyordu. Kimliği açığa çıktığı takdirde Nehir kayıtlara gerçek ismiyle geçecek, soruşturma okula, ailesine yayılacaktı. Nehir'in istediğini yaptım. Nehir'in herhangi bir kimlik tespiti olmaksızın taburcu olmasını sağladım hastaneden. Gece'nin hayatının bu kesiti, intihar teşebbüsü ve sonrasında hastanede geçirdiği aylar, hiç yaşanmamış gibi olacaktı.

Gece yeni biri olarak başladı hayatına. Sezgilerimde yanılmamıştım: Gece kendisini çello sayesinde buldu ve onunla

kurdu yaşamını. Gördüğüm en güçlü kadınlardan biri Gece. Güçlü olmakla birlikte, hatta gücünüz nispetinde nahif, kırılgan değilseniz, gerçekten güçlü de değilsinizdir. Gerçek güç, nahifliğin, kırılganlığın yokluğu değildir; aynı anda nahif ve kırılgan olduğunuz halde, o nahif ve kırılganlıkla beraber ve onlara rağmen güçlü olabildiğiniz ölçüde güçlüsünüzdür esasında. İşte böyle bir güçtü Gece'deki. İncinmişliğini hâlâ taşıdığını seziyordum o gücün içinden. Çelloyu da o derin kırgınlık ve gururla çalıyordu; bu yüzden böyle güçlü, samimi ve benzersizdi çalışı.

Gece'yi yıllarca uzaktan izledim. Taburcu olmasından kısa bir süre sonra, Gece'nin yaşadığı şehre taşındım. Gece'nin, çellosunun yolunu takip ettiği gibi, ben de Gece'yi takip ediyordum. Yirmili yaşları, otuzlu yaşları, kırklı yaşları... Hepsinde oradaydım. Onunla hiç konuşmadığım halde hep etrafında.

"Madem bu kadar önemliydi sizin için, neden hiç konuşmadınız onunla?"

Bilemiyorum. Ama içimden gelmedi onunla konuşmak. İstediğim bu değildi. Onun orada bir yerlerde yaşıyor, hayatını idame ettiriyor olduğunu bilmek heyecanlandırıyordu beni. O yaşamın bir parçası değil de izleyicisi olmaktı sanırım tutkum. Yanına yaklaşırsam büyüsünü kaybetmesinden korkuyordum belki de. Varlığımı fark ediyor muydu bilmiyorum. Gece'yi gördüyseniz bilirsiniz; etrafındaki hiçbir şeyin farkında değilmiş gibidir hep. Ama bir keresinde öyle bir şey yaptı ki, onu izlediğimi ilk günden beri bildiğini düşündüm.

Bir çay bahçesinde oturmuş, çay içiyordu. Her zamanki gibi hep uzaklardaydı gözleri bir yandan çayını yudumlarken. Kendisi de orada değil gibiydi. Sonra çay bahçesinden ayrılmak üzere birdenbire kalktığında, kaşla göz arasında dosdoğru bana döndü ve çok kısa bir ânın içinde hınzırca gülümsedi bana. Arkasını dönüp uzaklaştı hemen arkasından da. Olduğum yerde kalakaldım. Uzak bir köşeye oturup onu izlediğimi, sessizce çayını yudumladığı bütün o süre boyunca biliyordu demek ki. Bir saate yakın zamandır saklandığım köşeye ansızın dönmüş, gözlerimin tam içine bakarak gülümsemişti. Göz kırpar gibi, "Beni izlediğini biliyorum" der gibi gülümsemişti hem de. Hâlbuki onu izlediğim bütün o vakit zarfında sırtı bana dönüktü. Bir kez olsun dönmemişti benden yana. İzlendiğini bildiğini sezdirecek hiçbir harekette bulunmamıştı. Kim bilir, belki bütün bu yıllar boyunca onu uzak bir köşeden seyrettiğimin hep farkındaydı. Bana bakıp gülümsediği o çok kısa ânın içinde yüzünde öyle muzip bir ifade belirmişti ki, Gece'nin herkes gibi bana da çok uzak o mesafesinin ardından aslında ciğerimi bildiği hissine kapıldım birden. O yüz aklıma geldiğinde hâlâ aynı hisle irkilirim. Bana meydan okuyan, beni kışkırtmayı hedef alan bir şey bulurum o ifadenin içinde.

"Bir insan, başka birini sadece uzaktan seyretmekten nasıl bu kadar keyif alır? Seyredilen kişi seyirden habersiz, yahut seyredilmeye tamamen tepkisizse, seyretmenin ne anlamı var?"

Seven herkesin sevilmeyi de beklediği düşüncesini hatırlatıyor bu bakış açısı. Sevmenin sevilme talebini mutlaka ba-

rındırdığına inananlardan değilim ben. Tam tersine, sevilen kişiden tamamen bağımsız olarak sevmesini becerebilmektir bana göre gerçekten sevmek. Birini sevmek için, onun bizi sevmesine ihtiyaç yok ki. Seyretmek de böyle. Beni mutlu eden şey, Gece'nin hayatını dışarıdan seyretmekti sadece.

Gece'yi izleme isteğimde, hikâyesini çözememiş olmam da önemli bir etkendi sanırım. Hastanede kaldığı aylar boyunca Gece'nin masallarını öyle dikkatle dinlemiş, zihnimi kurcalayan detaylara öyle çok kafa yormuştum ki, hikâyesindeki kimi boşlukları dolduramamış olmak şimdi ölesiye rahatsız ediyordu beni. Sorularıma cevap bulana kadar bırakmayacaklardı yakamı.

Bu, cevabını bulamayacağım türden sorularım olduğunu bilmediğimden değildi. Hatta belki sorularımın çoğu bu türdendi. Mesela, Nehir'in beyaz geceliğiyle pencerenin önünde oturup dışarıda yağan karı saatler boyu izlediği günlerden birinde bir şey rica etmiştim ondan. Hâlâ o sessiz, mahzun kız olduğu zamanlardı.

"Bir hayal kurmanı istiyorum," demiştim; "Farz edelim ki sen uyuyakaldın ve sen uyurken bir mucize gerçekleşti dünyada. Doğduğun, hatta, doğduğun değil, annenin karnına düştüğün günden beri başına gelmiş, hayatını etkileyen ne kadar kötü, ne kadar olumsuz şey varsa her biri teker teker siliniyor, hiç yaşanmamış oluyor. Mucizenin gerçekleştiğinden habersiz halde uyanıyorsun uykundan. Mucizenin farkına nasıl varacaksın biliyor musun: Mucizenin etkilerini kendinde hissederek. Evet, sen uyurken böyle bir mucizenin vuku bulduğunu nasıl anlayacağını öğrenmek istiyorum senden.

Kendinde, hayatında öyle farklar hissedeceksin ki, yaşanmış her kötü şeyin artık ilelebet silinmiş olduğunu duyacaksın içinde. Uyandığında neler daha farklı olurdu hayatında?"

Bana bakmıştı. Birkaç saniye durduktan sonra, "Yüzebil mek," demişti.

"Yüzebilmek?"

"Evet. Uyandığımda yüzebiliyor olurdum. Mucizenin ger çekleşmiş olduğunu böyle anlardım."

"Bu kadar mı?"

"Bu kadar."

Başka bir gün aynı soruyu tekrar sormuştum Nehir'e. Bi raz durmuş, "Ama o zaman... O zaman ben ben olmazdım ki?" demişti sonra yavaşça. İrkilmiştim. Demek, Nehir'in şimdiki benliğinden geriye hiçbir şey bırakmayacak kadar şiddetli etkilerle, yüzebilme kapasitesi aynı kefedeydi Nehir için. Bu, nasıl mümkündü?

Nehir için yüzebilmenin neden bu kadar önemli olduğu nu hiçbir zaman anlayamayacağımı biliyorum. Yüzmek gibi basit bir eylemin nasıl olup da böyle bir mucizenin tek ispatı yerine geçebileceği, Nehir için denizin, suyun, karın, incinin anlamı, ne öğrenirsem öğreneyim hep eksik kalacak benim için. O zaman neden hâlâ didiniyorum ve şimdi oturmuş bunları anlatıyorum size?

Bir keresinde korkunç bir hikâye anlatmıştı Nehir. Kız bir deniz kızı gibi güzeldi, ve bir deniz kızı kadar güzel yüzüyordu üstelik. Upuzun, bacaklarına değen lepiska saçları vardı. Saçları öyle güzel, öyle gür, öyle canlıydı ki kestirmeye

kıyamıyorlardı. Büyük, güzel bir havuzun büyük, güzel kaydırağından kaymış ve bir daha yüzeye çıkamamıştı. Havuzun başında güneşlenen babası kız geri çıkmayınca tedirgin olup suya atlamıştı. Suyun altında korkunç bir gerçekle yüz yüze geldi baba: Kızın uzun, gür saçları, havuzun havalandırma motoruna dolanmıştı! Kız saçlarını kurtarmak için çırpınıyor, saçlarını yoluyor, elinden gelen her şeyi yapıyor, ama suyun altında kapana kısılmış boğulmaktan kurtulamıyordu. Baba da kızın saçlarını motordan kurtaramadı bir türlü. Nefessizlikten morarmış debelenen kızını izlemekten başka bir şey gelmedi elinden. Havuzdan çıkıp bir makas buldu ve öyle indi havuzun dibine. Kızın her gün en hassas şampuanlarla yıkayıp en yumuşak fırçalarla taradıkları saçlarını hızlıca kesti makasla. Kızın cansız bedenini suyun üstüne çıkardığında kızın sarı saçları çoktan dağılmıştı havuzun dört yanına. Kimileri yolunmuş saçlardı bunlar. O saçları günlerce havuzun filtresinden, havalandırmasından, borularından temizlediler. Artık su tamamen temizlendi derken, ince bir tel sarı saç çıkıveriyordu birden havuza ait bir yerden. Kızın babası yıllarca kızın sarı, gür saçlarının sularda dalgalanışını gördü rüyalarında. Çok uzaklara yerleşse de kızın uzun saçlarının hayali yakasını bırakmadı bir daha. Uzak bir şehirde tenha bir pastaneye girip bir fincan kahve istiyordu; uzun, upuzun saçlı bir kız çocuğu karşısındaki masaya geçip oturduğunda, biri onu boğazlıyor gibi kalkıyordu oradan. Saçlar her yerdeydi.

Nefesim tıkanmıştı Nehir'i dinlerken. "Lütfen sus artık; anlatma," diyememiştim. Sanki masum bir masal anlatmış gibi, sakince, tatlılıkla "Kız balık gibi yüzüyordu hâlbuki," demişti; "Ama yüzebilmek suyun üstüne çıkmak için yetmiyor

bazen. İnsan saçlarından da boğulabiliyor. Evet, insan her yerinden boğulabilir bu hayatta."

"Korkunç şeyler anlatıyorsun bazen Nehir... 'Sus' demek istiyorum, diyemiyorum. Neden yapıyorsun bunu? İnan ürküyorum senden böyle zamanlarda."

Arkasına yaslanmış, gülümsemişti.

"Çok daha acı, çok daha korkunç şeyler her gün yanı başımızda oluyor. Biliyor musun, ben büyüdüğüm evde, o kadar korkardım ki, yemek yerken masada önümde duran tuzluğa uzanmaya cesaret edemezdim. İçinde yaşadığım dehşeti, boğulmuşluğu, sana tarif edemem. Akşamlardan bir akşam o masada tam benim yanımda oturmuş olsaydın da asla tahmin edemezdin o dehşeti. Aynı, yıllarca aynı masada yanlarında oturup yemek yediğim insanların hiç tahmin edemediği gibi. O dehşeti nasıl anlatsam bilemiyorum. Şöyle özetleyeyim: Büyüdüğüm evde, dev bir örümcek vardı, ve örümcek evin bütün duvarlarını, tavanları kaplıyordu. Ondan o kadar çok korkuyordum ki, kıpırdamaya, ses çıkarmaya cesaret edemiyordum. Her an üzerime saldırabilecek, dev, tüylü, her yanı kaplayan bir örümcek..."

"Ne yapıyorlardı ki sana bu kadar korkunç? Dövüyorlar mıydı seni?"

"Hayır..."

"Bağırıyorlar mıydı? Kızıyorlar mıydı?"

"Hayır..."

"Tecavüz mü ediyorlardı sana?"

"Hayır... "

"Nedir o zaman?"

"Nasıl anlatılabilir bilmiyorum... Evin bütün duvarlarında üzerime atlamaya hazır bekleyen dev bir örümcekten baş-

ka, evet, o örümcekten başka, bundan daha açık, daha doğru bir anlatım biçimi bilmiyorum yaşadığım şey için..."

Nehir'e ulaşabilme çabamda kendimi bu kadar çaresiz hissetmemde Nehir'in kendi çaresizlik hissi ne kadar etkiliydi bilmiyorum. Elim kolum bağlı oturuyordum karşısında.

"Biliyor musun, dedim bu yüzden, sol kolumda bir sorun olmuştu yıllar önce. Kolumun içinde yırtıklar oluşmuş, ben kolumu hareket ettirdikçe bu yırtıklar daha da yırtılmıştı. Kolum omzumdan itibaren derin yırtıklarla dolu bir yaraya dönüşmüştü. Ama en kötüsü bu değil. O yaraların etrafını dokular sardı giderek. Sımsıkı sardı hem de. O kadar sıkı ki bir başkası bile hareket ettiremiyordu kolumu. Kolum omzumdan itibaren donmuş gibiydi. Dondurucudan yeni çıkmış gibi."

"Yırtıkları dokular sardı derken? Bir yaranın kabuk bağlaması gibi bir şey mi bu?"

"Evet. Ama yırtıklar kolumun içinde olduğu için kabuğu olmayan dokulardı bunlar. Omzumun içinde ne varsa etrafını sinsice örüyorlar, buldukları bütün boşluklara yerleşiyorlar ve orada giderek uzuyor, kalınlaşıyor, birleşiyor, güçleniyorlardı. Vücudumun ürettiği şeylerdi bu dokular, aslında vücuduma ait değillerdi; ama onları da vücudumdan bir parça gibi duyuyordum tabii artık. Biri kolumu hareket ettirmeye çalıştığında kolum gibi onların da acısını hissediyordum derinden. Giderek sıkılaşan, güçlenen bağlar gibi etrafını sardıkları her noktaya yapışıyorlardı ve artık imkânsız oluyordu onları bedenimden ayırmak. Omzum bedenime yapışmıştı artık. Kolumu hareket ettirmediğim her an bu bağlar canımı acıtarak kendilerini örmeye devam ediyorlardı; ama kolumu oynattı-

ğım her an da ölesiye yanıyordu canım. Bir çıkmazın içinde gibiydim."

"Bir yolu yok muydu bu yapışık dokulardan kurtulmanın?"

"Tek bir yolu vardı; ama o da çok korkunç bir yoldu..."

"?"

"Çok ilkel bir yol... Belki de hiç kimseye anlatılamayacak kadar ilkel..."

"Doğumdan daha ilkel olamaz ya?"

Gülümsedim. Kıvrak bir zekası vardı Gece'nin; anlatmak istediğim şeyi tahminimden de çabuk kavrıyordu bazen.

"Bir fizyoterapistin bu dokuları esneterek yavaş yavaş yırtması gerekiyordu. Adezyonlar yırtıldıkça sağlıklı dokular da yırtılıyor, yahut hasar görüyorlardı; ancak durumumun başka çaresi yoktu. Fizyoterapist benden masaya uzanmamı istiyordu. Sonra kendimi mümkün olduğunca rahat bırakmamı, kolumu gevşetmemi, derin nefes almamı söylüyordu bana. Fakat kolumu tutup oynatmaya başladığında canım öyle çok yanıyordu ki istemsiz olarak kasılıyordum. Kaslarım kasıldıkça acım da iki katına çıkıyordu. Tam dokuz ay her gün, hastaneye taşıdım kolumu. Kolum benden bağımsız bir parçam hâline gelmişti artık. Bana da vücuduma da ne yapacağımızı o söylüyordu. Geceleri uyumak istemiyordu mesela; o uyumayınca biz de uyuyamıyorduk. Ağrı kesici içip onu uykuya yatırmak istesek de bir süre sonra uyanıp hemen kaldırıyordu bizi uykumuzdan. Yatakta yatma biçimimiz bile tamamen onu mutlu etmek üzerine kuruluydu. Kolum kat kat yumuşak yastıklar üzerine uzanmış, onu hiç rahatsız etmememizi

şart koştuğu yerde keyif çatarken ben ve bedenim ezilip büzülüyor, kendimize uzanacak daracık bir alan arıyorduk, ama bulamıyorduk. Dediği dedik bir zorbaya dönüşmüştü kolum. Kendisine dokunulduğunda çığlığı basıyor, sonra da saatlerce susmuyordu. Ben ve bedenim ne yaparsak yapalım yatıştırmamız mümkün olmuyordu onu."

"İnsanın bir çocuğunun olması, vücudundan bir parçanın ondan ayrı dolaşması gibi diye mi anlatıyorsunuz bunları?"

"Hayır. Yani... O değil sadece. Bak, şöyle bir örnek vereyim: Hastane sonrası kolumu eve götürüyordum her gün. Kolum o sırada çok üzgün oluyordu tabii. Otobüs biraz sallansa, kulaklarımdan dışarı çıkıyordu yumrukları. Birkaç kez kafama çekiçle vurup beni bayılttığını bile iddia edebilirim. Ödüm kopuyordu biri ona değecek diye. Bir keresinde yolda uzun zamandır görmediğim büyük halama rastlamıştım da, yaşlı halam 'Ah evladım, gel sana sarılayım!' deyip ufacık tefecik kollarını omzuma doladığında nefesim içime kaçmıştı, oracığa yığılacağım sanmıştım acıdan. Halama gülümsemeye çalışıyordum, ancak omzum kıpkırmızı kesmişti yüzümü; kırmızı-siyah buharlar hâlinde uzun uzun tütmüştü burnumdan. Bir sakatlık geçiriyor olduğumu bilseler de, kimse farkında değildi kolumun ne acımasız, ne kadir bilmez, despot bir canavara dönüştüğünü. Anlatsam da anlayamazlardı muhtemelen. Evet, aslında kolum falan yoktu ortada; omzumun içine yerleşip boynuma, sırtıma, koluma sıkı sıkı tutunan yeşil bir canavar vardı; canavar, beni ve vücudumu da kolumdan esir almıştı. Fizyoterapide terapist bir yandan çekiyordu kolumu, bu yeşil canavar diğer yandan. Koluma bağlı bedenim de ben de ortada kalı-

yorduk onlar bize bütün güçleriyle iki yandan asılırken. Olan bize oluyordu. Daha da yaralanıyordu zaten yaralı kolum. Ama işte, tüm o acılı işlemlerden sonra, geçirmek zorundaydım kolumu o yollardan. O gün yine otobüsten indim. Her gün olduğu gibi, o zamanlar yaşadığım kalabalık şehrin işlek caddelerinden kaçarak eve taşımaya çalışıyordum, içini çeke çeke hıçkıran kolumu. Allah'ım, ne günlerdi; kimsenin kimsenin alanına zerre saygısı olmayan bir şehirde yaşıyor olduğumu o dönemde anladım gerçek manasıyla! İnsanların bize zannettiğimizden de fazla çarpıyor olduğunu. Kolumu korumaya, herkesten uzak tutmaya gayret ediyordum, boydan boya yankılanan acısına rağmen vücudumu dik durmaya çalışırken bir yandan. Hep yapmaya çalıştığım gibi, tenha bir sokağa saptım o gün de. On yedi, on sekiz yaşlarında bir delikanlı geliyordu yolun karşısından. Omzunun üzerinde su dolu, büyük bir pet şişe taşıyordu. Yolun kenarına çekildim iyice. Hatta, dükkânlardan birinin vitrin camına yapıştım adeta. Sokak dar olsa da, genç, yolun ortasından yürüyordu; hayli mesafe vardı aramızda. Ama tam yanımdan geçerken, şişeyi omzundan indireceği tuttu gencin. O kadar rahat bir hareketle açtı ki kolunu şişeyi indirirken, şişe omzuma çarptı, tam da omzumun ağladığı yerden! O an dayanamadım, yere çöktüm, ben de başladım ağlamaya. Sağlam yapılı, koskocaman bir adam, sokağın orta yerinde oturmuş, çocuk gibi hüngür hüngür ağlıyordu. Etraftaki dükkânlardan insanlar çıktı. 'Ağabey, valla bir şey yapmadım; şişe şöyle bir dokundu sadece abiye,' diyordu delikanlı. Sorulanlara cevap veremiyor, sadece orada oturmuş, ağlıyordum çaresizce."

"Madem anlatabilmenin imkânsız olduğunu biliyor-

sunuz, benden neden anlatmamı istiyorsunuz," diye sordu Gece.

Cevabı daha basit sorular da vardı tabii. Bunların bir kısmı Gece'nin Kaya'yla ilişkisini takip eden zaman diliminde açıklığa kavuştu benim için. Kaya'yla uzun diyaloglardan sonra Deniz İlter'le de görüştüm.

"Biliyor musunuz, yıllardır, gelip bana bu soruları sormanızı bekliyordum," dedi Deniz İlter. "İçten içe öyle hissediyordum ki sanki orada bir yerlerde saklanan biri var ve bir gün çıkagelecek, bana bunları soracak. Bugün gördüm ki gerçekten de varmışsınız. İlk yıllarda gelseniz muhtemel ki reddedecektim konuşmayı sizinle. Bugün hiç üzerinde durmadan açıklamaya giriştiğim birçok şeyi kesin bir dille yalanlayacaktım daha siz ağzınızı açar açmaz. Belki bu vaktin geçmesi gerekiyordu aramızda bu konuşmanın yapılabilmesi için. Bunca yıllık iç hesaplaşmalardan sonra şimdi bana ilaç gibi geldi nihayet biriyle konuşabilmek. İyi ki geldiniz..."

Deniz İlter'e gittiğimde böyle sorunsuz bir görüşmeyi ben de beklemiyordum açıkçası. Belki de herkesin, onu yıllarca uzaktan izleyip bir gün ansızın karşısına çıkacak birine ihtiyacı vardır. Hatta, o gün Deniz İlter'le görüşüp de akşam yalnız evimde kapımı kapatıp koltuğuma yaslandığımda düşünmedim değil: Mesela bir adamı öldürüp sonra bir kuyuya atan ve yıllarca bu sırla baş başa kalan biri, onu sorgulayan hiç kimse çıkmazsa bu vicdan azabıyla nasıl yaşıyordu? Gece'yi izlemiş olmaktan en çok mutluluk duyduğum gün odur.

"O sene okulda çıkan yangınla ilgili bütün dosyaları, gazete haberlerini okudum bir bir. Gündemi ne kadar meşgul eden bir şey olmuş o yangın! Olduğundan da büyük bir mesele hâline getirmişler olayı. Hakkında söz söylemeyen kalmamış. Yangınla ilgili olarak, Gece'yi günah keçisi hâline getirmiş olduklarını sanıyorum. Fazla uzayan soruşturmayla ilgili her şeyi de okudum. Tekrar tekrar sorguya çekmişler Gece'yi. Gece herkese aynı şeyleri yineleyip duruyor, ama kimseyi inandıramıyor. O gece orada ne olduğunu saniye saniye bir daha, bir daha anlatıyor aylar boyu. Sonra her kafadan bir ses çıkıyor. Ne düşünüyorum biliyor musunuz: Yangın çıktığında bence siz de orada, Gece'yle beraberdiniz. Hatta, bana kalırsa daha çok sizden dolayı çıktı yangın. Orada ne yaşandığını tahmin edemem; ama Gece'nin sizi koruduğu için şüpheli durumuna düştüğünü sanıyorum. O sırada sizin de onunla olduğunuzu saklamasaydı bu hâle gelmeyecekti işler onun için. Peki ya siz neden hiçbir şey yapmadınız onu korumak için? Anladığım o ki kendi itibarınızı garanti altında tutabilmek için onunkinin zarar görmesine göz yummuşsunuz."

"Yapabileceğim bir şey yoktu. Yangın yüzünden Gece'nin başına gelenleri umursamadığım anlamına gelmez bu. Beni suçlamak için mi geldiniz buraya?"

"Yangınla ilgili gerçekleri gizlemek durumunda kaldınız belki. Ama ya Gece'yi evden attıklarında yaptıklarınız? Sizden yardım istemek için geldiğinde onu kolundan tutup sürükleyerek kapı dışarı etmişsiniz. Gece'yi hastaneye getirdiklerinde yara bere içindeydi vücudu. Kim bilir, belki de o günden kalma çürükleri vardı hâlâ."

"Gerçekten böyle mi söyledi size? Yani, onu sürükleyerek bir kapıdan dışarı attığımı mı söyledi?"

"Değişik zamanlarda değişik şekillerde ifade ettiği bir hikâyesi vardı. Ama bu söylediğime benzer bir sahneyi o kadar sık tekrarladı ki bunun öyle veya böyle muhakkak gerçekleşmiş olduğuna inanıyorum."

"Bakın... Olanları değil, hissettiklerini anlatıyor Gece size. Asla kolundan tutup sürüklemedim ben onu. Gurur duyduğum şeyler yapmamış olabilirim. Ama ona bağırdığım, hakaret ettiğim, kaba güç uyguladığım, onu kovduğum doğru değil. Her ne söylediysem ya da yaptıysam, birkaç misli şiddetle duymuş onu içinde Gece ve size de o algıladığı şiddetten anlatmış aramızda geçenleri. Yalan söylüyor demiyorum, hissettiği gibi hatırlıyor olanları belki; ama birebir gerçeklik değil ağzından çıkanlar. Aslında... Size sormak istediğim şey bu. Gece... Gece aramızda olanları hatırlıyor mu?"

"İnanın ben de bilmiyorum bu sorunun cevabını. Net bir şey söyleyemiyorum bu konuda. Benim parçaları bir araya getirmem çok vakit aldı, ama bu parçaların hepsini direkt olarak Gece sunmadı bana. İlişkinizi hatırlayıp hatırlamadığı ise muamma benim için. Bu meselede benim size sorularım var esasında... Gece neden birdenbire terk etti oğlunuzu? Kaya'yla tanıştıklarında Kaya'nın sizin oğlunuz olduğunu biliyor olsa gerek. Bilmiyor olsa bile çok geçmeden öğrenmiştir sanırım. O çevrede olup da Kaya'nın Deniz İlter'in oğlu olduğunu bilmeyen yok ne de olsa. Benim merak ettiğim şey, Gece'nin ünlü bestekâr Deniz İlter'in bir zamanlar kendisi için kim olduğunu hatırlayıp hatırlamadığı. Biriyle bir şey yaşadığını hatırlıyor olsa bile, bu kişinin Deniz İlter olduğunu hatırlıyor mu Gece?"

"Bundan hiçbir zaman emin olamadım. Gözlerinden artık hiçbir şey okunmuyor ki."

"Deniz Bey, bunu bir tek siz bilebilirsiniz: Gece'den Kaya'yı terk etmesini siz mi istediniz? Kaya'nın onunla ilişkisini öğrenince karşısına çıkıp 'Oğlumdan uzak dur,' dediniz mi ona? Ya da, oğlunuzdan ayrılmasını ihtar eden bir not gönderdiniz mi adresine, ne bileyim, Gece'yi böyle davranmaya iten bir harekette bulundunuz mu?"

"Hayır, hiçbir şey yapmadım. Gece'nin anlattıklarıyla sizin zihninizde nemrut, Gece'yi ezen, tehdit eden bir Deniz İlter canlanıyor anladığım kadarıyla, ama ben oğlumla ilişkisi sırasında da öncesinde de böyle şeyler yapmadım hiç. Bazı hatalarım olmuş olsa da Gece'ye karşı müşfiktim hep."

"Tepkilerinizin şiddetini Gece abartıyor diyelim. Peki ya hamilelik şüphesi yaşadığında neden destek vermediniz Gece'ye?"

"Hamile olmaktan korktuğunu daha önce de söylemişti defaatle, ilk değildi ki! Hem... Oyun sandım. Nereden bilebilirdim ki?"

"Oyun ihtimali bile olsa, gerçek olma ihtimaline gereğince davranmadığınızı düşünüyor Gece, onu öfkelendiren bu sanırım. Gece'yi birden Kaya'dan ayrılmaya iten de, bu bebek ya da onun ihtimali olmalı. Belki de o zaman hatırladı olanları Gece. Gece'nin zihin haritasına az çok aşinayım artık. Aranızdaki kalp bağından ziyade, bu bebek olsa gerek onun için asıl engel. Hep yasını tutacak Gece bebeğin."

"Var mı yok mu bilmiyorum, ama bebek için ben de en az Gece kadar üzülüyorum. O günlerde öyle davrandığım için özür de diledim Gece'den sonra. 'Benden özür dileme, kızımdan özür dile!' diye bağırdı bir yandan deli gibi ağlarken; 'Bana bir şey yapmanın kızıma hiçbir faydası yok!' 'Ne yapayım?' diye sordum. Evet, ne yapabilirdim? 'Benimle acı

çek!' dedi; 'Benimle yas tut!' Yüzünü avuçlarına gömmüş, sarsıla sarsıla ağlıyordu. Yanına oturdum. Ben de ağlamaya başladım. Başka ne yapabilirdim? Söylesenize, başka ne yapabilirdim?"

"Bilmiyorum... Belki yanına oturup ağlamanız yetmemiştir. Sarılsaydınız, alnından öpseydiniz, işte, ne bileyim, bir şey yapsaydınız?"

"Size anlattığı Gece gibi görünmüyordu o dışarıdan. Acısında yalnız olduğunda o kadar inatçıydı ki! Dik kafalı, nasıl vahşi, yabani, hırçın bir yaratığa dönüşmüştü. Elektrik teli gibiydi sanki. Ona dokunduğum anda üzerime saldıracakmış gibi bir his veriyordu bana. Çok gergin, kırılmaz, çetin bir kırılganlıktı onunki. Üzüntüsünü öfkeyle karıştırmamak çok zordu. Zavallı, boynu bükük bir kız olduğunu sanıyorsunuz karşımdakinin, değil mi? Değildi! Gece size, hissettiklerini anlatmış; oradan nasıl göründüğünü değil! Sadece beni suçluyorsunuz onun size sunduğu hikâyeden bakınca. Ama unutmayın ki bir ailesi de vardı Gece'nin."

"Ailesini onu böyle acımasızca reddettikleri için suçlu buluyorum tabii ki. Ama buna sebep olan da sizsiniz neticede."

"Hayır, anlamıyorsunuz."

"?"

"Eğer ortada bir bebek ihtimali varsa, bunun tek sorumlusunun ben olduğumdan o kadar eminsiniz ki!"

"Nasıl?"

"Allah aşkına, size göre neden tek kötü erkek benim Gece'nin hikâyesinde? Üstelik daha o günlerde tanışmışsınız da ailesiyle!"

Birdenbire anladım. "Biz çok dürüst, çok namuslu insan-

larız,", "Bizim için namus her şeyden önce gelir,", "Biz namus ve şerefimiz için yaşarız,"; Gece'nin dayısının sözlerinde yankılanıp duran onca suçluluk hissi, onca ikna çabası birdenbire anlam kazandı zihnimde. Hem, ister polis olun ister psikanalist, bilirsiniz ki her zaman kişinin sık kullandığı ifadelerdir onu ele veren. O ifadelerin kendisinde olmasa da içinde saklıdır hep asıl gerçek.

"Aman Allahım," diye mırıldandım elimde olmadan. "Siz... Siz bebeğin babasının Gece'nin dayısı da olabileceğini söylüyorsunuz!"

"Nereden bilebilirim?"

Ayağa kalktı, ellerini iki yana açarak isyan eder gibi baktı yüzüme.

"Söylesenize, nereden bilebilirim?"

Gece

Kaya anlatıyor

Gece hiç kıpırdamadan denize bakıyor. Aklından neler geçtiğini nereden bilebilirim? Ne söylersem söyleyeyim konuşmuyor benimle.

Salonda müzik hâlâ başlamadı. Annemin kaybolan gerdanlığını bulma telaşında herkes. Karım o telaş ve endişe içinde yokluğumu hiç fark etmemiş olmalı. Aile gerdanlığımız ailemizden daha büyük.

"Gece, ne yapabilirim benimle konuşman için," diye soruyorum isyan eder gibi; "Lütfen söyle, benimle konuşman için yapabileceğim ne var?"

Gece

Aydın anlatıyor

Deniz İlter'in yanından ayrılıyorum ve koşar gibi yürüyorum sokakları birbiri ardına. Gece'yle yaptığımız bütün konuşmalar da birbiri ardına üşüşüyor zihnime ben yürüdükçe. Hikâyesinde gerçekten olabilir mi böyle bir şey? Detayları bir bir yeniden, yeniden düşünüyorum. Mesleğimin icap ettiği gibi. Meslek hayatım çoktan sona ermiş olsa da.

Gece'nin o beyaz hastane odasında beyaz geceliği içinde bütün gün oturup dışarıyı seyrettiği günleri hatırlıyorum. Başını hafifçe yana eğip uzak bir noktaya dalardı bazen saatlerce. Hani size söylemiştim daha önce; içime çok dokunan bir şey vardı onun bu buruk hâlinde. İncileri dökülmüş gibiydi. Bir zamanlar çok değerli bir şeye sahipmiş de onu zorla elinden almışlar gibi. Bir zamanlar sahip olduğu o değerli şeyin ne olduğunu bilmesem de o değerli şeyin yokluğunu görebiliyordum rahatlıkla. Onu konuşmaya zorladığımda

tuhaf masallar anlatıp dururdu; anlattıklarından değil, bu hâlinden bilirdim işte birilerinin, bir şeylerin yasını tutuyor olduğunu.

O sabah hastaneye, Gece'yi ziyarete gittiğimde onu her zamanki gibi odasında bulamamıştım.

"Hemşire Hanım, Nehir Hanım bir yere mi gitti?"

Hemşirenin neredeyse korkulu gözlerle yüzüme bakışını unutamıyorum. Sabah Nehir'in odasına girdiklerinde beklemedikleri bir manzarayla karşılaşmışlardı. Nehir'in beyaz geceliği, çarşafları, her yer kan içindeydi. Nehir baygın halde yerde yatıyordu. Zincir gibi bir hemşireden diğerine geçen çığlıklar, soluk soluğa açılan telefon, koridorda koşuşturmaca, taşınan sedye... Nehir'i acil servise kaldırmışlardı. Hemşire Nehir'in kendisini kırık bir cam parçasıyla doğramış olduğunu adeta tıkanarak söyledi. Olanları yeniden yaşıyormuş gibi güçlük çekiyordu konuşurken. Seçemiyordum bile sözcüklerini.

"Nehir kendisini mi doğramış yani, öyle mi?"
"Evet."
"Neresini kesmiş peki?"

Buna cevap veremedi. Ağlamaya başladı birden.

Benzer vakalarla daha önce karşılaşmış olsalar da Nehir'den hiç ummadıkları bir şeydi yaptığı. Ertesi hafta Nehir acil servisten çıkıp da odasına geri döndüğünde ona karşı çok daha dikkatli davranılacaktı artık. Nehir cam bir bardağı

kırıp kesici alet olarak kullandığı için yemekleri bile mika tabakta servis edilecekti.

Nehir odasına dönmüştü; ama eskisinin aksine herkes sanki biraz ürküyordu artık ondan. Şimdilik çok uysal görünse de her an her şeyi yapması mümkün yabani bir hayvan gibi görüyorlardı sanırım onu.

"Keşke Nehir'in yanında eskisi gibi rahat davranabilseniz, ona karşı biraz daha içten, sıcak olabilseniz," demiştim, haftanın P. ile başlayan günlerinde çalışan hemşireye.

"Aydın Bey, size bir şey söyleyeyim mi: Bunca yıldır buradayım, ben böyle vahşet görmedim," diye yanıt vermişti hemşire neredeyse dik bir sesle.

Çok daha korkunç görüntülerle karşılaşmışlardı tabii ki. Ama vahşetin insanın kendi kendisine yönelik, üstelik böyle tuhaf bir biçimde olmasıydı bana kalırsa onları irkilten. Gece'nin kendisine neden böyle bir şey yaptığına anlam veremiyorlardı. Anlam verilemeyen şeyin yarattığı, korku mu nefret mi, insan ayırt edemiyor çoğu zaman.

Gece o olaydan beri etrafına yaydığı tedirginliğin tabii ki farkındaydı. Her zamankinden de sessiz ve üzgün oturuyordu odasında.

"Bak," demiştim, "yaptığın şey var ya; bana ne anlatırsan anlat, bunu yaparak anlatmış olduğun şeyi anlatamazdın asla. Kullanacağın hiçbir sözcük dizisi, bedenine bunu yaparak anlattığın şeyi dile getiremezdi."

Bir şey söylemek yerine yine o ürkek bakışlarından biriyle bakmıştı yüzüme. Ne söylediğimi biliyor muydum? Bana anlattığı şeyin ne olduğunu aktarabileceğim sözcükler yine yoktu.

"İnsanlar doğru olmayan şeyler söyleyebilirler," demiştim; "ama masallarımız, rüyalarımız... Onlar doğru olmayan şeyler söylemezler hiçbir zaman. Yapamazlar. Gerçekler bizi yanıltır. Masallar ve rüyalar asla."

Bana bir rüyasını anlatmasını istemiştim. Arkasına yaslanıp düşünmüştü bir süre. Sonra ağır ağır, o rüyayı anlatmaya başlamıştı birden:

"Geçen haftalarda gördüm bu rüyayı. Bundan iki, üç hafta önce. Büyük bir evde ailemle beraber yaşıyorum. İki kız kardeşiz. Annem, hem gerçek hayattaki annem, hem de değil. Babam da öyle. Nasıl desem, gerçek annem rüyada annem olan kişinin içinde bir şekilde; ama yine de aynı insanlar değiller. Yaşadığımız ev, annem, babam, kız kardeşim; hiçbiri gerçek hayattan değil. Hatta belki yaşadığımız şehir, ülke bile gerçek hayattan değil. Yine de, gerçek hayattaki karşılıklarından bir şey var içlerinde. Tam içlerinde. Nasıl; anlatamıyorum... Neyse. Evin salonunda kız kardeşimle yan yana oturuyoruz. Hemen solumuzda da annem var. Annem birden ikimize dönüyor ve 'Sakın oraya bakmayın!' diye bağırıyor. Önümüze geçip kollarıyla görüş açımızı kapatıyor ve 'Hayır, sakın, sakın bakmayın!' diyor; 'diğer yana bakın!' Annemin bakmamızı istemediği yerde ölü bir kız görüyorum. Bizim yaşlarımızda bir kız bu. Çıplak ve bize dönük şekilde yan ya-

tıyor. Evet, çırılçıplak. Gözleri kapalı. Koyu renk saçları yüzünün iki yanından omuzlarına dökülmüş. Teni çok acayip. Fena halde solgun mu, kararmış mı, morarmış mı; nasıl anlatsam bu tenin bulanık rengini bilemiyorum. Kızın ölmeden önceki rengini tahmin edemiyorum. Şimdi, özellikle yüzü mosmor. Hatta, neredeyse mavi. Bedeninde ise koskocaman çürükler var. Tabak büyüklüğünde, tuhaf çürükler. Bu çürükler olmasa bile, kızın ölmeden önce hayli işkence görmüş olduğunu hemen anlardım sanıyorum; nasıl, bilmem. Sanki kızın görmediğim yaralarını da görüyorum. Bedeninin içinde bir yerdeler. İçten içe kan oturmuş bir beden bu. Kız camdan bir dikdörtgen prizmasının içinde yatıyor. Dizlerini hafifçe karnına çekmiş, kolları iki ayrı yanda. Ne zaman ölmüş bilmiyorum. Kaskatı, hareketsiz. Ama yüzünde donmuş kalmış, kendisinden başka hiçbir şey söylemeyen o donukluktan, bedenindeki devasa çürüklerden inanılmaz bir şiddet vuruyor içimize, şakaklarımızda zonkluyor o şiddetli şiddet. Öyle ki biz de bu kız gibi buz kesiliyoruz onu görünce. Tüylerimiz diken diken oluyor. 'Bakmayın!' diye bağırıyor annem. 'Bakmayın! Çevirin başınızı!' Cesetten yana bakmıyoruz hakikaten. Zaten bu kadar korkunç bir şeyi kim görmek ister? Kızın cesedine dair söylediğim ne varsa, gözlerimizin onu görmekle görmemek arasında yakalayıp bıraktığı o çok kısa ânın içinden içimize çarpanlar sadece. O an, hâlâ her yerde aslında, bütün bedenimizde. Ama camlar arasında yatan bu çürük beden aramızda değilmiş gibi hareket ediyoruz yine de evin içinde. Biz yaşıyoruz, o öldükçe ölüyor. Annemle babam ceset üzerinden kavga edip duruyorlar. Annem cesedin evin içinde olmasına kızıyor. 'Buraya hiçbir zaman gelmemeliydi bu ceset,' diyor; 'Bir cesetle beraber nasıl yaşarız biz? Bir an

önce aldırmalısın bu cesedi buradan! Ceset evden gidene kadar da bize kalacak başka bir yer bulmaları gerek. Evet, bir an önce gideceğiz bu evden ve cesedi buradan götürdüklerinde döneceğiz ancak buraya!' Babam ise evde bir cesetle beraber yaşıyor olmamızı annem kadar umursamıyor. 'Ne fark eder Allah aşkına, ne fark eder?' deyip duruyor ikide bir: 'Evde bir ceset var veya yok; ne fark eder? Cesedi hiç görmeyiz, olur biter. Onu görüyorsak istediğimiz için görüyoruzdur, öyle değil mi? Cesede hiç bakmadan bu evin içinde yaşadığımızda hiçbir şey değişmeyecek madem, ne gerek var bir ceset için evi terk etmeye? Yok yere ne diye huzurumuzu bozacağız da çıkacağız evden? Biz niye yer değiştiriyormuşuz yani? Bakmayıverin efendim. Ne zararı var cesedin size? Sırf ceset var diye koca evden taşınmak istemek, hiç yoktan problem icat etmek demek! Evet; hiç yoktan! Evi değil, kafanızı değiştirin, kafanızı! Görmeyiverin; olsun bitsin. Yok sayın, yok olsun.' İşte babam böyle söylenip duruyor. Mutfağa gidip kendisine bir bardak çay alıyor, ayaklarını uzatıp gazetesini okuyor; bir yandan da söyleniyor: 'Bana ne yani cesetten! Orada ceset var diye ben niye burada rahatımı bozacakmışım ki? Neden içemeyecekmişim çayımı? Boğazımıza sarılmıyor ya ceset! Varsa var. Ne olmuş?' Annemle babam böyle tartışadururken gece oluyor. Karanlık çökünce daha da korkuyoruz cesetten. Hem, geceleri bir evden diğerine taşınılmaz. 'Sabah olunca gideceğiz buradan,' diyor annem kız kardeşimle bana; 'Şimdilik görmezden gelin onu. Bakmayın o tarafa. Sabah kalacak bir yer bulur ve çıkarız buradan. Sabaha kadar sıkın dişinizi.' İşte annem böyle diyor ve cesedi görmemek için uykuya dalıyor babamla. Cesedi görmemek için bütün ışıkları söndürüyoruz. Ama beni uyku tutmuyor. Korkumu yatıştırmak, dikkatimi

cesetten başka bir yöne verebilmek için televizyonu açıyorum. Kapkaranlık evde bir tek televizyonun ışığı var. Cesetten mümkün olduğunca uzak bir köşeye oturup, televizyondaki filmi izlemeye çalışıyorum. Amacım, şimdi karanlıkta cesetle tek başıma olduğumu aklımdan çıkarabilmek. Cesede en yakın olan benim. Annemle babam biraz daha uzakta, duvar olmayan bir duvarın ötesinde uyuyorlar. Kız kardeşim belki üst katta. Uyuyor mu, bilemiyorum. Ama, nerde olduğumu unutabilmek için bütün dikkatimi vermeye çalıştığım filmde insanlar bir bir ölmeye başlıyor. Katil kim, kimse bilmiyor. Filmde usta bir kovboy olan babam samanlıkta yavaş yavaş ilerliyor, ve katilin arkasında olduğunu hissediyor birden. Dönüyor ve katille yüz yüze geliyor. Babamın birebir tıpkısı olan katil gülerek bakıyor babama. Evet, babamın ta kendisi! Kasabada sırayla herkesi öldüren katil, babamın karşısına yine babamın kendisi olarak çıkınca aniden korkuyorum ve can havliyle kapatmaya yelteniyorum televizyonu. Ama kumandada alelacele hangi tuşa dokunduysam, televizyonun kapanmasıyla birlikte ölü kızın camdan tabutunun ışığının yanması bir oluyor. Her yan zifiri karanlık ve şimdi evdeki tek ışık, ışıl ışıl yanan o cam prizma. Başımı cesetten yana hiç çevirmeden oradan uzaklaşmak istiyorum; ama yolumu bulabilmem için gereken tüm ışık, etrafa şeffaf prizmadan yansıyor. Önüme düşen ışık parçacıkları, o ışıktan karanlığa kaçacak yer bulamamak beni öyle korkutuyor ki ani, keskin bir dehşete düşerek uyanıyorum."

Bir şey söylemekle söylememek arasında tereddüt ederek bakmıştım Gece'ye. Kendi yaşlarındaki kız kardeşin de, kendi yaşlarındaki ölü kızın da muhtemelen kendisi olduğunu bili-

yor muydu? Açık konuştuğunda yüzü kapanırdı bazen. Yüzü böyle kapalıyken aklından geçenleri tahmin etmek imkânsız olurdu.

"Hepimiz ruhumuzu kısmen de olsa öldürüyoruz," dedim. "Ama ölüler varlıklarını yaşayanlara kabul ettirebilmek için çırpınıyorlar hep. Ölü olarak bile olsa bilinmek istiyorlar. Hikâyelerini kabul etmediğimiz sürece hortlaklar geceleri çıkıp gelmeye devam edecekler. Bizi rahat bırakmalarını istiyorsak önce onları dinlememiz şart."

"Doğurmanın da doğurmamanın da kadın bedenine zararlı olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Yavaş yavaş da olsa nefes almak da bizi öldürüyor; tıpkı nefes almamak gibi. Yaşamak bizi öldürüyor. Yaşamak, sayısız intihar biçimleri arasında en yavaş olanı. Neyi doğurup neyi doğurmamamız gerektiğinden bu kadar emin misiniz gerçekten? Ne kazanacağımızı bilmediğimiz gibi ne kaybedeceğimiz de meçhul her hâlükârda. İstenmeyen bebekler her yerde kaçınılmaz."

Susturulmuş her varlık sesini duyuracağı kanalları kollar, hiç tahmin etmediğimiz çatlaklardan sızarak çıkar yüzeye. Çello'nun Gece'nin kaybettiği sesi olacağını, onu yeniden hayata ulaştıracağını masallarında anlatmadığı şeylerden biliyordum. Anne babasının görmezden geldiği ceset ise daha o zaman bende soru işaretleri uyandırmadı değil. Cinselliği insanın aynasıdır ne de olsa. Acaba... Acaba?

Hem her şeyi anlatan hem de hiçbir şeyi açıklamayan şeyler gibiydi masallar ve rüyalar. Kendisinden başka hiçbir şeyi açıklamasa da kendisinden başka her şeyi taşıyan sular gibi.

Denizleri de nehirleri de hep çok ürkütücü buldum. Hiçbir şeyin gerçeğin kendisi kadar yanıltıcı olmadığı doğru; bu yüzden korkardım Gece'ye soru yöneltirken. Evet, o rüyayı anlattıktan sonraydı sanırım.

"Dayın, ya da baban, sana yanlış gelen bir şekilde dokundular mu hiç," diye sormuştum Gece'ye yine de.

"Dayım, ya da babam," demişti, "Bana yanlış gelen bir şekilde, dokunmamış da olabilirler bana ama, öyle değil mi?"

Ne söylediğinin son derece farkında, fevkalade güçlü ve dikti bunu söylerken. "Sana tecavüz mü ediyorlardı?" diye sorduğumda "Hayır," dediği gün gibi. Her şey bir diğerinin içinde öyle bir şekilde var ki sözcüklere itimadımı uzun zaman önce yitirdim. Raporlara, resmî denilebilecek evraklara imza atamıyorum artık. P. olamam. Bundan sonra olsa olsa roman yazabilirim belki. Ama acaba... Acaba?

Gece

Dolunay anlatıyor

Gerdanlık kaybolduğu için çok üzüldüğümü sanıyor herkes. Üzgün rolü oynuyorum ben de. Yıllardır oynamam gereken o kadar çok rol var ki gerçekte kim olduğumu çoktan unuttum zaten. Burada benim gerçekten kim olduğumu bilen hiç kimse yok. Oysa Tamer İnci'nin kızıyım ben; Tamer İnci'yi de ismini de kimse bilmiyor burada. İsmim kendi ismimdi eskiden. Annemin değil, sırf babamın ismini taşısam da benimdi. Benim, ismimi kızıma veremediğim gibi, kendim de taşıyamadım ismimi. Annem gibi, kendi babamla kendi kızım arasında nasıl bir köprü olduğum görünmüyor dışarıdan. Kızımı elimden bu kadar erken alan şey bu köprü olsa da.

Herkes burada ve kızım yok. Bugün burada Kar'ı hatırlayan da bir tek benim sanki. Şimdi babamın nasıl biri olduğunu da burada bir tek benim hatırladığım gibi. Bir sabahtı. "Sustun," dedi babam.

Susmamıştım.

Susmak ve konuşmamak arasında çok fark var.

Bu gece konuşurken susuyorum hep. Bu gece kaybolan Kar mı gerdanlık mı emin olamıyorum. Herkes gerdanlığı arıyor; ben, içimdeki boşluğu gerdanlıkla dolduramıyorum. Bu gece bu salonu kahkahalar, alkışlar ve evlendiğim ailenin ismi dolduruyor. Ben boşum. Zümrütler, yakutlar, pırlantalar ve elmaslarla dolu çok değerli bir gerdanlık, anneden kıza değil, babadan oğula değil, gelinden geline miras kalıyor. Gelin her kimse ona... O zaman, ben neyi taşıyorum gerçekte?

Kocam beni evlendiğimizden beri başka kadınlarla aldatıyor. Evlendiğimizden beri susuyorum; kocam da başkaları da, kocamın beni aldattığını bildiğimi bilmiyor. Kocamın bana "Sen artık bizim soyadımızı taşıyorsun," diyen ailesi de çok sayıda suskunluk taşıyor; evlendiğimde bilmiyordum. Bu gece bu salonda bir erkek ve çok sayıda kadın var. Sahnedeki kadın gibi görünsem de ben bu çok sayıdaki kadınlardan biriyim sadece aslında. Gece içeri girdiğinde de devam ediyorum oyunuma. Kaya, Deniz; salondaki hiç kimse bilmiyor Gece'nin kim olduğunu bildiğimi. Şarabımı yudumluyorum ve bu gece çok güzel olduklarını söylüyorum insanlara.

Gece

Kaya anlatıyor

Salonda müzik hâlâ başlamadı. Demek ki annemin gerdanlığı hâlâ kayıp, ve hâlâ aranıyor. Oysa kayıp ve aranmayan öyle çok şey var ki. Gece'nin burada durmuş, karanlık denize baktığının farkında olmayan bir dünya etrafımızdaki.

Gece güzel bir parça dinlerken elini farkında olmadan kalbine götürür bazen. Birini dinlerken kollarını göğsünde kavuşturur. Artık yapmıyor olsa bile Gece bunları bir sonsuzluk içinden yapmıştır benim gözümde. Kalemini saçlarına götürdüğünden beri dünyadaki bütün kalemler dünyadaki bütün saç tellerinin arasında gezinmektedir.

Gece emsalsiz bir heykel güzelliğiyle karanlık denizi seyrediyor. Güzelliğindeki emsalsizliğin farkında olmayan bir dünya etrafımızdaki. Üzerinden neredeyse yirmi yıl geçti. Yağmurda sırılsıklam olmuştuk. "Hadi bana gidelim," demişti

Gece; "Kıyafetlerini kurutursun." Oturduğu apartmanın iki sokak ötesindeydik.

Gömleğimi kalorifer peteğinin üzerine asarken Gece elinde yavruağzı bir kimonoyla çıkageldiğinde küçük dilimi yutacaktım neredeyse.

"Gece, bunu giymemi beklemiyorsun herhalde!"

"Ne yapayım, üzerine olacak başka bir şey bulamadım. İdare ediver iki saat."

"Beni gülünç duruma düşürmek için seçtin bunu, değil mi? Allahım, üzerinde küçük çiçekler de var! Kuşağı pembe mi onun?"

Gece gülüyor, kahkahalarının arasında anlaşılmaz laflar ediyordu ki birden kesik bir çığlık attı:

"Aman Allah'ım, unuttum; elektrik faturamı yatırmam gerek!"

"Yapma... Beni bu kıyafetle evde tek başıma mı bırakacaksın?"

"Gitmezsem olmaz. Ödemenin son günü bugün."

"Ya kapı çalarsa? Ne bileyim, bir şey olursa, dışarı çıkınam gerekirse?"

"Hiç merak etme, hemen döneceğim. Söz veriyorum."

Gece beni hızlıca öptü ve itirazlarıma aldırmadan çıkıp gitti kapıdan. Hâlâ "Hemen, hemen döneceğim," diye yineleyen sesi geliyordu merdivenlerden koşarak inerken.

Gece'nin düşkün olduğu eski plaklardan birini koydum, raflarındaki kitaplara, biblolara göz attım, pencere önündeki kar küresini salladım birkaç kez. Gece hakikaten de çok geç-

meden kapıda belirdiğinde oturmuş, müzik dergilerini karıştırıyordum Gece'nin.

"Tanrım, gerçekten de yakışmış bu kimono sana!"

"Nereden buldun bu saçma kimonoyu Gece? Sırf beni rezil etmek için gidip aldın, değil mi? Her şeyi sinsice planladın."

"Hemen geldim, değil mi? Söylemiştim seni çok bekletmeyeceğimi."

Yağmurluğunu çıkartıp attığı gibi koştu, sarıldı bana.

"Biliyor musun, çok sıra vardı dairede. 'Evde bebeğim bekliyor,' dedim; herkes hemen sırasını verdi bana. Yıldırımla ortadan ikiye ayrılmış gibi açıldı önüm birden."

Kollarımdaydı. Bana sarılmış, gülüyordu heyecan ve mutlulukla. Küçük bir kız gibi bıcır bıcır konuşuyordu bir yandan.

"Evet, kelimesi kelimesine böyle söyledim: 'Evde bebeğim bekliyor,' dedim! Yalan sayılmaz ama, öyle değil mi?"

Gülüyordu. Ben de gülüyordum. Ben onu hiçbir zaman mutsuz etmedim ki...

Gece

Aydın anlatıyor

Salondan içeri giriyorum ve Dolunay İlter'i görüyorum karşımda. Beni fark ettiğinde şaşırıyor. Kalabalık koşuşturmacaya dalıp da etrafını boş bıraktığında yanına yaklaşıyorum fırsattan istifade ederek.

"Biliyor musunuz ne düşünüyorum," diye fısıldıyorum kulağına; "Bence gerdanlığı denize attınız siz."

Gülümsüyor. İçten, mutlu bir gülümseme bu. Anlaşıldığını düşünen herkes mutlu olur.

"Keşke gerdanlığı çıkarıp atar gibi atabilseniz başka şeyleri de," diyorum. "Siz mi gerdanlığı taşıyorsunuz, gerdanlık mı sizi taşıyor, söylemesi zor sizin durumunuzda. Kuşkum yok ki kurtulmak isterdiniz hepsinden."

"Her şeyi çıkarıp kendim olabilmek için çok geç artık", di-

yor; "O kadar çok şey yaşadım ki sadece kendim olarak kalmam imkânsız bundan sonra."

"Bu kadar çok şeye sahip olabilmek, ancak karşılığında salt kendiniz olmayı feda ederseniz mümkün. Kendinize sahip çıktığınızda ise kendinizden başka bir şeye sahip olamıyorsunuz."

"Neden buradasınız?"

"Bu gece başka bir yerde olmam mümkün değildi. Musikişinas bir arkadaşım '21 Aralık'ta Deniz İlter'in veda gecesi varmış,' dediğinde hemen bir davetiye ayarladım kendime. Bu kadar zaman sonra nihayet sizi görmek gibi bir şansı kaçıramazdım."

"Kendiniz dışındaki çok insanın peşindesiniz Aydın Bey. Hâlâ değişmemişsiniz."

"Değişemiyorum ve bu gerçekten değişik. O kadar sabitim ki kendim olarak kalabildiğim de söylenemez. Ancak değişebildikçe yaklaşıyoruz kendimize."

"Ancak değişebildikçe yaklaşıyoruz kendimize ve yine de bizi kendimizden uzaklaşacak şekilde değiştiriyor hayat. Doğuyoruz ve anne babamız bize teşekkür etmesini öğretiyor. Müteşekkir hissetmesek bile teşekkür edeceğimizi bile bile öğretiyorlar bize bunu. Sevinmesek de 'Sevindim' demesini öğretiyorlar. Böyle böyle, kendimiz olmayan bir benlik bizi kat kat sarıyor, sarıyor, ve sonunda asıl benliğimiz onun içinde o kadar gömülü kalıyor ki hiç sesini duyamaz oluyoruz onun. Anne babalarımızın, öğretmenlerimizin, sonra başkalarının gözlerindeki ışığı görmek için kendimizden feda ettiğimizden öyle çok şey var ki... Bana çığlığını duyurmaya çalışan cılız bir küçük kız gibi artık kendim kendi içimde. Evet, şimdi karşınızda duran Dolunay İlter olabilmek kendimden

öldürdüklerimi toplasam, sonuç kanlı canlı bir kız çocuğu kadar eder hakikaten. Bana kafa tutacak bir kız çocuğu kadar. Bense burada durmuş gülümsüyorum ve herkese hatır soruyorum birer birer."

"Gece'ye o kadar çok, ama o kadar çok benziyorsunuz ki; bilseniz..."

"Bu salonda olup da içindeki asıl benliği boğmamış hiç kimse yok Aydın Bey. Birkaçımız böyle olduğunun farkında; tek farkımız da bu salondaki diğerlerinden. Hepimiz kendimizin peşindeyiz; yine de onu öldürüyoruz yaşarken. Yaşayabilmek için kendimizi öldürmekten başka çaremiz yok."

Gece

Kaya anlatıyor

Polisin yaptığı anons duyuluyor balkondan. Aşağıdaki veda gecesi, bir gece gibi değil şu an. Gece'yi böyle bir gecede görmüştüm ilk. Salondaki en hüzünlü kızdı. Yanına gidip "Dans edebilir miyiz," diye sormuştum. "Dans etmesini bilmiyorum," demişti; "hiç dans etmedim ömrümde."

Muhtemelen yirmili yaşlarının sonlarında, üstelik de güzel bir kız... Çok şaşırmıştım.

"Hiç mi dans etmediniz? Bir kere bile mi?"
"Hayır. Hiç."

Müzisyen olduğunu bilmiyordum. Aynı orkestrada bir araya geleceğimizi birkaç gün sonra öğrendiğimde bu hoş bir sürpriz olmuştu benim için. İlk kez akşam yemeğine çıktığı-

mızda dans etmek istemiştim yine. Çok tuhaf bir şey istemişim gibi bakmıştı yüzüme.

"Yapamam," demişti.

Dans etmek ona çok uzak bir kavrammış, dans etmeyi istese bile öğrenemezmiş gibi bakıyordu dansa nedense. Onu dansa alıştırmaya çalıştığımda tutuk, ürkek, ayaklarıyla yeri incitmekten çekinen bir çocuk gibiydi. O hep yanlış yerde olduğunu düşünse de benimle kalıp müziğe bedeniyle ayak uydurmayı denemesi için ısrarcı olmuştum hep. Müziği içinde bu kadar derinden duyan birinin bedeniyle ona hiçbir tepki vermek istememesi bana çok tuhaf geliyordu. Zamanla alıştı, açıldı; Gece yanında ben varken müziğe bedenini tamamen açabilen bir kadın hâline geldi. Her yerde dans ediyorduk artık. Birbirimiz dışında hiç kimseyi umursamadan.

Geceydi, caz kulüpleriyle dolu dar bir sokaktan geçiyorduk Gece'yle. Birkaç müzisyen kulüplerden birinin önünde durmuş, *The Charleston*'ı çalıyorlardı. Hemen orada dans etmeye başlamıştık. Yan yana, karşılıklı, bütün vücudumuzla ve neşeyle dans ediyorduk. Hiç kimse yokmuş gibi dans ediyorduk; ama yoldan geçenler durup bizi seyretmeye başlamışlardı. Kulüplerden çıkıp bizi izlemeye dalanlar bile olmuştu. Küçük bir kalabalık vardı şimdi sokak boyunca. Onu belinden tutmuş kendi etrafımda döndürüyordum ve o mutlulukla gülüyordu.

Ben yokken dans edebilir mi? Zannetmiyorum.

Gece

Deniz anlatıyor

Yavaşça salona girdiğini benden başka kimse bilmiyor. İnsanların arasında dolaşıyor, onu benden başka kimse görmüyor.

Birini arıyor:

Beni.

Bulunmamak için sırtımı çeviriyorum. Yine de bakışlarını üzerimde hissediyorum. Sanki tam karşımda dikiliyor ve gözlerini benden hiç ayırmıyor.

Üzerinde beyaz bir elbise var. Saçları kumral, teni solgun. Dakikalarca orada durup hiç sesini çıkarmadan bana bakıyor. Nereye saklansam bu bakışlardan kurtulamıyorum. Ne tarafa dönsem karşımda. Sanki ağzı kilitli. Bu sessizlik, hesap soran gözlerini daha da ağırlaştırıyor.

Ayakları çıplak. Saçları ıslak. Sadece bana görünüyor. Beni böyle sessizce her yerde aramaya başladığında iki yaşında var yoktu. On iki yaşına gelince büyümesi birden durdu. Yıllar oldu, o on iki yaşında. Buraya bir denizden çıkıp geldi. Hangi deniz, bilmiyorum. Bilmek istemiyorum. Orada duruyor ve gözlerini benden bir an ayırmıyor. Kaçacak hiçbir yer yok. Ne tarafa dönsem karşımda. Bu salondaki kral benim ve çıplak olduğumu ondan başka kimse bilmiyor. Çıplak olduğumu haykırmıyor, ama ne tarafa dönsem karşımda. Saklanacak hiçbir yer yok.

Gece

Kaya anlatıyor

Gece gözlerini bana çeviriyor ve "Konuşmayacağım," diyor birden.

Bu bana söylediği ilk şey. Kapıldığım şey umut mu umutsuzluk mu bilemiyorum.

Alt katta hâlâ aynı sesler. Ama Tchaikovsky çalmaya başlıyor birden.

Gece devam ediyor.

13 Ocak 2015

21 Aralık. Boğaz'da bir sarayda ünlü bir bestekâr için düzenlenen geceye dümdüz ayakkabıları ve üzerinde sade bir elbiseyle Gece isminde bir kadın adım atar. Salondaki herkesten ve her şeyden ayrı düşen bu kadını, oradaki iki kişi tanımaktadır sadece. Ama ses çıkar/a/mazlar.

Salonda, sadece bestekârın görebildiği bir küçük kız vardır bir de. Ayakları çıplak, saçları ıslak bu küçük kız, yıllardır bestekârı takip etmektedir.

İkinci sahne, beyaz bir hastane odasında açılır. Denizden çıkarılan genç kız hiçbir şey hatırlayamamaktadır. Kurtarılmayı bekleyen küçük bir kızdan başka.

Taşların yine sonradan yerine oturduğu, sembolik anlatımın çok katmanlı hikâyeyi dört yandan kuşattığı bir Nihan Kaya romanı daha. Müzik ve psikanaliz iç içe. Girift, psikolojik kurmaca sevenler için.

“ *“Sustun,” dedi.*
Susmamıştım.
Susmak ve konuşmamak arasında çok fark var. ”

www.ithaki.com.tr
ithaki
9 786057 762559
/ithakiyayinlari